NICOLAE ŞTEFĂNESCU

VINOVATUL Nr. 1

EDITURA TINERETULUI

AVENTURA

NICOLAE ŞTEFĂNESCU

VINOVATUL Nr. 1

EDITURA
TINERETULUI

PARTEA ÎNTÎIA

Un om moare în vila Cerbul...

1

Tînăra studentă bătu în uşă şi intră fără să aştepte răspunsul.

— Dumneavoastră sînteţi locotenentul Emil Bunea ? întrebă ea privindu-l cercetător pe ofiţerul care se ridică venind spre ea.

— Da, eu sînt, domnişoară Voinea.

Tînăra se opri descumpănită.

— De unde ştiţi că mă numesc Voinea ?

— Vedeţi... e de datoria mea să cunosc tot ce este legat de dosarul unei anchete. De altfel, v-am mai văzut de cîteva ori. Un coleg mi-a atras atenţia că sînteţi fiica lui Voinea din dosarul B 5308.

— Voinea din dosarul B 5308... repetă Ana Voinea înfiorîndu-se. Iată ce ajunge un om : un număr de dosar. Apoi, privirea ei sclipi ironic : Poate bunul dumneavoastră prieten v-a mai informat că sînt o smintită, o fanatică, pornită să dezgroape morţii !

— Nimeni nu spune asta, şopti mai mult pentru sine Emil Bunea şi o invită să se aşeze.

Ea acceptă invitaţia. Rămase cîteva clipe tăcut, apoi reluă brusc discuţia :

— Tatăl meu e nevinovat !

Ar fi vrut ca fraza aceasta să sune rece, ca o concluzie juridică, însă nu reuşi. Îl privi pe Emil în ochi, aproape cu disperare, aşteptînd un gest din partea lui, un semn de încredere, ca să poată continua.

Emil simți implorarea mută și nu-și retrase privirea.

— Tatăl meu e nevinovat, repetă ea mai hotărîtă de astă dată. Și totuși este acuzat de omor și delapidare. Vă mirați, desigur, că spun „este acuzat", deși a murit... Folosesc prezentul, pentru că bănuiala planează și azi asupra lui. Mă înțelegeți ? Și nu pot să las să fie insultat... să fie... Nu-i așa ?

Vorbea privindu-l pe Emil drept în ochi, urmărindu-l cu neliniște. Demult, de ani de zile se pregătise pentru această întîlnire.

Sălile de anchetă i se păruseră totdeauna stranii. Severe și reci. Nici mobilierul, nici covoarele sau ornamentațiile nu reușeau să le smulgă această atmosferă. Ana Voinea a văzut pentru întîia oară o sală de anchetă, în urmă cu cîțiva ani, după moartea tatălui ei. Jurase că pentru nimic în lume n-o să mai pună piciorul într-o asemenea încăpere. Și iată că venea acum singură în dublă calitate : de fiică a fostului acuzat, și ca juristă. Tragedia petrecută în familia ei, dorința de a dovedi nevinovăția tatălui îi îndreptaseră pașii spre Facultatea de drept. Și în tot timpul studenției nu se gîndise decît la clipa cînd ea singură va răsfoi dosarul tatălui său, pentru a găsi erorile de a căror existență era ferm convinsă și a-i reabilita memoria. Se pregătise să se țină „tare", însă, îndată ce intră în biroul locotenentului, vocea i se înmuie. Nu, nu putea fi o juristă obiectivă !

Îl privi pe Emil Bunea cu neliniște. Tînărul ofițer, în care își pusese toată nădejdea, arăta mai degrabă a poet decît a criminalist. Dumnezeule ! Avea și un tic : își împingea mereu ochelarii cu dioptrii spre rădăcina nasului, cu un gest timid și visător.

Locotenentul o privi cercetător, constatînd asprimea frumoasă și semeția acestei tinere cu talia fină.

— Mă înțelegeți, nu-i așa ? repetă ea întrebarea, de teamă că poate n-a fost auzită. Chiar dacă s-a sinucis... eu trebuie... Adică, dumneavoastră trebuie să mă ajutați...

— Vă înțeleg, găsi Emil formula nimerită să-l elibereze deocamdată de asediul privirilor fixate asupra lui.

— De fapt... nici nu s-a sinucis... Unii susțin că nu s-a sinucis... ci că a fost omorît de către adevăratul vinovat... Mă înțelegeți ?

— Cunoașteți pe cineva care susține cele afirmate de dumneavoastră ?

— Da, întări Ana. Acest „cineva" este opinia publică, de care, după cîte știu, și dumneavoastră, anchetatorii, țineți seama. Logic, nu ?

— Logic, da, perfect logic, îngînă anchetatorul, vexat oarecum de tonul ironic al fetei.

Emil cunoștea acest caz. În urmă cu cîțiva ani, murise un om, revizorul contabil Nicolau. Unele aspecte legate de moartea acestuia au făcut să se creadă că este vorba de un asasinat. Și cînd, după întortocheate căutări, se părea că s-a ajuns la asasin, acesta a fost găsit mort, în momentul în care urma să fie arestat. Dovezile fiind împotriva presupusului asasin, afacerea fusese clasată. Fata bănuitului Petre Voinea, convinsă de nevinovăția tatălui ei, umbla de atunci cu referate și memorii, cerînd redeschiderea anchetei.

Da, vă înțeleg, afirmă Emil gînditor.

— Eu am fost trimisă la dumneavoastră de către colonelul Oroveanu... Mi s-a spus că vă ocupați de cazurile clasate, asupra cărora mai există totuși dubii. Colonelul Oroveanu e un om foarte bun.

— Mda... mormăi Emil, amintindu-și de necazul lui.

Cu cîteva zile înainte fusese chemat în biroul colonelului Miron Oroveanu.

— Am nevoie de dumneata, să-mi dai o mînă de ajutor în rezolvarea unor cazuri extrem de interesante, îi spusese acesta.

Emil abia putuse să-şi ascundă bucuria. De mult aşteptase să fie folosit la rezolvarea anchetelor în curs.

Mergînd spre un dulap de fier, după ce l-a deschis, colonelul a adăugat arătîndu-i nişte dosare :

— Laşi toate la o parte şi te ocupi de dosarele astea.

— Bine, dar...

Emil Bunea avea douăzeci şi şase de ani. Fusese „descoperit" de colonelul Oroveanu. Emil pe atunci era student la Facultatea de drept. La examenul de stat prezentase o lucrare despre „Elaborarea şi verificarea versiunilor crimelor de omor". Studiul lui fusese apreciat pentru logica matematică folosită în cercetarea versiunilor şi pentru profunzimea observaţilor asupra psihologiei delicvenţilor. Folosind un material imens, Bunea elaborase mai multe variante pentru fiecare delict, dovedind în cele din urmă veridicitatea uneia din ele. La această operaţie se bazase pe probele existente, răsturnînd treptat pe cele grave, evidente în aparenţă, şi ridicînd altele, ce păreau la început secundare. Deşi la prima vedere aveai impresia unui joc, a unei eschibiţii sofistice, la o cercetare mai atentă se vedea că, de fapt, pleda pentru interpretarea probelor, avînd în vedere, în primul rînd, caracterul şi psihologia celor implicaţi. Colonelul Oroveanu, căruia îi căzuse în mîini lucrarea, se interesase de tînărul Bunea şi apreciind calităţile acestuia îl luase la Direcţie.

De obicei, Bunea nu era trimis la anchete pe teren. Era folosit mai mult ca teoretician. Dacă i se dădea să

cerceteze un dosar, oricît de complicat ar fi fost, el era în stare, după un studiu încordat, să tragă concluziile şi să indice variantele cele mai neaşteptate, în acelaşi timp şi cele mai logice.

Dosarele de care trebuia să se ocupe erau prăfuite, legate cu sfoară, ca acelea din fostele percepţii comunale.

— Sînt cazuri foarte intersante, clasate de mult, îi explicase colonelul, însă rudele, sau prietenii celor împricinaţi ne bombardează cu memorii, susţinînd că cei în cauză sînt nevinovaţi. Înţelegi ?

Emil înţelegea foarte bine. El care se aşteptase ca în sfîrşit să intre în echipe operative era... înaintat pe post de arhivar.

— Nu... nu este o muncă de arhivar, spusese Oroveanu ghicindu-i gîndul.

— Nu... nu este, continuase Emil încolor, astfel că Oroveanu n-a putut înţelege dacă locotenentul era mulţumit sau nu.

Şi iată că acum venea fata aceasta cu povestea tristă a tatălui ei, numerotată laconic într-un dosar oarecare.

— Mi s-a spus că vă ocupaţi cu dosarele clasate, a repetat Ana Voinea. Aţi purces deja la cercetări, sau deocamdată numai le studiaţi ? Ori, poate, acesta e secret profesional ?

— V-am mai văzut, răspunse Emil, abil, nu pentru a ascunde un presupus secret profesional, ci pentru a afla mai precis ce vrea.

— De data asta am venit şi ca om de meserie, oarecum...

Emil o privi mirat.

— Nu vă înţeleg.

— Sînt în ultimul an la Facultatea de drept. Voi termina în curînd. Dar să ştiţi că nu mă voi prezenta la post pînă ce nu voi lămuri mai întîi cazul tatălui meu. Acest caz va fi adevăratul meu examen de stat.

— Credeţi în nevinovăţia lui ?

— Da, cred, răspunse fata fără să tresară. Nu numai ca fiică, ci şi ca juristă.

Emil o privea intens. Această certitudine a fetei îl impresionă.

— Vă bazaţi desigur pe...

— Nu ! Cred că nu sînt subiectivă, îl întrerupse Ana, înţelegînd observaţia lui Emil. Repet : vorbesc în calitatea mea de om de specialitate.

— Cunoaşteţi ceva din dosar ? întrebă el.

— Da, cunosc... Un prieten de-al meu, avocat, a cercetat dosarul.

— Şi ?

— S-a oprit la jumătatea drumului. Din păcate şi el era de părere că tatăl meu, fiind vinovat, s-a sinucis.

— Şi părerea dumneavoastră ? Aşa cum spuneaţi, nu ca fiică a acuzatului, ci ca avocat, ca om de... meserie.

— E adevărat că piesele din dosar îl acuză. Apoi observînd dezamăgirea locotenentului, adăugă : Ancheta însă n-a fost dusă pînă la capăt. Asta e, cel puţin, părerea mea. Or, în dosar apar unele semne de întrebare, foarte importante.

Emil se ridică, deschise dulapul, cercetă dosarele şi aduse unul pe care scria : „Afacerea Cerbul" B 5308.

Cu spatele spre Ana şterse praful de pe dosar, parcă simţindu-se vinovat de această soartă a dosarului.

— Ăsta este... rosti fata.

— Bine, domnişoară, conchise el. Am să cercetez dosarul.

— N-aş putea... îndrăzni Ana, dar nu-şi termină fraza. Emil a înţeles.

— Ca să puteţi cerceta piesele din dosar şi să ne ajutaţi în această afacere, trebuie să faceţi o cerere în noua dumneavoastră calitate. Ca „avocat"... Adică... puţin expertă... zîmbi el.

2

A doua zi, dimineaţa, pe o ceaţă uşoară, care parcă aşternea pretutindeni taine, Ana îşi făcea loc prin mulţimea pasagerilor care zoreau spre serviciu. În ciuda ceţii, un sentiment luminos de speranţă îi inunda fiinţa. Proverbul cu adevărul care iese la suprafaţă ca untdelemnul i se părea acum de o covîrşitoare înţelepciune. Încercă să-şi deconcentreze gîndurile şi se gîndi la anotimpuri, la arbori, la păsări, la te miri ce, pînă ajunse în faţa sediului miliţiei.

Se întîlneau deci din nou.

— Începem ? zîmbi Emil, comunicîndu-i astfel şi faptul că cererea ei fusese aprobată.

Ana nu răspunse. Era emoţionată. De ani de zile aşteptase acest început.

— Acum principalul nu mai e să începem, răspunse ea, ci să sfîrşim cu bine.

Emil, sesizînd emoţia fetei, începu prin a-i pune cîteva întrebări :

— Unde s-a petrecut drama ?

Ana respiră adînc întîrziind răspunsul. Apoi răspunse :

— La Sinaia... La vila „Cerbul"... Era o casă de odihnă a Ministerului Economiei Forestiere.

— Cînd s-a întîmplat ?

— Într-o duminică dimineaţa, acum cîţiva ani în urmă.

*

* *

...În ziua aceea administratorul vilei fusese trezit de soneria telefonului.

Vila era izolată undeva la poalele muntelui, că abia o ghiceai după olanele roşii inundate de verdeaţă. Soneria telefonului se auzi prin întuneric. Prelung, bizar şi ameninţător. Sunetul străbătu holul mare, gol, răscolind toate ungherele. Se deschise o uşă. În hol intră un bărbat între două vîrste, îmbrăcat în pijama. Era administratorul Nicu Gurău. Bombănind somnoros, el ridică receptorul şi după ce oftă nemulţumit, în pîlnie, se decise :

— Alo !

Vocea de dincolo se auzi incertă, gîfîită. I se păru precipitată. Nu putea spune cu certitudine dacă era voce de bărbat sau de femeie.

— Alo ! mai strigă o dată administratorul în receptor, înciudat că nu izbutise încă să desluşească nimic. Vorbiţi mai tare vă rog, ce naiba !

— Cu domnul Nicolau, m-auziţi ? Cu domnul Carol Nicolau.

— La ora asta ? se miră administratorul. Acum e oră de taifasuri telefonice ?

— E ceva urgent... şi grav...

— Cine-l caută ?

De dincolo se auzi o bolboroseală ca de samovar, iar vocea repeta insistent :

— Vă rog, este ceva foarte urgent...

Administratorul gîndi o clipă, apoi zise :

— Aşteptaţi la aparat.

Se întinse să se dezmorţească, întrebîndu-se cam cine ar putea fi acela care îl caută pe Nicolau la ora şase dimineaţa. Urcă pe scara interioară de nuc sculptat şi bătu la uşa camerei care îi fusese repartizată lui Nicolau. Mai bătu o dată. Nu primi însă nici un răspuns. Bătu mai tare şi insistent. Din nou nimic.

Nicolau era un vechi client al vilei şi administratorul ştia că acesta are somn uşor, ca mai toţi oamenii în vîrstă. „Poate s-a dus la plimbare", se gîndi. Mai bătu o dată, după aceea încercă cu grijă clanţa. Uşa era descuiată. Afară nu se luminase încă de-a binelea şi contururile mobilierului nu se vedeau clar.

— Domnule Nicolau !

Tăcere.

— Domnule Carol !

Nicolau era întins pe pat. Gurău se opri pentru cîteva clipe să-i audă respiraţia. Nu auzi nimic. Avea o ciudată senzaţie că se află în cameră un mort. Stătu cîteva clipe nemişcat în mijlocul odăii, încercînd să se dezmeticească, apoi se apropie de pat, păşind timorat în vîrful picioarelor.

O sudoare rece îi cădea pe şira spinării.

Nicolau — un om trecut de şaizeci de ani — era în pijama şi stătea culcat pe spate, cu mîinile încrucişate pe piept, cu ochii închişi.

— Domnule Nicolau, mai şopti o dată administratorul, în speranţa că omul, în sfîrşit, îi va răspunde.

După aceea se aplecă asupra lui şi îi luă pulsul. Mîna administratorului tremura.

Omul era mort.

Prima reacție a administratorului a fost s-o ia la fugă, ca nu cumva să fie trecut printre cei bănuiți de moartea contabilului, moarte care i se păru nefirească. Își reveni repede. Se gîndi că nu trebuie să dea alarma, deși în ziua aceea nu se mai aflau acolo decît patru viligiaturiști. Și aceștia se pregăteau de plecare.

Nicu Gurău se hotărî să-l anunțe mai întîi pe contabilul Petre Voinea, care se afla de o săptămînă la vilă și era prieten bun cu mortul.

Urcă scara și se duse în camera lui Voinea, ce se afla chiar deasupra celei a lui Nicolau.

Nicu Gurău se opri în fața ușii și trase cu urechea. Nu se auzea nici un zgomot. Bătu în ușă.

Nu primi nici un răspuns. Îl cuprinse o senzație de frig. „În vila asta toți mor", își zise el și spaima îi paralizâ mișcările. După un răstimp, deschise totuși ușa și intră. Îl găsi pe Voinea treaz, îmbrăcat, bărbierit.

— Am bătut... se scuză Gurău.

Voinea îl privi tăcut, neînțelegînd parcă nimic.

— A murit domnul Nicolau, îi spuse și omul păru că nu-l ascultă. A murit domnul Nicolau, repetă administratorul și abia acum îl cuprinse o senzație stranie, ca la morgă.

— Da... să mergem, răspunse Voinea.

— Trebuie să anunțăm miliția.

— Da... să anunțăm miliția... repetă omul mașinal.

— Nu-i așa că domnul Nicolau suferea de cord ? întrebă administratorul, ca să rupă tăcerea apăsătoare, fiind însă convins că răspunsul celuilalt nu va fi decît o repetare.

— Da, suferea de cord.

— Avea, desigur, miocardită.

— Da... miocardită...

Ieşiră amîndoi în hol. Gurău văzu receptorul telefonului pe masă şi abia acum îşi aminti că cineva îl căutase pe Carol Nicolau.

— Alo ! strigă el în receptor, dar nu-i răspunse nimeni.

La capătul celălalt al firului, aparatul fusese închis.

Telefonară la miliţie. Li s-a spus să nu se atingă nimeni de nimic din camera mortului. Gurău vru să răspundă că nu s-ar atinge să-l plătească în aur, dar transpiră îngrozit şi se lăsă păgubaş.

N-apucă să pună receptorul în furcă şi telefonul sună din nou. Era aceeaşi voce de adineauri. Se auzea şi mai prost de data asta. Tot pe Nicolau îl căuta.

— Ştiţi... cu domnul Nicolau s-a întîmplat ceva, spuse administratorul. Dar cine îl caută ?

— Ce s-a întîmplat ?

— A murit... de cord... dar cine întreabă ?

Nu mai primi nici un răspuns. Din partea cealaltă receptorul fusese iarăşi pus în furcă.

Administratorul stătu cîteva clipe nemişcat privind aparatul. Apoi se întoarse spre Voinea.

— Trebuie să facem ceva ! spuse cu un glas nefiresc de tare. La noi n-a mai murit nimeni. Vila noastră e o vilă fără morţi. Ce-i de făcut ?

Voinea tresări parcă trezit din somn.

— Da... trebuie să facem ceva... Ce-i de făcut ?

Administratorul formă un număr de telefon şi chemă din nou miliţia...

* * *

Emil observă că Ana făcea eforturi să povestească totul obiectiv. O întrerupse.

— De unde cunoaşteţi toate aceste amănunte ? întrebă el.

— Mi le-a povestit administratorul vilei, spuse fata.

— Credeţi în tot ce-a spus administratorul ?

— Da şi nu.

— Mai mult da, sau mai mult nu ?

— Ceva mă face să-l cred pe administrator nevinovat.

Emil rămase pe gînduri.

— N-am început bine, continuă el.

Ana îl privi întrebător.

— Da, cred că nu este bine aşa, repetă el. Dumneavoastră nu trebuie să-mi povestiţi nimic. Să reluăm cazul de la început, folosind exclusiv piesele din dosar. Vom înainta numai conduşi de materialele anchetei. Întrebările noastre trebuie să urmeze succesiunea normală în concordanţă cu timpul fizic în care s-au ivit ele, fără să anticipăm deocamdată. Dumneavoastră, în special, care cunoaşteţi cazul îndeaproape, nu trebuia să vă pripiţi şi să daţi înainte de vreme răspunsurile care eventual există în anchetă. Acest lucru este foarte important în păstrarea obiectivităţii. Ce va urma este o altă fază, poate mult mai importantă, dar de domeniul viitorului.

Ana fu de acord, înţelegînd că asta ar fi calea cea mai bună. Se hotărî să se stăpînească, aşa cum i se ceruse şi să nu anticipeze nimic, deşi simţea că-i va veni greu.

Emil, la rîndul lui, ştia că nu trebuia să-şi facă iluzii în ceea ce priveşte ajutorul obiectiv al Anei Voinea. Cu aceste gînduri, deschise dosarul şi scoase din el primul act : stenograma interogatoriului administratorului vilei „Cerbul".

Interogatoriul lui Nicu Gurău

— Numele şi prenumele ?
— Gurău Nicu.
— Profesia ?
— Administratorul complexului caselor de odihnă.
— Unde locuiţi ?
— La vila „Cerbul". Sînt necăsătorit. Mai departe cunosc toate întrebările.
— De unde le cunoaşteţi atît de bine ? Aţi mai fost anchetat ?
— Nu ! Ferească Dumnezeu !
— Atunci, de unde ?
— Din cărţi. Din romanele poliţiste.
— Vă place literatura poliţistă ?
— Mult de tot.
— Ce profesie aţi avut înainte ?
— Anticar.
— Cînd a sosit Carol Nicolau la vilă ?
— Ieri, sîmbătă. Cu trenul de 11,30. Dimineaţa i-am dat una din cele mai bune camere. De altfel, n-aveam prea multă lume.
— La ce oră aţi descoperit cadavrul ?
— Duminică la şase dimineaţa.
— În ce împrejurări ?
— M-am dus să-l trezesc.
— Vă ceruse să-l treziţi ?
— Nu... A fost chemat la telefon.
— De cine ?
— Nu şi-a spus numele. Cred că cineva din Bucureşti.

— De unde ştiţi că din Bucureşti ?
— Bănuiesc...
— Tot din romanele poliţiste ?
— Nu...
— Bărbat sau femeie ?
— ? ? ?
— N-aţi fost dumneavoastră la telefon ?
— Eu am fost, însă nu se auzea bine... a fost şi distanţă... şi condiţii atmosferice nefavorabile.
— Continuaţi...
— M-am dus să-l trezesc, am bătut în uşă, la început încet, apoi mai tare. Nimic. Am încercat clanţa — uşa era descuiată.
— Venea des la dumneavoastră ?
— Foarte des. La noi nu se vine numai la odihnă. De multe ori vin oamenii şi lucrează aici. Nu mai mult de două-trei zile. Rapoarte, referate, ştiţi dumneavoastră mai bine decît mine.
— Continuaţi...
— Am pus deci mîna pe clanţa înfăşurată cu tifon...
— De ce era înfăşurată cu tifon ?
— Aşa.. ştiţi... un obicei sucit...
— Aşa se obişnuieşte la vila „Cerbul" ?
— Da' de unde !
— A fost vreo epidemie la Sinaia ?
— Nu, n-a fost nici o epidemie.
— Atunci ?
— Era una din ciudăţeniile domnului Nicolau.
— Vă rog să fiţi mai clar.
— Îi era frică de microbi...
— Credeţi că numai în deplasare avea fobia asta sau şi acasă, la domiciliu ?
— Şi la domiciliu.

— De unde ştiţi ? L-aţi vizitat acasă ?

— Nu. Nu l-am vizitat niciodată. Dar mi-a povestit odată teoria dînsului despre microbi. De altfel şi cheile şi le ţinea într-o pungă de plastic cu căptuşeală de vată.

— Şi totdeauna făcea aşa ? Înfăşura clanţa cu tifon ?

— Da. Îşi aducea şi tacîmurile. Pahar, farfurie, furculiţă...

— Dar pentru ce făcea asta domnul Nicolau ?

— Ipohondru, aşa cred eu... Deşi unii ziceau...

— Ce ziceau ?

— Că îi era frică de moarte. De altfel, îi era frică nu numai de microbi, ci şi de asasini. Dar astea sînt poveşti... Se spunea că avea mulţi duşmani. Carol Nicolau era un revizor excelent. Din cauza controlului lui exigent, competent, unii dintre cei care erau găsiţi cu lipsă... Ştiţi dumneavoastră... Proces... închisoare... La „pension", cum zic puşlamalele.

— Deci, se zvonea că i-ar fi fost frică să nu fie omorît, drept răzbunare pentru neregulile date în vileag ?

— Da... aşa se spunea... Eu însă cred că era ipohondru.

— Cum v-aţi dat seama că era mort ?

— În primul rînd, pentru că, de obicei, dormea foarte uşor. La cel mai mic zgomot se trezea.

— De unde ştiţi acest lucru ?

— V-am spus că venea des la noi şi de multe ori mi-a cerut să-l trezesc pentru că avea de lucru.

— Cum se comporta de obicei ?

— Se trezea imediat.

— Deci, vi s-a părut că e mort ? Cum aţi procedat după aceea ?

— Am pus mîna pe fruntea lui. Era rece.

— Ce aţi observat în cameră ?

— Nimic... Adică, nu știu... Domnul Nicolau era un om foarte ordonat. „Era ca o cifră perfectă", cum spunea într-o carte.

— Lăsați astea. Cunoștea pe cineva aici ?

— Pe toți. Erau funcționari în același minister. Domnul Nicolau era cel mai vechi din minister. Îl știau toți, deși rîdeau uneori pe socoteala lui.

— De ce ?

— Păi... ipohondria lui... invazia microbilor... pericol social...

— Spuneți-mi, vă rog, pe rînd. După ce ați văzut că este mort, ce-ați făcut ?

— Întîi și întîi l-am anunțat pe domnul Voinea.

— Pentru ce pe domnul Voinea ?

— Erau prieteni. Vechi prieteni.

— Ce serviciu are domnul Voinea ?

— Contabil. De douăzeci de ani. Cu întrerupere de un an.

— Cărui fapt se datorează această întrerupere ?

— Păi... Cu povestea aceea... S-au găsit acte în neregulă... A făcut șase luni închisoare domnul Voinea. Apoi, s-a spus că se făcuse o greșeală. Eroare judiciară, sau așa ceva. Cineva aranjase astfel lucrurile ca să pară el vinovat. După un an a fost reprimit la minister, dar a rămas simplu contabil... Știți dumneavoastră... petele nu se șterg numai cu benzină ușoară... Chiar dacă ești nevinovat, cînd intră o dată așa ceva în dosarul tău... cam greu de scos... Cum bine spunea un amic... Mă înțelegeți...

— Deci, l-ați anunțat mai întîi pe domnul Voinea. V-ați dus în cameră la el și l-ați trezit ?

— Nu, nu l-am trezit eu. Am bătut la ușă, nu mi-a

răspuns. Mi s-a părut ceva nefiresc şi am intrat. Era îmbrăcat, în picioare, în mijlocul camerei.

— Se pregătea să iasă ?

— Da. Părea distrat. De altfel, v-am spus că nici nu m-a auzit cînd am bătut la uşă. Mă privea şi aveam impresia că nu mă vedea.

— Cum a primit vestea morţii prietenului său ?

— Era îngrijorat, tulburat.

— S-a tulburat ?

— Nu. Aşa l-am găsit.

— Cum aţi putut să observaţi acest lucru ? Ce v-a atras atenţia ?

— Tot ce-i spuneam repeta şi el ca un ecou. M-a impresionat mult această stare a domnului Voinea. În general era un om simpatic, deşi cam distrat.

— L-aţi întrebat cumva dacă nu era bolnav ?

— Nu, nu l-am întrebat. Mi-a spus singur că n-a putut dormi toată noaptea din cauza durerilor de cap, care se numesc migrene.

— Ce-aţi mai observat în legătură cu Voinea ?

— Ce am observat ?... Nimic... Că mă imita ca un papagal la tot ceea ce întrebam sau afirmam...

— Totuşi, aţi vrut să spuneţi ceva ?

— Mi s-a părut ciudată comportarea lui. Am mai observat că în cameră era fum şi portiţa sobei era deschisă.

— Era aprinsă ?

— Nu. De altfel, era o zi foarte călduroasă. N-avea pentru ce s-aprindă focul.

— Şi, totuşi, aţi spus că portiţa sobei era deschisă.

— Da... Nu vreau să... Înţelegeţi... Mirosea a hîrtie arsă, acte, chitanţe, sau mai ştiu eu ce, care îşi dăduseră duhul prefăcîndu-se în scrum.

— Ce-aţi făcut după ce l-aţi anunţat pe Voinea ?

— Am telefonat la miliție. Căci datoria noastră este...

— Ați spus înainte că cineva îl căutase la telefon pe Nicolau.

— Da. Între timp uitasem. Cînd m-am dus să dau telefon la miliție, mi-am adus aminte, văzînd receptorul pe măsuță. Dar cel care sunase închisese aparatul.

— După aceasta a mai sunat cineva ?

— Da. A telefonat tot de la București. Cînd am spus că domnul Nicolau este mort, mi-a închis telefonul, fără să spună cine este.

— Ați repetat că de la București. Repet și eu : De unde știți ?

— A spus telefonista : „Vorbiți cu Bucureștiul !" Și am vorbit.

— L-ați întrebat și totuși nu v-a răspuns ?

— De fapt nici n-am apucat să întreb. Îndată ce am comunicat că domnul Nicolau este mort, am auzit țăcănitul aparatului. Scurt și concis.

— Ați avut impresia că telefonul a fost întrerupt brusc ?

— Nu pot să spun în mod sigur... Adică... Ba da... s-a întrerupt brusc... Acum îmi amintesc bine... pentru că am început imediat să strig „alo"... Înțelegeți ?

— Și n-ați mai primit legătura ?

— S-a auzit numai vocea telefonistei care întreba : „Ați terminat ?" Și linia s-a închis de tot de astă dată.

— Puteți să-mi spuneți cine mai locuiește în vilă la ora actuală ? Eventual și dintre cei care au fost și vineri aici.

— Vineri au fost domnul Voinea, care venise de luni, domnul Spirea Apostol, consilier la minister, cu soția, care veniseră marți, sîmbătă a venit domnul Nicolau și

doamna Matilda Gurban, dactilografă, tot de la minister, la secția financiară.

— Cînd a sosit Matilda Gurban ?

— La unsprezece jumătate. A venit împreună cu domnul Nicolau. Dumneaei însă n-a stat de loc. Şi-a pus geamantanul în cameră şi a plecat.

— Unde a plecat ?

— Dumnezeu ştie. Ea totdeauna pleacă şi niciodată nu ajunge. Ca pisicile, cînd le apucă, noaptea, căldurile...

— Să lăsăm glumele deplasate. Deci această doamnă Gurban nu se află acum aici ?

— Nu. A plecat imediat şi nu s-a mai întors. A spus că merge într-o excursie şi se întoarce astăzi pe la prînz.

— Cine mai locuieşte în vilă ?

— În cele două cămăruțe care se află în curte, locuieşte îngrijitoarea vilei, o femeie în vîrstă, Virginia Chiriac.

— Nicolau a controlat vreodată administrația vilelor ?

— Da, de două ori pînă acum. Odată ne-a găsit şi o lipsă în gestiune, în valoare de vreo mie de lei. Nişte cearşafuri. Mi s-au reținut banii din leafă. Deşi să mă trăsnească dacă...

— Cînd l-ați văzut ultima dată pe Nicolau ?

— Sîmbătă seara, la masă.

— Pe Voinea ?

— Tot sîmbătă seara. A coborît împreună cu Nicolau.

— Vă mulțumesc pentru toate informațiile. Vă rog să nu părăsiți vila, pentru că o să mai avem nevoie de dumneavoastră.

— Cu plăcere. Datoria e datorie şi pentru noi.

4

Emil puse hîrtiile pe masă. Cazul „Cerbul" începu să se desfăşoare ca un film în faţa lui. Răsăreau deja o dată cu primele întrebări şi primele bănuieli. Poate că, dacă nu ar fi întrevăzut sfîrşitul acestei afaceri şi dacă nu ar fi bănuit existenţa unui vinovat, n-ar mai fi observat lucruri care acum abia se conturau în dosar. Bănuind însă că este vorba de un asasin (cel puţin aşa prefigura din anchetă), era obligat, ca sub această prizmă, să privească absolut fiecare replică, acordîndu-i importanţa cuvenită.

O privi pe Ana Voinea şi simţi că ea retrăia cu intensitate evenimentele care au costat-o pierderea tatălui său. Emil, vrînd s-o scoată din această stare, încercă să glumească.

— Deci... ne aflăm pe teren, în plină anchetă, domnişoară „puţin-expertă".

Pricepu însă de îndată că a fost artificial. Tuşi sec.

— Adică... am vrut să spun...

Prezenţa fetei îl cam stingherea. Se ridică şi începu să se plimbe. Ana îi urmărea mişcările, atentă, îngrijorată.

Emil se întoarse elegant, spunîndu-i :

— Vă rog să încercaţi să vă detaşaţi !

— Am să încerc ! promise fata, repede, de teamă să nu-şi piardă micile poziţii cîştigate.

El continuă grav :

— Pe cît posibil, să uitaţi că aveţi un motiv personal şi străduiţi-vă să fiţi mai calmă. Şi adăugă rîzînd : Ştiţi ca subiectivismul este dăunător.

— Am să încerc, şopti fata, mai puţin convinsă de data asta.

— Haideţi să încercăm un joc, vreţi ? întrebă Emil Bunea.

Ana dădu din cap afirmativ, fără să înţeleagă despre ce este vorba.

— Dumneavoastră o să-l apăraţi pe Voinea... Băgaţi de seamă, n-am zis „tatăl dumneavoastră", ci „pe Voinea". Deci, dumneavoastră o să-l apăraţi, iar eu am să-l acuz. Amîndoi avem dreptul să punem întrebări. Dar să fiţi obiectivă. Vă rog stăruitor să fiţi obiectivă. Altfel n-o să mai putem lucra împreună.

Ana promise că va face tot posibilul să fie obiectivă. De altfel, în timpul citirii interogatoriului administratorului observase că, pe lîngă motivul special de ordin filial care o făcuse să se intereseze de acest caz, mai acţiona acum şi unul izvorît dintr-o pasiune profesională. Datoria de fiică se împletea acum cu cea de juristă.

— Deci, pun primele întrebări, spuse Emil. Întrebările vor fi generale, asupra afacerii, şi speciale, prin punctele care se referă la apărarea sau acuzarea lui Voinea.

Repeta anume numele contabilului în aşa fel, ca Ana să se obişnuiască cu acest mod de-a vorbi.

— Ne interesează, în primul rînd, informaţiile asupra stării de spirit a lui Nicolau. Administratorul susţine că lui Nicolau îi era frică.

— Era ipohondru, remarcă Ana.

— Tabieturile lui întăresc această ipoteză. Folosea numai tacîmurile aduse de acasă, bea numai din paharul propriu, înfăşura clanţa uşilor cu tifon... Aceasta însă nu

exclude o a doua ipoteză : îi era oare frică să nu fie omorît ?

— Părerea mea este că Nicolau era un ipohondru, şi atîta tot.

— Aveţi vreun indiciu ? Fiţi însă atentă ! Mă refer numai la datele pe care le avem acum la-ndemînă.

— Da... am un indiciu, confirmă Ana. Dacă aţi observat, administratorul susţine că Nicolau dormea cu uşa descuiată.

— Nu văd ce dovedeşte acest lucru, se prefăcu Emil că nu înţelege însemnătatea observaţiei judicioase a Anei.

— Dar cum ? se însufleţi ea. Acesta e un obicei în general al oamenilor cărora le e frică să nu li se întîmple ceva în somn. Oamenii bolnavi de ceva, în special de inimă, lasă uşa camerelor lor deschisă. Le e frică să nu fie apucaţi de o criză.

Emil nu observase acest amănunt şi era mulţumit că el atrăsese atenţia Anei. Îi plăcu raţionamentul fetei, spiritul ei de observaţie. Trecu la cea de-a doua întrebare.

— Cine l-a chemat la telefon pe Nicolau la şase jumătate dimineaţa ? Şi pentru ce acest necunoscut îl căutase la telefon la ora aceea matinală ? Era oare o simplă verificare dacă Nicolau mai este în viaţă ? Acest necunoscut ştia, deci, ceva ?

— Să înregistrăm întrebările, fu de acord fata.

— Ştiţi şah ? întrebă deodată Emil.

— Da... puţin... răspunse ea nedumerită.

— Noi n-o să jucăm şah. O să stăm doar în spatele anchetatorului şi o să-l chibiţăm. Întocmai ca la şah. O să încercăm să-i „prindem" greşelile, dacă ele există.

— Da, am înțeles. Neparticipînd la joc, am putea judeca mai calm, mai lucid, văzînd lucrurile la rece, dinafara lor.

— Mai ales vom fi eliberați de spaima „crizei de timp". Pentru noi, oricum, timpul nu mai contează.

Emil scoase apoi cîteva foi dactilografiate din dosar și, înainte de a începe citirea, mai formulă o întrebare :

— Notați, vă rog. Să se verifice dacă Matilda Gurban a fost în excursie și dacă a călătorit în același compartiment cu Nicolau.

Abia terminase și-și dădu seama că această întrebare era prematură, ea făcînd acoladă cu sfîrșitul anchetei. Își promise să fie mai consecvent.

Actul următor era interogatoriul lui Voinea. Cînd își dădu seama de acest lucru, Emil vru să citească singur, dar Ana îi ghici intenția și interveni.

— Vă rog să citiți cu voce tare. Nu călcați convenția. Este interogatoriul tatălui meu. nu-i așa ?

— Bine. De acord.

Emil începu să citească.

5

Interogatoriul lui Petre Voinea

— Cînd ați venit la vilă, domnule Voinea ?

— Am sosit luni, cu trenul de unsprezece și jumătate.

— Ați venit aici să lucrați ?

— Nu, am venit să-mi petrec concediul meu legal de odihnă.

— Aţi fost prieten cu Carol Nicolau ?

— Da.

— Vă cunoşteaţi demult ?

— De foarte mulţi ani. Am fost şi colegi la Academia Comercială. Întîmplarea a făcut să lucrăm apoi în acelaşi minister.

— Aţi lucrat în acest minister de la începutul carierei dumneavoastră, fără întrerupere ?

— Nu... Am întrerupt aproape un an... O încurcătură penală, apoi răutatea oamenilor... pricepeţi ?

— Continuaţi.

— Cînd... cînd am ieşit, deşi fusese la mijloc o eroare, toţi se fereau de mine, aşa că a fost destul de greu să reintru în serviciu. Ştiţi, dumneavoastră, chiar dacă eşti nevinovat, lumea... Totdeauna îţi rămîne o tinichea care-ţi sună în urmă... Nu mai are lumea încredere în tine.

— Credeţi în ceea ce afirmaţi ?

Ana interveni întrerupînd citirea actului.

— Credea. Era pătruns de această bănuială şi nimeni şi nimic n-a putut să-l facă să mai aibă încredere în oameni. Nici mama, nici eu. Trăia ca un sihastru. Nici pe mine nu mă mai credea cînd îi spuneam că sînt convinsă de nevinovăţia lui.

Emil o lăsă să termine. Observă că ochii îi sînt plini de lacrimi şi spuse cu o voce pe care încercă s-o facă severă :

— Drept pedeapsă pentru intervenţia subiectivistă, în continuare voi citi numai pentru mine.

Fără să mai aştepte, parcurse restul textului cu privirea, recitind întrebarea pusă de anchetator lui Voinea.

— Credeţi în ceea ce afirmaţi ?

— Viaţa mi-a dovedit-o cu prisosinţă. Dar să nu mai vorbim despre asta. Moartea lui Nicolau m-a mîhnit, am fost greu lovit, de asta să fiţi sigur...

— N-am de ce să nu fiu sigur. Spuneţi-mi, ce părere aveţi despre moartea lui Nicolau ?

— Dintotdeauna era o fire bolnăvicioasă. Îmi amintesc încă de cînd eram studenţi.

— Suferea de ceva ?

— De inimă. După cîte ştiu, avea stenoză mitrală şi hipertensiune. Ştia că poate să moară în orice moment.

— Făcea un tratament ?

— De obicei consuma multe medicamente.

— Ceva anume pentru inimă ?

— Heparină. Îşi făcea singur injecţiile.

— Aseară şi-a făcut ?

— Nu pot să ştiu.

— Alte medicamente lua ?

— Da... poate... De multe ori lua medicamentele numai să preîntîmpine o boală. Cînd auzea că circulă vreo epidemie, îşi pierdea de tot liniştea. Şi se trata, fără să sufere de ceva.

— Sîmbătă, cînd a venit Nicolau la vilă, aţi vorbit cu el ?

— Da, desigur... De altfel, v-am spus că am fost foarte buni prieteni. Nicolau m-a chemat la minister, pe răspunderea lui. Rămăsesem un an fără lucru. Lui îi datorez totul.

— Nu ştiţi pentru ce a venit în sîmbăta asta la vilă ?

— Nu ştiu...

— Nu v-a spus ?

— Pare-se să se odihnească.

— V-a spus ceva în legătură cu asta ?

— Nu... presupun...

— A făcut în ultimul timp vreo revizie obositoare ?

— Nu ştiu.

— A venit cu ceva dosare ?

— N-am de unde să ştiu. De altfel, cîte îi erau tabieturile, atîtea şi ciudăţeniile. Nu spun asta să-l acuz. Mă va bate Dumnezeu dacă voi exprima un gînd rău despre Nicolau. A fost singurul om care m-a ajutat în perioada grea prin care am trecut. Fără el aş fi rămas pe drumuri. Fără memoriul lui şi declaraţia în care răspundea de mine, nu mi s-ar fi dat de lucru la minister. Să-mi permiteţi, însă, să întreb ceva. Văd că cercetaţi cazul morţii lui Nicolau ca şi cum ar fi...

— Ca şi cum ar fi vorba de o crimă. Este de datoria noastră să facem unele cercetări.

— Mai aveţi nevoie de mine ?

— Deocamdată nu. Doar dacă o să vă aduceţi aminte de ceva care să...

— N-am ce să-mi aduc aminte. Tot ce am avut de spus v-am spus.

— Poate vreun amănunt care să fie folositor anchetei. Desigur trebuie să aşteptăm rezultatul autopsiei.

— Va să zică n-aveţi încă un rezultat şi totuşi cercetaţi ca şi cum ar fi vorba de o crimă...

— Cînd un om moare în asemenea împrejurări, sîntem obligaţi să luăm toate măsurile necesare încă din prima clipă. Sînt unele indicii care pot fi găsite numai în primele ore. După aceea, dispar.

— Şi pentru ce neapărat să fie vorba de o crimă ?

— A murit un om ! Înţelegeţi acest lucru ?

— Şi pentru ce neapărat să-l fi ucis cineva ? De ce această bănuială asupra oamenilor ?

— Ne facem datoria faţă de cei vii, precum şi faţă de cei morţi.

— Față de cel mort, înțeleg, însă față de cei vii ? !...

— Poate că nu numai din dorința de a găsi vinovați, ci și pentru a dovedi nevinovăția celorlalți.

— Mda...

— Nu păreți convins.

— Vedeți...

— Cunoașteți cumva relațiile soților Nicolau ?

— Nu mă duceam des la ei acasă, totuși pot să spun că se înțelegeau foarte bine. Deși...

— Deși ?... Aveți o observație în legătură cu asta ?

— Poate numai o părere. Nu că se certau, nu i-am auzit schimbînd vorbe tari, însă am avut impresia că în ultimul timp a intervenit o răceală între ei.

— Ați putea să-mi spuneți din care cauză ?

— Poate din cauza lui Virgil.

— Cine este Virgil ? O rudă ?

— Virgil Nicolau, fiul lor.

— Din păcate l-am anunțat și pe el să vină, dar n-a fost găsit. Știați că se află în concediu la Predeal ?

— N-aveam de unde să știu.

— Ce fel de om este Virgil Nicolau ?

— Ce fel de om... Eu personal n-aș dori un asemenea fiu.

— E vorba de un derbedeu ? Ori care este motivul care vă face să vorbiți așa ?

— Îmi pare rău că v-am vorbit astfel despre el. Nu este un derbedeu. Dimpotrivă, are un serviciu bun, magaziner-șef, sau așa ceva, însă nu se interesează de loc de părinții lui. Asta-i tot.

— Pe tovarășa Matilda Gurban o cunoașteți ?

— Da... e la minister, dactilografă.

— A venit împreună cu Nicolau. Știți cumva dacă au călătorit împreună ?

— Nici nu ştiam că tovarăşa Gurban este aici. Nu. Carol nu mi-a spus nimic.

— Ce mai ştiţi despre Matilda Gurban ?

— Nimic. O cunosc numai din vedere.

— Aţi colaborat cu ea, i-aţi dat materiale să le bată la maşină ?

— De două sau de trei ori. Matilda Gurban este la dispoziţia serviciului financiar. Nicolau se folosea de serviciile ei.

— A adus-o cumva Nicolau să lucreze împreună ?

— Nu ştiu... Nu cred...

— Vă mulţumesc şi scuzaţi-mă că v-am reţinut atît.

6

În decorul alb al camerei urmă o încordare reţinută. Declaraţiile lui Voinea parcă pluteau prin încăpere, voind să se justifice şi să se limpezească. În această apăsare, lucid, Emil observase că anchetatorul încerca să facă o legătură între venirea lui Nicolau la Sinaia şi o eventuală inspecţie pe care o făcea la minister. Această observaţie era întărită şi de întrebările în ceea ce priveşte sosirea Matildei Gurban la Sinaia. Era o coincidenţă faptul că veniseră împreună ? Pare de necrezut.

— Să ştiţi că-mi place anchetatorul. Îmi place tonul lui personal, spuse Emil.

— Mie, personal, nu-mi place, răspunse Ana. E într-adevăr un anchetator bun, dar... E mai bine să urmărim pas cu pas ancheta ca şi cum n-am şti ce s-a întîmplat mai departe.

— Întrebările ! spuse Emil şi se ridică de la masă. De ce Voinea repetă cu atîta insistenţă că a fost foarte bun prieten cu Nicolau ? De ce vrea cu tot dinadinsul să bage asta în capul anchetatorului ?

— Ca să nu fie acuzat pe nedrept.

— Fără subiectivism !

— Îmi apăr clientul ! zîmbi amar Ana. A mai fost acuzat o dată pe nedrept. E firesc deci...

— Şi de ce vrea să se apere ?

— V-am răspuns mai înainte şi m-aţi făcut subiectivistă.

— De unde ştie Voinea că ancheta va dovedi că nu este vorba de o moarte firească şi de ce încearcă să intre sub adăpostul prieteniei ?

— Recunosc că asta reiese din declaraţia lui, confirmă Ana.

— Deci, ştie ceva !

Tăcură cîteva clipe. Emil încerca să-şi imagineze cum arăta Voinea. Un om slab, înalt, tot timpul speriat că va fi bănuit şi acuzat de ceva. Emil ştia că Petre Voinea nu avea încredere în cei din jur, pentru că, aşa cum credea el, nici ceilalţi nu-i acordau încrederea. Emil mai reţinu că, atunci cînd întrebările anchetatorului păreau că-l lezează pe Voinea, acesta din urmă se închidea în sine şi devenea arţăgos. În nici un caz însă nu putea să-l acuze pe anchetator pentru lipsă de tact. Dimpotrivă, din atitudinea lui, se vedea foarte clar că anchetatorul avea tot timpul în vedere starea sufletească a lui Voinea şi proceda cu destulă prudenţă şi omenie.

Ana scoase un blocnotes şi începu să noteze întrebările, repetînd cu voce tare :

— 1. Pentru ce a venit la vilă Nicolau ?
2. Îi era frică să nu fie omorît ?
3. Cine l-a căutat la telefon pe Nicolau ?
4. De ce atîta insistenţă din partea lui Voinea pentru a se apăra ?
5. Ce putea şti Voinea în legătură cu moartea lui Nicolau şi de ce îl speria faptul că ar fi putut fi acuzat ?
6. Pentru ce a venit Matilda Gurban la casa de odihnă ?
7. A venit împreună cu Nicolau ? Au călătorit împreună ?

Emil fu de acord cu întrebările. Mai adăugă una fără s-o privească pe Ana.

— Scrieţi, vă rog, întrebarea numărul opt : Ce a ars Voinea în sobă la ora şase dimineaţa ? şi adăugă justificîndu-se : Oricum, trebuie să ţinem seama de observaţia administratorului.

Apoi, fără să-i dea timp să protesteze, luă actul următor.

RAPORT DE EXPERTIZĂ MEDICO-JUDICIARĂ

Subsemnatul Dr. Lăzărescu Răzvan, expert medico-judiciar al S.M.J. regional Ploieşti, avînd în vedere reclamaţia nr. 457 din 30.XI.1963 a Procuraturii regiunii Ploieşti, prin care se cere autopsia şi stabilirea cauzelor morţii numitului Nicolau Carol de 62 ani, m-am deplasat azi 1.XII.1963 în oraşul Sinaia şi procedînd la necropsie, am stabilit cele mai jos menţionate :

Din datele furnizate de organele de anchetă, reiese că numitul Nicolau Carol, în vîrstă de 62 ani, de profesie expert-contabil, domiciliat în Bucureşti, strada Buzeşti nr. 47, fiind în localitatea Sinaia, cazat la vila „Cerbul", a fost găsit decedat în camera sa, la data de 30.XI.1963, în jurul orelor 6. Din aceeaşi sursă, aflăm că sus-numitul suferea de insuficienţă coronariană şi că în ultima perioadă îşi făcea tratament cu heparină.

Semne de violenţă

Pe faţa anterioară a antebraţului stîng, în treimea mijlocie, se constată două excoriaţii superficiale, acoperite de cruste brune, îndreptate aproape în sus, vertical, de cîte 1 cm lungime fiecare ; excoriaţiile au o formă uşor încurbată, cu concavitatea îndreptată spre marginea externă a antebraţului, iar distanţa între ele este de 2 cm.

În aceeaşi regiune, extern de cele două excoriaţii descrise, se observă trei schimoze violacee, ovalace, cu axul mare îndreptat orizontal, cea mai mare măsurînd 3 cm ; cele două inferioare corespund ca nivel celor două excoriaţii descrise, iar cea superioară se află la circa 0,5 cm distanţă de cea mijlocie.

Semne de tratament

Pe feţele anterioare externe ale ambelor coapse, se constată multiple excoriaţii punctiforme, acoperind cu cruste brune ţesutul celular subjacent.

— Urme de injecţii pe coapse.
— Excoriaţii şi echimoze pe antebraţul stîng.
— Cianoza feţei şi a unghiilor.
— Stază meningo-cerebrală.
— Sclero-emfizem pulmonar.
— Cardeo-scleroză.

Concluzii

1. Moartea numitului Nicolau Carol s-a datorat unei insuficienţe miocardo-coronariene, în cadrul unor vechi afecţiuni ale inimii şi plămînilor (cardio-scleroză, sclero-emfizem pulmonar). Criza a fost declanşată de administrarea neindicată a morfinei.

2. Leziunile descrise pe antebraţul stîng au putut fi produse prin apucarea strînsă cu mîna.

7

— Va să zică, îi fusese administrată morfină ! exclamă Emil.

Ana protestă.

— Pentru ce folosiţi fraza „îi fusese administrată" ?

— Aşa se spune în rezultatul autopsiei.

— Nu putea s-o ia singur cu bună ştiinţă ? Chiar aşa, să-i faci cu sila unui om injecţie cu morfină ? Nu putea să fie la mijloc un accident fatal ?

El o privi contrariat. Ana avea dreptate. De ce să tragă de pe acum concluzia că moartea lui Nicolau fusese violentă ?

— Da... m-am grăbit, recunoscu Emil. Deocamdată o înregistrăm ca întrebare : morfina îi fusese administrată, şi-a făcut singur injecţia pentru a-şi curma viaţa, sau este vorba de un accident ?

— Trebuie să mai cercetăm unele constatări ale autopsiei, observă Ana.

— Da. Semnele de pe antebraţul stîng.

— Desigur, este un indiciu foarte important. Notez întrebarea.

— S-a cercetat cumva să se vadă dacă semnele corespundeau cu mîna cuiva din cei bănuiţi ?

— Şi pentru ce să fie bănuit cineva de acum ? Deocamdată, nu s-a stabilit nimic.

— Aveţi dreptate... Din nou am supralicitat rezultatul anchetei. Totuşi, aparţineau cuiva, nu ?

— Da, desigur, dar de ce trebuie acest cineva să fie învinuit de omor ?

— Şi aici aveţi dreptate. Ştiţi ceva ? S-a făcut tîrziu. Propun să întrerupem şi să reluăm mîine cu capul limpede. De acord ?

— Cum vreţi.

— Nu cum vreau, sîntem doar colaboratori.

— Oricum... îmi sînteţi şef...

— Atunci ordon ; plecarea ! glumi Emil.

Ieşiră în stradă.

Era o toamnă liniştită şi frumoasă. Cu toată ora înaintată, străzile erau invadate de lume. Era ora la care se închid cinematografele şi teatrele şi cînd valuri de oameni se revărsau pe bulevardele proaspăt spălate. Se

bucurau de această noapte caldă de toamnă, din puținele care mai aveau pînă să intre în iarnă.

Emil se hotărî să nu mai pomenească nimic despre cazul „Cerbul". Ana Voinea îi spusese că locuia undeva prin apropierea fîntînei Miorița. Pe drum nu schimbară decît două-trei fraze, fără importanță.

Ana locuia împreună cu mama ei într-o casă din apropierea vilei „Minovici". Emil o lăsă în fața porții.

— Aveți ceva împotrivă să trec mîine dimineață la ora opt să vă iau ?

— Nu... n-am nimic împotrivă.

Emil vru să mai spună ceva, dar cu un gest pripit se despărți de fată și apoi se depărtă, ascultîndu-și nervos pașii prin covorul frunzelor căzute.

Mergea grăbit.

„Afacerea Cerbul" începu să-l preocupe în mod foarte serios. Acum chiar îi păru rău că au întrerupt lucrul. Ar fi putut să stea pînă dimineața, parcurgînd cu tact, filă cu filă, dosarul întreg.

Îl stăpînea un sentiment tulbure de vinovăție și duioșie față de această fată încăpățînată și dreaptă, emotivă și distantă, frămîntată, dar lucidă. Refuză să se gîndească la un altfel de sentiment dincolo de cel al datoriei cetățenești și conchise pentru sine :

— Ciudată femeie !

Și dintr-o dată gîndi că ar fi fost fericit să se dovedească nevinovăția lui Voinea, s-o vadă pe această fată rîzînd. Aceasta i se păru însă puțin probabil. Mai cunoscuse cîteva cazuri, cînd infractorii, încercînd să scape de urmărire, comiseseră acte din ce în ce mai grave, apoi închiși ca într-un cerc de probe și dovezi incontestabile, desperați, nu găsiră altă cale de ieșire decît sinuciderea.

CAPITOLUL II

Fiecare ascunde cîte ceva...

1

Dimineaţa la ora opt, Emil o aştepta în faţa casei. Se îmbrăcase în haine civile, într-un costum elegant. Îmbrăcat astfel, parcă se simţea mai bine lîngă Ana. Dacă n-ar fi avut ochelarii cu dioptrii, s-ar fi declarat aproape fericit. La ora opt fix, Ana apăru în uşă. Intră în maşină şi fîşîitul de sub roţi al frunzelor veştede trezi în mintea lui Emil imaginea serii trecute.

— Aveţi ceva împotrivă să bem mai întîi o cafea ? întrebă el.

— Nu, n-am nimic împotrivă, rîse fata. Cafeaua îţi înviorează gîndirea.

Observă că rîdea frumos. Ana, la rîndul ei, îl examina cu coada ochiului, vădit curioasă să-l vadă cum arată îmbrăcat civil. El se enervă gîndindu-se la faptul că poate semăna a mire. N-ar fi trebuit să se tundă şi nu era cazul să îmbrace costumul acesta. Apă de colonie franţuzească îi mai lipsea.

— S-a întîmplat ceva ? întrebă fata observînd schimbarea bruscă.

— Nu... nimic... şi împinse ochelarii cu degetul arătător.

— Atunci e bine... Te-ai mai gîndit la dosarul nostru ?

Observă că fata i se adresa la singular şi îi păru bine.

— Da, m-am gîndit, răspunse într-un tîrziu.

De fapt, nu minţea. Se mai gîndise la dosar. De cînd s-au despărţit s-a gîndit de multe ori asupra cazului şi

de cîteva ori a repetat în minte datele acumulate pînă acum. A observat că, deşi ancheta era încă departe de a fi încheiată, începuse să tragă concluzii nefavorabile lui Voinea şi că datele existente le cerceta şi le trata din acest punct de vedere. Pe de o parte acest lucru se impunea de la sine, pentru că încă din primele declaraţii reieşea că numitul Voinea, prin atitudinea lui, atrăgea bănuielile asupra sa. Pe de altă parte, însă, Emil simţea că opiniile lui erau influenţate de rezultatul final al anchetei.

Pe la ora nouă reluară cercetarea dosarului. Urma interogatoriul îngrijitoarei vilei, Virginia Chiriac.

— Ai cunoscut-o pe îngrijitoare ? întrebă Emil.

— Da... am cunoscut-o... este o femeie cumsecade.

— Cum arată ?

— Păi... aşa... ca o îngrijitoare. O femeie în vîrstă, cu faţa rotundă, fără prea multe zbîrcituri şi cu nişte ochi care sclipesc veseli, în ciuda faptului că vrea tot timpul să arate că... moare de frică !

— Deci, aşa trebuie să arate o îngrijitoare ? rîse Emil.

Interogatoriul Virginiei Chiriac

— Domnule căpitan, este îngrozitor ! Îngrozitor ! Să se întîmple aşa ceva la noi ! Pentru prima dată moare un om în vila noastră. La vila de alături, a Ministerului Metalurgiei, a murit cineva, un bătrîn, care suferea de ficat, dar aici, la noi, pentru prima dată ! Gîndiţi-vă şi dumneavoastră ce scandal ! Eu, în orice caz, nu mai intru în odaia aceea pentru nimic în lume ! Nici să mătur, nici să beau apă. Să măture administratorul, dacă vrea ! Să se aşeze de două degete praful ! Nici nu-mi pasă ! Cum să

intru eu într-o odaie unde a murit domn' Nicolau ? Barem să nu-l fi cunoscut... Fie ce-o fi ! Măcar să mă dea afară, dar tot nu intru acolo ! De cincisprezece ani lucrez la această vilă, iar acum, poftim ! Asta mi-a mai lipsit. O să am tot timpul impresia că îmi apare în faţa ochilor domnu' Nicolau, Dumnezeu să-l ierte ! Om bun, tare fricos, dar bun. Nu zic ba, mă cam bătea la cap cu curăţenia, dar era şi el un om ordonat. Nu voia să vadă o muscă nici măcar în zbor prin faţa ferestrei ! Tremura numai cînd se gîndea la ele ! Muştele, zicea, şed pe murdării şi cară pe picioarele lor microbi ! Cîte un milion pe fiecare picior ! De parcă n-ar fi avut altă treabă muştele ! Dumnezeu să-l ierte ! Altfel, era un om cumsecade. Iacătă însă cum te găseşte clipa rea, cînd vrea Dumnezeu ! Şi în borcan să te ascunzi, cînd ţi-o veni ceasul, te găseşte el sărăcuţul... Degeaba ziceţi dumneavoastră că materia, aşa şi pe dincolo !.. Nici aspirinele nu te scapă, nici D.D.T.-ul, nimic ! Zi „prezent" şi fă-ţi găteala pentru lumea cealaltă ! Ce mai ai de făcut cînd...

— Îl cunoaşteţi de multă vreme pe domnul Nicolau ?

— Dacă n-o întrerupea anchetatorul, coana Virginia ar fi vorbit pînă la această oră, observă Emil, oprindu-se din citit.

— Dar nici s-o întrerupi nu e bine, rîse Ana, care ştia ce urma.

— Îl cunoaşteţi de multă vreme pe domnul Nicolau ?

— Păi, îl cunosc de cînd a luat ministerul vila asta pentru...

— De cînd ?

— O fi zece ani de-atunci, n-o fi ? Ia staţi niţel... va să zică, în 1954 eu eram...

— Şi de atunci lucraţi la vilă ?

— Tocmai de atunci.

— Despre o poveste cu cearşafuri ce ştiţi ?

— Care cearşafuri ? A, da, alea ! Vai de capul meu, că mare belea ne-au adus pe cap cearşafurile alea ! Ne-a făcut control domnu' Nicolau şi...

— Cînd ?

— Acum trei ani. O mie de lei au costat cearşafurile. Că cine le-a luat nu se ştie nici pînă acum. A plătit domnu' administrator, săracu'.

— Nu s-a supărat administratorul pe Nicolau ?

— De ce să se supere ? Adică, Dumnezeu să-l ştie. El zicea că nu s-a supărat. Eu i-am dat o sută de lei, să nu pună singur suma care lipsea, însă el nu şi nu ! Ba s-a împrietenit cu domnu' Nicolau chiar mai mult din ziua aceea. Jucau şah şi...

— Domnul Nicolau venea des în vila dumneavoastră ?

— Dar unde să se ducă, păcatele mele ? Doamna Ecaterina, soţia răposatului, îmi spunea că nicăieri nu găseşte liniştea şi curăţenia pe care o găseşte aici la noi. Cred şi eu ! Nici la cel mai bun hotel. Zău aşa ! Venea în fiecare vară, numai aici venea domnu' Nicolau, săracu', să-şi petreacă concediul de odihnă. Başca venea sîmbetele şi duminicile, să lucreze, că era om de muncă, şi nu venea aici ca alţii, care cică aveau treabă şi apoi umblau cît e ziulica de mare prin munţi, că ce fel de odihnă este şi asta nu mă întrebaţi, că nu ştiu ce să vă răspund. Domnu' Nicolau se închidea în odaia lui şi nu cobora decît la masa de prînz şi de seară. Coana Ecaterina se mai supăra şi-i zicea că ar fi în stare să doarmă şi noaptea cu maşina de scris în braţe.

— De data asta a venit să lucreze ?

— Da, să lucreze.

— V-a făcut vreo impresie deosebită, n-aţi observat ceva care nu era ca altă dată ?

— Nu. Totul era ca totdeauna. Numa' că de data asta a venit fără maşina de scris. De obicei, sîmbăta venea totdeauna cu maşina de scris. Cînd îl vedeam venind îmi spuneam totdeauna : „Vai de capul meu ! O să înceapă iar cu ţoca-ţoca". Că unii se plîng. Cică vin aici să se odihnească şi nu ca să audă muzică de birou ! Că aşa zic ei. Se odihnesc, vorba vine.

— Şi cum ţi s-a părut cînd l-ai văzut fără maşina de scris ?

— Cum să mi se pară ? „O, domnule Nicolau, îi zic, n-aţi venit astăzi cu ţoca-ţoca ?" „Nu, zice, că am altă treabă astăzi". Şi a dat din cap necăjit.

— De unde ştiţi că era necăjit ?

— De unde ştiu ? ! Parcă omul necăjit nu se vede ?

— V-a întrebat cine mai stă la vilă ?

— Nu m-a întrebat, că el nu făcea ca ceilalţi, care îndată ce vin te iau cu întrebările : cine a venit, dacă a venit cu nevastă-sa... sau cu cumnata... A întrebat doar în ce cameră stă domnu' Voinea. Şi s-a dus glonţ la el.

— Fără să se ducă mai întîi în camera lui ?

— Erau prieteni. A intrat la el, a stat cît a stat, apoi au ieşit şi au intrat în odaia domnului Nicolau, unde au stat pînă i-am chemat la masă.

— Cît au stat în camera domnului Voinea ?

— Vreo jumătate de oră.

— Aţi observat ceva neobişnuit ?

— Cînd ?

— Atunci cînd au ieşit din camera domnului Voinea.

— Nu, n-am observat nimica...

— Nu păreau supăraţi ?

— Nu, de ce să se supere ? Ei nu se supărau niciodată, că erau prieteni buni.

— Amintiţi-vă, tovarăşă Chiriac, că acest lucru are foarte mare importanţă. Spuneţi-mi exact cum i-aţi văzut ieşind din camera lui Voinea ?

— Aşa... au ieşit şi au intrat în odaia cealaltă, a domnului Nicolau. Îmi amintesc că domnu' Nicolau ţinea la subsuoară geanta lui cea neagră, deschisă, şi nişte hîrtii afară, că el numai cu hîrtii umbla.

— Cum adică cu hîrtiile afară ?

— Aşa... uite aşa... geanta deschisă şi hîrtiile afară. Cu geanta asta îl ştiu de zece ani. O cunosc ca pe un cal breaz.

— Ce mai avea în geantă ?

— Ştiu şi eu ? Tacîmul, pijamaua, paharul... Una, alta... După-masă mi le dădea mie şi le fierbeam, altminteri, era un om cumsecade... Mai avea şi cutia cu siringa lui. Asta de aici.

— Ce au făcut în cameră la Nicolau ?

— Doamne fereşte, credeţi că eu sînt din alea care se uită prin gaura cheii ? Eu care...

— N-aţi observat totuşi nimic cînd aţi deschis uşa să le spuneţi să coboare la masă ?

— Nici n-am deschis, am zis eu că am deschis ? Am strigat doar din uşă : Coborîţi la masă ! Şi am plecat.

— După aceea i-aţi mai văzut ?

— După-masă s-au dus din nou în odaie la domnu' Nicolau. Abia la cina de seară au mai coborît. Acum da, îmi amintesc. Erau amîndoi supăraţi. Nici n-au mîncat. Şi am avut friptură cu piure şi orez cu lapte foarte bun. Orezul cu lapte îi plăcea domnului Nicolau, dar aseară nici nu s-a atins de el.

— După masa de seară au mai lucrat ?

— Păi, da ! S-au retras tot la domnu' Nicolau în cameră.

— Şi pînă la ce oră au stat ?

— Păi nu mai ştiu cînd au ieşit din cameră şi dacă au ieşit, ori au stat la lucru toată noaptea. Eu m-am dus în odaie la mine, că am o căsuţă colea, în curte.

— Dimineaţa ce aţi făcut ?

— Păi, ce să fac dimineaţa, păcatele mele !? Ce am învăţat şi tot fac de cînd mă ştiu. Pe la patru am plecat după pîine, după lapte, că pe urmă mă prind cu treburile de aici. Cînd am plecat, la fereastra domnului Nicolau era lumină şi l-am văzut pe domnu' Voinea pe geam. Cînd m-am întors, ce să văd ! ? Doctori, miliţie şi domnu' Nicolau mort.

— Staţi puţin. Aţi spus că l-aţi văzut azi-dimineaţă pe domnul Voinea în camera domnului Nicolau ?

— Aşa am spus, întocmai. Iacă aşa. L-am văzut cum mă vedeţi şi vă văd. Fereastra camerei domnului Nicolau se observă bine de pe poteca pe care trec eu ca să ies în stradă.

— Încercaţi, vă rog, să vă amintiţi mai bine. Cum i-aţi văzut, ce făceau ?

— Ce să facă ? Uite aşa : domnu' Voinea era în picioare în mijlocul odăii, cu mîinile nemişcate pe piept, uite aşa ! Şi stătea ca o stană !

— Şi domnul Nicolau ce făcea ?

— El nu făcea nimic, că nu l-am văzut. Nu se vedea din fereastră. Poate că şedea pe scaun. Dar l-am văzut pe domnu' Voinea şi mi-am zis că pe acolo o să fie şi domnu' Carol.

— Pe domnişoara Matilda aţi văzut-o cînd a venit ?

— Am văzut-o, cum de nu ! Că eu am ajutat-o să-şi ducă geamantanul în cameră. Dar a plecat repede. La cotă, la cabană, cu toţi acolo se duc, urcă muntele să se odihnească, dacă ai mai auzit dumneata aşa ceva !

— Mulţumesc, tovarăşă Chiriac. Cînd o să mai am nevoie de dumneavoastră o să vă rog să mai veniţi.

— Deh, ca oamenii... Trebuie să ne ajutăm unul pe celălalt, că doar creştini sîntem...

2

Aici se termina depoziţia Virginiei Chiriac. Emil simţea însă nevoia să fi fost el de faţă, să fi observat direct reacţia femeii, spontaneitatea cu care aceasta dădea răspunsurile.

Din depoziţia îngrijitoarei apăreau unele date noi, dar nu determinante. Principalele se refereau din nou la Voinea. În special era interesantă mărturia femeii că Petre Voinea s-ar fi aflat în dimineaţa aceea în camera lui Nicolau. Avînd în vedere rezultatul autopsiei, care stabilea decesul între orele 24—3 după miezul nopţii, la ora cînd Voinea se afla în camera lui Nicolau, prietenul său era mort.

Noile întrebări se conturau în mintea lui Emil, însă îi era greu să le formuleze, pentru că din nou erau nefavorabile lui Voinea. Şi, firește, Anei.

Ana îl urmărea, înţelegînd că întrebările se strîng una după alta în jurul tatălui ei. Cu o voce pe care încerca s-o facă să pară cît mai obiectivă, Ana spuse :

— Va să zică, 1 : Ce treabă a avut Nicolau cu... Voinea ? 2 : De ce a ascuns Voinea faptul că dimineaţa se dusese în camera lui Nicolau ? 3 : Era mort Nicolau la ora aceea ? Raportul medicului legist con-

stată că moartea a survenit între orele 24 şi 3 dimineaţa. Deci, Nicolau era mort.

Emil o privi cu atenţie. Simţi un respect deosebit faţă de această fată, care de ani de zile înfrunta toată lumea, străduindu-se să dovedească nevinovăţia tatălui ei răposat. Iar acum, înţelegînd că lui i-ar fi fost greu să rostească întrebările acuzatoare la adresa acestuia, îi venea ea în ajutor. Dacă ar fi fost într-adevăr „obiectivă" şi „indiferentă" l-ar fi impresionat mai puţin. Înţelegea însă efortul pe care îl făcea Ana, avînd în vedere starea ei sufletească, pentru ca să pară altfel de cum era. Dorea din tot sufletul ca fata să poată dovedi nevinovăţia tatălui ei, deşi... iţele se ţeseau tot mai mult în jurul lui Voinea.

Emil depista acum o nouă cale pe care încerca s-o urmeze anchetatorul : aceea în legătură cu inspecţia făcută de Nicolau în gestiunea caselor de odihnă care aparţineau Ministerului Economiei Forestiere. Se simţea însă că întrebările anchetatorului asupra acestei probleme erau mai mult „de serviciu". Vroia să înlăture de la bun început această pistă. Doar nu omori un om, pentru că în urmă cu doi ani ţi-a descoperit în gestiune o lipsă de o mie de lei.

— Mai aveţi vreo întrebare, tovarăşe şef ? auzi vocea fetei care vroia să pară detaşată.

— Nu, domnişoară colaboratoare. Nici o întrebare ! glumi el. Apreciez calităţile dumneavoastră de anchetator şi mă gîndesc să vă propun pentru avansare. Tot ce aş vrea este să continuăm. Vă rog să citiţi dumneavoastră interogatoriul doamnei... Se opri puţin să-i citească numele : Doamnei Tereza Spirea.

Ana luă foile bătute la maşină.

Interogatoriul Terezei Spirea

— Luaţi loc.
— Mulţumesc.
— Îmi permiteţi să vă întreb...
— Vă rog, domnule, să nu ne amestecaţi pe noi în această poveste. Eu şi soţul meu nu ştim nimic, n-avem nici o legătură cu nimeni, absolut cu nimeni. Nu ne interesează viaţa nimănui, iar crimele ne îngrozesc. La urma urmelor, noi am venit cu maşina noastră personală să ne odihnim cîteva zile, am umblat toată ziua prin împrejurimi şi-ar fi păcat să ne pierdem zilele libere pentru că cineva a murit.
— Nu ştiu în ce am putea să vă amestecăm dacă nu sînteţi singuri amestecaţi.
— Lăsaţi că ştiu eu ! Cunosc eu miliţia ! Dacă nu exista ceva necurat, dumneavoastră n-aţi fi făcut cercetări. Dacă începeţi ancheta, înseamnă că bănuiţi că ar fi vorba de o crimă. Noi n-avem nici o legătură ! Scurt pe doi !
— N-avem nici o bănuială, doamnă. Ceea ce vrem să facem este să stabilim exact condiţiile în care a murit Nicolau Carol.
— Păi asta zic şi eu, să nu ne amestecaţi. Nici nu-l cunoaştem ca lumea. De altfel, un singur „bună ziua" am mai apucat să schimbăm cu el. Tot timpul a stat cu domnul Voinea. Dacă aveţi bănuieli, adresaţi-vă lui. Bărbatul meu este consilier juridic, n-are relaţii cu nici unul din cei doi. Nu este dintre acei care umblă prin cîrciumi. Şi nici pe la femei. Cu atît mai puţin pe la

prieteni. N-avem nevoie de prieteni. Vorba aceea, fereşte-mă, Doamne... ştiţi dumneavoastră...

— Vă rog să încetaţi şi amintiţi-vă că nu v-am chemat ca să facem „conversaţie", ci să vă pun cîteva întrebări necesare.

— Noi...

— Acum nu sînteţi „noi", ci una singură. Soţul dumneavoastră deocamdată este în hol.

— Soţul meu şi cu mine...

— Numele ?...

— Tereza Spirea.

— Anul naşterii ?

— Nu interesează ! Am 36 de ani.

— Profesia ?

— Casnică.

— De cîte ori l-aţi văzut pe Nicolau de cînd a sosit la vilă ?

— Nu l-am văzut de loc.

— Să nu uitaţi că mărturia falsă se pedepseşte conform legii.

— Adică... l-am văzut o clipă, doar cînd a venit la masă. La masa de prînz şi la masa de seară. Luăm masa cu toţii împreună, de aceea l-am văzut. Aveam dreptate că nu-mi plăcea să stau la masă cu necunoscuţi. Iată acum ce s-a întîmplat. Sînt luată la întrebări ca cea din urmă...

— L-aţi văzut pe Voinea intrînd în cameră la Nicolau ?

— Nu.

— Dimineaţa l-aţi întîlnit cumva ?

— Nu.

— Pe Nicolau unde l-aţi cunoscut ? Aici la vilă ?

— Nu-mi amintesc.

— Cînd l-aţi văzut pe Nicolau pentru ultima dată ?

— Nu-mi amintesc.

— Aţi fi putut să răspundeţi „la cină".

— Nu ! Nu vreau să răspund ! N-am nici un amestec ! Întrebaţi-l pe Voinea, că a mai avut de-a face cu el ! Sau pe administrator, că doar toată lumea ştie povestea cu controlul. Chiar şi pe dactilografa aia puteţi s-o întrebaţi.

— Ce-i cu Matilda Gurban ?

— Întrebaţi-o ! Că de n-ar fi avut legături cu Nicolau, nu s-ar fi afişat cu el în casa de odihnă.

— Vă sfătuiesc să vă revizuiţi poziţia faţă de anchetă, aşa că treceţi în hol şi vă mai gîndiţi.

— Dar... noi...

— Cînd o să credeţi că sînteţi în stare să răspundeţi calm, vă rog să reveniţi.

— S-a enervat anchetatorul ! rîse Emil. Avea şi dreptate. Tipii ăştia mie mi se par... stai să ţi-o descriu pe doamna Tereza Spirea. Va să zică, părul vopsit pînă la alb, gene false, buze vopsite un deget deasupra liniei, treizeci şi şase de ani, a început să se îngraşe, voce tipătoare. Am ghicit ?

Ana părea absentă. Emil o lăsă să-şi revină, fără s-o tulbure. Ca să se ocupe de ceva, reluă în minte punctele principale din interogatoriul doamnei Spirea. Nimic interesant pentru lămurirea cazului. Uite cum, după cîteva fraze, poţi să-ţi dai seama de caracterul unui om. Cu cît se gîndea la ea, cu atît se contamina şi el de enervarea anchetatorului. Îşi reveni însă repede.

Gîndurile lui fură întrerupte de Ana...

— Nu te-a izbit ceva la acest interogatoriu ? întrebă ea ca pentru sine.

— Ai observat că anchetatorul strînge întrebările în jurul tatălui meu ?

— S-ar putea să ai dreptate, dar eu nu sînt convins.

— Consider că este o greşeală din partea lui.

— Nu văd unde e greşeala, dădu din umeri Emil.

— Avem însă dreptul să-l punem pe Voinea sub semnul întrebării ? spuse Ana cu pasiune.

— Acelaşi drept ca faţă de oricare altul.

— Ceva mai mult, cînd e vorba de tatăl meu ! zise ironic Ana.

— Un anchetator are tot dreptul să se lase condus de intuiţia lui.

— Nu cumva această primă intuiţie îl va scoate din obiectivitate ?

— Nu-l putem acuza acuma de aşa ceva. Cel puţin pînă la faza actuală a cercetării.

— Dar nu este clar că toate întrebările lui au un obiectiv precis, un gînd anume ?

— Ne lipsesc unele indicii pe care anchetatorul le avea la dispoziţie. Camera, poziţia mortului, obiectele din jur, obiectele care vorbesc o limbă aparte în asemenea cazuri. Noi sîntem puşi în faţa unui rebus cu foarte puţine detalii... Şi ştii că detaliile...

— Din prima clipă anchetatorul şi-a început ancheta ca şi cum ar fi fost sigur de crimă.

— Aici n-ai dreptate, îi luă Emil apărarea anchetatorului. Explicaţiile date de Voinea în această privinţă nu sînt satisfăcătoare.

— De la început se anchetează cazul sub bănuiala că există un asasin, susţinu Ana.

— Situaţia de la faţa locului şi atitudinea lui Voinea poate l-au obligat pe anchetator să aibă unele prezumţii. Dar ia spune-mi, te rog, tu ai fost la vilă ?

— Da... am fost chemată urgent acolo... Am fost și interogată.

— Ai putea să-mi faci o descriere ?

— Da... deși nu văd... în fine... Este o vilă cu două etaje, aproape de cantina „Vînătorul", știi unde vine ? De la cantină la stînga, după ce treci cîteva vile, îngrămădite pe o stradă, casele încep să se rărească. Intri în pădure, la poalele unui deal. „Cerbul" este chiar ultima vilă. Este înconjurată de un gard de fier și o grădină. Cum o vezi din față, partea dinspre apus are două etaje, iar partea dinspre răsărit un singur etaj, pentru că vila este construită pe deal. La etaj este un hol mare, în care dau ușile a patru camere și un coridor lung cu dependințe. Din hol pornește o scară interioară din lemn de nuc, care duce spre etajul doi, unde sînt alte șase camere. În curte mai este o căsuță, cu o cameră și bucătărie, unde locuiește Virginia Chiriac... Nu știu, oam asta este...

— Care este poziția camerei lui Nicolau față de cea a lui Voinea ?

— Tatăl meu locuia într-o cameră care se află exact deasupra camerei lui Nicolau. Amîndouă odăile au vedere spre grădină. Chiar în fața lor, se află trei brazi... Nu văd însă ce importanță poate să aibă poziția camerelor... Nu s-a tras nici un foc de armă, ca să fim nevoiți să-i urmărim traiectoria, nimeni nu s-a cățărat pe fereastră, nu s-au găsit urme suspecte pe trunchiul celor trei brazi...

— Vrei să studiem fotografiile locului unde s-a produs accidentul ?

Scoase din dosar cîteva fotografii. Camera lui Nicolau în ansamblu, cu cadavrul pe pat, apoi Nicolau singur, detalii din cameră, fereastra, pervazul, masa cu

scaunele. Peste tot domnea o ordine exemplară. Nici un detaliu nu atrăgea în mod deosebit atenţia. Ce a văzut anchetatorul de a fost silit să urmeze pista care ducea spre Voinea ? Nu reieşea într-adevăr altceva decît că fusese condus numai de observaţiile asupra oamenilor, de felul cum s-au prezentat în faţa anchetei, de tonul cu care răspundeau la întrebări, de repezeala cu care le dădeau, sau întîrzierea pe care o marcau, acea pauză, aproape imperceptibilă, înainte de un răspuns. Din acest punct de vedere Emil se afla în inferioritate, nu putea să ştie starea de spirit a celui întrebat decît pe ghicite, condus de textul răspunsurilor.

— Poate că întrebările următoare ne vor ajuta să ne dăm seama de ce anume a fost atrasă atenţia anchetatorului, spuse Ana cînd Emil Bunea îi explică temerile sale.

— Cred că şi în acest caz informaţiile noastre vor avea un caracter unilateral, vorbi Emil ca pentru sine. După puţin adăugă : Şi totuşi nu mă supără nimic în atitudinea anchetatorului ! Conduce ancheta cu pricepere, nu forţează nota... Nu văd... Dar ia spune-mi pe soţii Spirea i-ai cunoscut ?

— Da... i-am întîlnit acolo...

— Cum arată ?

— Cum să-ţi spun... doamna, deşi în exterior nu corespunde de loc descrierii pe care ai făcut-o mai adineauri, are exact caracterul care se vede din dialogul ei cu anchetatorul...

— Recunosc că am făcut o descriere schematică, rîse Emil. Poate să fie aşa cum este, chiar fără gene false şi păr vopsit.

— Spirea este bărbat în jurul a patruzeci de ani, înalt, cu trup bine făcut, aproape atletic, cu o faţă

bonomă, rotundă, cu un zîmbet veşnic pe buze, nu către cei din jur... ci... cum să-ţi explic... Zîmbetul şi-l adresează lui însuşi, mă înţelegi ?

Emil rîse de această observaţie a Anei.

— Da, da ! întări fata. Rîsul lui, zîmbetul lui bonom şi plin de satisfacţie se referă şi se adresează propriei sale persoane.

Emil aproape că n-o mai asculta. Scoase din dosar actul următor.

4

Interogatoriul lui Apostol Spirea

— Ce s-a întîmplat, tovarăşe căpitan, cu soţia mea, ce s-a întîmplat ? E niţel nervoasă, nu ? Ho, ho ! Am văzut-o ieşind de la dumneavoastră un pachet de nervi ! Ha, ha ! Nu-i place să se amestece în treburi dintr-astea. Numai în romane îi place. Iubeşte foarte mult romanele cu crime ! Doarme cu ele la căpătîi. Cred că purtarea ei n-a fost... În fond este o femeie cumsecade. Dacă facem abstracţie de pasiunea ei automobilistică... Nu ştiu ce nebunie le-a apucat pe toate cu automobilul. Poate dragostea şi respectul faţă de tehnica modernă, ho, ho !

— Ceea ce îmi povestiţi nu interesează ancheta, tovarăşe Spirea. Asta vă priveşte personal. Eu v-am chemat pentru altceva.

— Da, da... desigur... fără discuţie... Ha, ha !...

— Aş vrea să vă pun cîteva întrebări.

— Sînt la dispoziţia dumneavoastră, deşi nu prea ştim mare lucru.

— Adică, cine „nu ştim" ?

— Păi... eu şi soţia mea...

— O să vorbiţi şi pentru soţia dumneavoastră ?

— Adică... eu... O ! Frumos, n-am ce zice ! M-aţi dus. deşi sînt jurist ! Ha, ha ! Desigur, eu am să vorbesc în numele meu. Deci, precum v-am mai spus, nu ştiu cine ştie ce... Adică, mai nimic, dacă nu chiar nimic. Desigur îi cunosc şi pe Nicolau şi pe Voinea, dar altceva nu ştiu despre ei.

— Ce v-a făcut să pomeniţi numele lui Voinea ?

— Păi credeam că vă interesaţi de el.

— Pentru ce să ne interesăm de Voinea în mod special ?

— Doar a mai avut de-a face cu dumneavoastră, adică cu organele juridice...

— V-aş ruga să fiţi mai clar.

— Da. În asemenea cazuri, un recidivist este ceea ce ne trebuie !

— Puteţi să-i aduceţi o acuzare concretă de cînd a ieşit de la închisoare ?

— Nu... nu pot spune aşa ceva, dar cine a greşit o dată nu este greu să o mai scrîntească.

— Cînd e în joc libertatea unui om, asemenea concepţii sînt primejdioase.

— Dar...

— Vă rog să vă referiţi numai la întrebările pe care vi le pun. Cînd l-aţi văzut ultima oară pe Nicolau ?

— La masa de prînz.

— A venit singur ?

— Cu Voinea.

— După aceea l-aţi mai văzut ?

— S-au închis în camera lui Nicolau şi au lucrat.
— Aţi spus „au lucrat" ?
— Da, aşa am spus.
— Ce au lucrat ?
— Nu ştiu. Pentru asta întrebaţi-l pe Voinea.
— Atunci de ce susţineţi că au lucrat ? Poate au jucat table, şah, sau... mai ştiu eu ce ?...
— Recunosc că nu m-am exprimat bine. Or, eu, ca jurist, ştiu ce înseamnă exactitatea. În orice caz, nu pot să-mi închipui că timp de zece ore se poate juca şah.
— Şi la ce au lucrat, după părerea dumneavoastră ?
— Cred că în legătură cu inspecţia care se face la ministerul nostru. Poate a venit să se sfătuiască cu Voinea, în legătură cu unele probleme.
— Aţi spus că sînteţi jurist ?
— Da. Sînt jurist.
— V-aş ruga deci să fiţi cît se poate de obiectiv şi să răspundeţi cu precizie.
— Am să mă conformez.
— Cînd a început inspecţia la minister ?
— Înainte cu cîteva zile.
— Înaintea plecării lui Voinea în concediu ?
— A, pentru asta mă întrebaţi ? Două zile după plecarea lui Voinea. Deci, vedeţi că şi dumneavoastră vă interesaţi tot de Voinea ? V-am spus că este în stare de orice. E un om închis în sine. Şi vechea lui condamnare...
— S-a dovedit că fusese vorba de o eroare.
— Eroare ! Eroare ! Ho, ho, unde nu este foc nu iese fum !
— Este un cetăţean liber, cu drepturi egale.
— Frumos ! Un fost condamnat cu drepturi egale cu mine ! Ha, ha ! Cu mine, eu care n-am avut niciodată

de-a face cu miliția, cu organele judiciare, decît acuzînd.

— Vă repet că nu puteți dumneavoastră înlocui justiția statului nostru și să preschimbați și condamnarea execută (chiar dac-ar fi așa cum susțineți) într-o condamnare pe viață.

— Nu știu la cît îl condamn, însă nu poate să aibă aceleași drepturi cu mine ! Cu mine, cetățeanul cinstit, nepătat. Mie trebuie să mi se ofere mai multe drepturi, mai mare încredere, mai mult...

— O clipă, vă rog !

— Ce s-a întîmplat ?

— Nimic... Vreau să vă mulțumesc pentru ajutorul pe care mi l-ați dat și să vă spun că sînteți liber.

— Adică, ce vreți să spuneți ?

— Îmi pare foarte rău, dar sînt nevoit să repet ceea ce am spus și soției dumneavoastră. Gîndiți-vă și după aceea veniți să discutăm. De la dumneavoastră aștept mai mult.

5

— Nici depoziția lui Spirea n-a adus date noi în legătură cu cercetările. Un singur punct se desprinde din vorbăria lui plină de sine. La minister începuse o inspecție financiară, după plecarea lui Voinea. Întrebarea care trebuie înregistrată este : Nu cumva venirea lui Nicolau în vilă era în legătură cu această inspecție ? Întrebarea este firească, indiferent de lăgătura ce ar fi putut s-o aibă cu Voinea.

Ana o notă în carnet.

— Dar mai este o întrebare care se impune : Pentru ce Nicolau avea nevoie de Voinea ? Nu cumva se găsise o lipsă, care era în legătură cu el şi inspectorul venea să-l pună la curent ?

O privi pe Ana gînditor. Ea parcă îi ghici gîndul şi interveni.

— Pentru ce este căutat un vinovat ? Şi pentru ce din nou întrebările sînt în jurul lui Voinea ?

— Este singura persoană mai apropiată de Nicolau, explică Emil fără convingere. Pe de altă parte, există unele tangenţe în domeniul profesional. O lipsă descoperită în urma acestei inspecţii, oricum, l-ar fi interesat şi pe Voinea. Ar fi putut să dea o mînă de ajutor... sau...

— Sau o pistă nouă, ori unele date în plus pe pista veche, interveni din nou Ana.

— Te rog să mă ierţi, însă...

— ...Însă, acest lucru se impune de la sine, completă Ana. Da, ştiu.

— Oricît ţi-ar fi de greu, trebuie să recunoşti că este singura posibilitate pentru anchetator, unicul fir de care poate trage.

— De altfel, asta este şi părerea anchetatorului. Următorul act, dacă-mi amintesc bine, este intervenţia anchetatorului la minister.

— Da... spuse Emil şi scoase din dosar copia unei adrese, prin care anchetatorul cerea de la minister informaţii asupra mersului inspecţiei.

— Şi cum ţi se pare asta ?

— Foarte firesc... Aş fi procedat la fel...

Ana îl fulgeră cu privirea.

Actul următor era interogatoriul Matildei Gurban.

— Iat-o şi pe domnişoara Gurban ! exclamă Emil, după ce aruncă o privire pe hîrtiile bătute la maşină.

— A sosit pe la prînz, spuse Ana. Am fost şi eu acolo.
— Cum s-a comportat ? se interesă Emil.
— Eu am văzut-o abia după-amiază, la al doilea interogatoriu.
— Era agitată ?
— Agitată e puţin spus. Parcă îşi pierduse capul. Nu-şi găsea locul, plîngea. îi tremurau mîinile.... Ce să-ţi spun... Părea distrusă.
— Cum ţi-ai explicat acest lucru ?
— Prin faptul că venise la Sinaia, la casa de odihnă, fără să fie în concediul legal. Îi era teamă că va izbucni un scandal.
Emil sări peste partea informativă — nume, vîrstă, profesie — şi intră direct la întrebările care îl interesau.

6

Interogatoriul Matildei Gurban

— Cînd aţi sosit la Sinaia ?
— Sîmbătă cu trenul de unsprezece treizeci.
— Sînteţi în concediu ?
— Nu... Am cerut voie să plec mai devreme de la birou...
— Aţi avut repartizare pentru vila „Cerbul" ?
— Da, la insistenţele mele, tovarăşul care se ocupă cu această problemă mi-a dat două zile... Deoarece vila este aproape goală în această perioadă... Am vrut să stau aici sîmbătă şi duminică.

— Aţi venit cu domnul Nicolau ?

— Cu care Nicolau ? Nu !

— Cum cu care ? Cu inspectorul Carol Nicolau.

— Oh, da. Am venit împreună... adică, nu chiar împreună... cînd am coborît în gară la Sinaia l-am întîlnit...

— Nu v-aţi întîlnit în tren ?

— Nu... în tren nu...

— Deci... aţi venit sîmbătă şi aţi plecat imediat. Totuşi, aţi spus că aţi venit să staţi sîmbătă şi duminică.

— Da...

— Şi cu toate acestea aţi plecat ?

— Da... m-am dus cu nişte prieteni la Cota 1 400.

— Cu cine aţi mai fost ?

— Cu un grup de prieteni... De fapt nici nu-i cunosc prea bine... ne-am întîlnit în tren... Ştiţi... cum se întîmplă de obicei în staţiunile de odihnă...

— Cînd aţi ajuns la cotă ?

— Pe la ora două...

— Şi unde aţi înnoptat ?

— Unde am înnoptat ? Da... acolo la... cotă... la cabană.

— Aţi înnoptat la cabană, da sau nu ?

— Dar desigur, am înnoptat la cabană. N-am înţeles de la început întrebarea dumneavoastră.

— Cînd aţi aflat despre moartea lui Nicolau ?

— Acum zece minute, cînd m-am întors... adică pe la ora unu... Este îngrozitor... să moară aşa subit...

— Îl cunoaşteţi bine ?

— Cine nu-l cunoaşte pe domnul Nicolau la minister ? Era un om simpatizat de toată lumea, deşi nimeni nu prea vrea să aibă de-a face cu el.

— Pentru ce ?

— Vreau să spun, în legătură cu serviciul... Era foarte sever cînd făcea control. Însă era un om drept.

— Aţi spus că v-aţi întîlnit cu el la gară. În drum pînă la vilă aţi discutat ceva ?

— Nu... n-am discutat nimic... De altfel, era preocupat de altceva.

— Dumneavoastră lucraţi ca dactilografă la secţia financiară. Ştiţi cumva mersul inspecţiei care a întreprins-o în zilele acestea Nicolau ?

— Nu... Tovarăşul director poate să vă spună... În orice caz, toată lumea era foarte agitată.

— Aţi bătut vreun material la maşină ?

— Nu... Ştiu că s-a folosit de dactilografa directorului... Mie mi-a cerut numai unele acte din dosarele domnului Voinea. Altceva nu ştiu.

— Ce fel de acte ?

— Nici nu le-am văzut bine. Le-am răsfoit numai. Mi s-a cerut un număr de dosar.

— Vă rog să vă gîndiţi puţin. Deci vi s-a cerut un anume dosar.

— Da.

— Ce conţinea ?

— Nu ştiu.

— Totuşi, pe dosar se scrie ceva, dacă nu mă înşel, în legătură cu conţinutul lor.

— Ştiţi... la noi se folosesc numerele... Dosarul 4, 5, 12 etc.

— Amintiţi-vă ce vi s-a cerut.

— Mi s-a cerut dosarul... da... numărul zece. Erau în el acte întocmite de domnul Voinea. Asta ştiu. Ce fel de acte însă nu ştiu...

— N-aţi auzit ceva mai concret în legătură cu această ultimă inspecţie a lui Nicolau ?

— Nu... V-am spus doar că a fost agitație... Nici Elvira nu știa ceva în plus.

— Cine este Elvira ?

— Secretara tovarășului director. Dînsa știe tot. Chiar am întrebat-o. Mi-a zis că nu poate să spună. Dar nu-i adevărat. De fapt nu știa. Tovarășul Nicolau și tovarășul director au ținut secret scopul inspecției.

— Vă mulțumesc. O să mai am nevoie de dumneavoastră, iar dacă o să vă mai amintiți ceva, vă rog să-mi spuneți.

7

— Nu-mi place domnișoara Matilda ! exclamă Emil. Se bîlbîie, se gîndește ce răspuns să dea, se încurcă...

— Dar ce vrei, se întoarce femeia din excursie și cade în plină anchetă judiciară ! Cred că n-a fost atît de plăcut pentru ea.

— Da... poate ai dreptate... deși... deși... Uite aici un bilet de tren prins cu o clamă de textul interogatoriului ei. De ce oare aveau nevoie de biletul ei de tren ? Nu există nici o întrebare în legătură cu asta. Se pare că au pus biletul după ce fusese interogată. Dar ia stai... Mai este un bilet în dosar, găsit printre lucrurile lui Nicolau.

Căută printre actele dosarului și găsi într-adevăr foaia de drum pe numele lui Nicolau, precum și tichetul pentru acceleratul cu loc numerotat. Emil cercetă ti-

chetele. Erau amîndouă pentru vagonul patru, unul pe locul cincizeci, iar celălalt pe locul cincizeci şi şase.

— Sînt numere apropiate ! se miră Ana.

— Înseamnă că sînt în acelaşi compartiment, constată Emil. Şi totuşi dînsa spune că s-a întîlnit cu Nicolau numai la gară.

— Nu pot fi cele din colţ ? întrebă Ana. Adică, primul dintr-un compartiment, şi...

— Da... se poate.

Emil luă legătura cu biroul de voiaj.

— Nu vă supăraţi, locurile cincizeci şi cincizeci şi şase se află în acelaşi compartiment ?

— Depinde ce clasă.

— Clasa întîia.

— Da... în acelaşi compartiment.

Emil lăsă receptorul pe furcă.

— Deci, Matilda Gurban a minţit.

— Poate că n-a minţit, fu de părere Ana. N-a găsit loc şi a mers în alt compartiment... De altfel, undeva spune că în tren a făcut cunoştinţă cu un grup de vilegiaturişti.

Iată însă că în dosar urma un raport care dezvăluia, se pare, încă o minciună a Matildei Gurban.

Raportul plutonierului Nicolae Dorianu

„Tovarăşe comandant !

Raportez că în urma cercetărilor făcute la Cota 1400, am constatat că numita Matilda Gurban n-a fost la cabană în seara de sîmbătă spre duminică. Cabanistul Bică Drumeş susţine că la cabană a înnoptat un grup de zece persoane, sosite cu repartizare prin O.N.T. Printre ele

însă nu figurează numele Matildei Gurban. Procedînd la descrierea sus-numitei persoane, cabanierul a răspuns că aceasta n-a fost la cotă.

Plutonier Nicolae Dorianu."

— S-a încurcat de tot Matilda Gurban, spuse Emil. Se vede că a mințit.

— Crezi că poate să aibă vreo legătură cu moartea lui Nicolau ?

— În orice caz, comportarea ei este cel puțin ciudată.

— Poate totuși a fost la cabană, dar nu și-a dat numele... Mă-nțelegi... Poate a fost cu un bărbat... Știu și eu ?...

— Oricum, întrebarea rămîne.

— Deci... începu Ana să noteze. A călătorit în același compartiment cu Nicolau ? În caz afirmativ, pentru ce a mințit ?

— Și încă o întrebare : A fost la cabană ? Dacă cercetarea făcută de plutonierul Dorianu este luată drept bună, și n-avem pentru ce s-o considerăm altfel, înseamnă că dactilografa ascunde ceva. O să vedem mai departe.

În interogatoriul Matildei Gurban mai era un punct care atrăsese atenția lui Emil Bunea.

Reluă foile și le citi din nou. Găsi ceea ce căuta.

— Ascultă, te rog, se adresă Anei și citi :

„— Ați venit cu domnul Nicolau ?

— Cu care Nicolau ? Nu !

— Cum cu care ? Cu inspectorul Carol Nicolau !

— Oh, da. Am venit împreună... adică, nu chiar împreună... cînd am coborît în gară la Sinaia l-am întîlnit..."

Ana îl privi întrebător.

— Nu înțeleg...

— Aici sînt două puncte. Primul : Întrebarea : „Care Nicolau ?“ și graba ei de-a răspunde negativ. Ce înseamnă acest „Care Nicolau“ ? Pe Nicolau îl cunoaște, lucrează împreună la minister, vine cu el la Sinaia, cînd se întoarce — să admitem că de la cabană — află despre moartea lui, este interogată tocmai în urma acestui fapt și totuși întreabă : „Care Nicolau ?“ Al doilea punct se referă la declarația ei în legătură cu compartimentul, chiar dacă nu existau biletele, după felul cum răspunde, se simte că minte.

Da... e ceva neclar aici...

— O să revenim, spuse Emil.

8

Al doilea interogatoriu al lui Petre Voinea

— Vă rog să mă scuzați că v-am deranjat din nou. Aș vrea să-mi răspundeți la alte cîteva întrebări. Cred că sînteți unicul om care ar putea să mă ajute.

— Dacă dumneavoastră credeți...

— Ați discutat ceva cu Nicolau din clipa în care a venit la vilă ?

— Da... am discutat cîte ceva.

— Vă amintiți cumva ce lucruri anume ați discutat ?

— De toate...

— Mai concret. Nu vă aduceți aminte ?

Nu știam că o să fiu întrebat.

— V-a informat asupra inspecției făcute la minister ?

— Nu.

— Nu v-a spus unele lucruri asupra greutăților pe care le întîmpină și poate caracterul acestor greutăți ?

— V-am răspuns : nu !

— Îmi dați voie să fac o observație ?

— Nu aveți nevoie de permisiunea mea.

— Dacă anumiți oameni au greșit față de dumneavoastră, am impresia că și dumneavoastră repetați aceeași greșeală. De ce veniți cu idei preconcepute ?

— Mai aveți vreo întrebare ?

— Nu vreți să ne înțelegem ? Îmi pare rău... Da... Mai am unele întrebări. Cît timp ați stat cu Nicolau ?

— Cred că ați aflat că am stat cu el pînă noaptea tîrziu.

— Dimineața la ce oră ați ieșit din camera lui ?

— N-am ieșit dimineața, ci seara. Dimineața m-am dus numai cu administratorul.

— Sigur ?

— Sigur !

— Știați că suferea de inimă ?

— Știam. V-am spus-o de altfel. Știu și de heparină. Mai știu că, din această cauză, doza de morfină luată ar fi putut să-i fie fatală... I-a și fost... de altfel...

— Trebuie să recunoașteți că răspunsurile dumneavoastră lasă de dorit.

— Se poate... Însă trebuie să mă apăr...

— Aș vrea să țineți cont că nu fac nici o legătură între acest caz și întîmplarea aceea nefericită din viața dumneavoastră.

— Faptul că o menționați dovedește că vă aduceți aminte de ea.

— Poate în favoarea dumneavoastră.

— Nu m-aţi fi întrebat de inspecţie şi mai puţin de morfină.

— Era timpul să uitaţi nenorocirea care vi s-a întîmplat.

— Cei din jurul meu au avut grijă să mi-o amintească tot timpul, cu bănuieli noi, cu neîncredere, sau chiar cu o bunătate excesivă.

— Sînteţi convins că n-aţi greşit răstălmăcind bunătatea aceasta a oamenilor ?

— S-ar putea... pentru aceasta n-am decît să regret.

— Mai am o rugăminte. Aruncaţi, vă rog, o privire în servieta lui Nicolau. Vi se pare că lipseşte ceva ?

— Nu cred că aş putea să vă răspund.

— Totuşi, încercaţi.

— Mi se pare că nu lipseşte nimic... Deşi... nu pot să ştiu...

— Vă mulţumesc. V-aş recomanda să acordaţi mai multă încredere anchetei.

— Nu cred că are neapărat nevoie de ea.

CAPITOLUL III

Banda de magnetofon reţine ezitările

1

— Ştiu, a început să te înfurie atitudinea tatălui meu. Poate ţi-a trecut prin gînd să arunci cît colo hîrtiile, să-l laşi în plata Domnului, să le rupi şi să fugi cît mai departe de un asemenea om ! Poate ai şi regretat că n-ai posibilitatea să-l chemi aici de faţă, să te răsteşti la el, să-l...

— Exagerezi... vorbi încet şi rar Emil, încercînd s-o calmeze. Desigur, mă nemulţumeşte atitudinea lui, deşi n-aş putea spune că... În fine, tot ce ţi-ai imaginat tu că aş vrea să fac...

— S-a purtat oribil, continuă Ana. Cunosc bine complexul care îl măcina, dar tot nu pot pricepe comportarea lui. Aş putea să-l compar cu un om care e gata să se înece, se scufundă din clipă în clipă, dar iată că vine cineva şi îi aruncă o scîndură, să se agaţe, să se salveze, însă el se îndepărtează de scîndura salvatoare, preferînd să piară, de teama absurdă şi ridicolă că sub scîndură ar fi fost legate bucăţi de plumb !

Emil recunoştea în sinea lui că atitudinea lui Voinea depăşea orice limită a neîncrederii, că ea pusese stăpînire pe el, pe toată fiinţa lui.

— În orice caz, anchetatorului n-am nimic să-i reproşez. Poate era bine să fi avut o atitudine mai fermă, să-i fi vorbit lui Voinea mai deschis, să-i fi pus în faţă datele care erau împotriva lui, pentru a-l întărîta şi a-l sili să treacă la o apărare mai activă, obiectă Emil. Mă

refer la ceea ce spunea Voinea în legătură cu „bunătatea excesivă" cu care a fost întîmpinat uneori şi care îl supăra poate şi mai mult decît neîncrederea făţişă, sau atitudinea ostilă a unora.

Şi Ana se gîndise la acest lucru şi anume că tatăl ei răstălmăcise atitudinea înţelegătoare manifestată de anchetator. Tonului său prietenos, nepărtinitor, Voinea îi opunea încăpăţînare şi aroganţă. Îi spuse lui Emil ce gîndise.

— Nu... nu chiar aşa, zise el.

— Nu mă sperie cuvintele ! interveni Ana cu o oarecare asprime care îl miră pe Emil. Răspunsurile lui Voinea sînt sîcîitoare. S-a închis în carapacea lui, ca o midie pe care ai pus degetul.

Tăcură cîteva clipe. Emil înţelegea starea de spirit a fetei şi aprecie efortul ei de-a judeca oarecum obiectiv atitudinea tatălui său.

— M-ar fi interesat să fi fost prezent la acest interogatoriu, să-l am viu, exclamă Emil. Aş fi vrut să văd ochii lui Voinea, să-i aud vocea, să fiu atent la pauze, să apreciez tonul, să-i aud respiraţia, să-i simt de aproape, să-i ghicesc dinainte răspunsul.

Se opri la gîndul că acest lucru nu este cu totul imposibil. De multe ori, cînd era de rezolvat un caz grav, sau cînd echipele erau nevoite să acţioneze operativ, în deplasare, anchetatorii foloseau magnetofonul pentru înregistrarea interogatoriilor.

Se agăţă de această idee şi telefonă la arhivă. Îl găsi pe şeful secţiei şi se duse la el în speranţa că poate se păstrase vreuna din benzi.

Şeful echipei, care lucra de vreo cincisprezece ani în acest post, era un maior în vîrstă, veşnic ocupat, veşnic supărat, dar totdeauna gata să ajute, după ce, fi-

reşte, îşi descărca sacul cu dojeni pentru faptul că a fost deranjat. Omul acesta era un ajutor preţios, de neînlăturat pentru fiecare anchetator. Avea o memorie extraordinară, pentru care era considerat o adevărată arhivă.

Îl primi pe Emil cu bombăneala lui obişnuită.

— Numai pe dumneata nu te-am avut pe cap pînă acum şi iată-te, în sfîrşit ! Că ce să-ţi spun, îmi lipseai din socoteală ! Cînd am auzit că ai luat dosarele acelea spre rezolvare, mi-am zis : „Iată un client care pînă acum m-a ocolit". Vă sprijiniţi pe memoria mea ca pe-un creier electronic. Poftim, „Afacerea Cerbul", de parcă ai zice „Dosarul Lincoln" ! Că altă treabă n-am avut decît să reţin benzile acelea, ca şi cum ar fi înregistrată Carmen cu Darclée ! Un bătrîn care a murit din cauza unei morfine la Sinaia şi încă un bătrîn care s-a sinucis, ca nu cumva să fie arestat. Cam asta e tot, nu ? Uite banda, asta trebuie să fie. Ia-o şi să nu te mai văd pe aici timp de trei luni ! Lasă cu mulţumirile şi cu laude despre perfecta ordine care domneşte la mine, precum şi despre marea mea perspicacitate, că din astea aud cel puţin zece pe oră ! Noroc, şi la mulţi ani ! Bine, bine, am înţeles !

2

Emil Bunea luă fericit banda de magnetofon şi urcă treptele în grabă. Era curios să audă ce a mai rămas din înregistrările de atunci şi ce anume a fost înregistrat.

Ana îl aştepta nerăbdătoare.

Au pus banda la magnetofon. Aveau noroc. Printre cele care se mai păstraseră era şi această parte a interogatoriului care îl interesa în mod special pe Emil.

Voinea avea o voce caldă de bariton şi vorbea încet. Chiar şi atunci cînd se repezea nu ridica tonul. Se simţea acest lucru numai din flexibilitatea vocii lui, nuanţarea frazei, puterea cu care pronunţa în special consoanele. Neîncrederea, observată de altfel şi în text, ieşea acum şi mai mult în evidenţă.

Două din replicile lui Voinea îl impresionară în mod deosebit pe Emil, prin felul cum au fost rostite. Una din ele se referea la întrebarea anchetatorului în legătură cu morfina. Voinea nu părea surprins de întrebare, a răspuns repede, hotărît, iar tonul lui avea o nuanţă de ironie. În ceea ce priveşte întrebarea referitoare la inspecţia pe care o începuse Nicolau la minister, Emil remarcă tonul repezit al lui Voinea, supărarea greu ascunsă. A treia replică demnă de reţinut a fost şi aceea prin care Voinea îl corectase pe anchetator, care, la formularea unei întrebări, a folosit informaţia îngrijitoarei referitoare la faptul că Petre Voinea a fost la ora şase în camera lui Nicolau.

După ce ascultă de două ori acest punct al interogatoriului, Emil apăsă butonul, oprind magnetofonul.

— Da... şopti Ana, impresionată de vocea tatălui ei. Se vede clar că întrebările încep să-l supere, se simte încolţit, aş spune. Evident. nu este numai frica de-a fi învinuit. Ascunde ceva.

— Se aştepta la aceste întrebări.

— Se aştepta să fie învinuit, corectă Ana.

— Nu... n-am spus asta. N-am spus numai asta. E clar că se aştepta la aceste întrebări. Îţi aduci aminte

de observația administratorului că, atunci cînd a intrat în camera lui Voinea să-i anunțe moartea prietenului său, l-a găsit îmbrăcat, în picioare în mijlocul camerei, agitat, tulburat...

— Ce vrei să spui ? întrebă Ana neliniștită.

— Această observație nu ți-a creat impresia că Voinea știa că Nicolau a murit ? Și că aștepta din clipă în clipă să audă bătăi în ușă ?

— Da... recunoscu Ana fără voia ei. Dacă observația administratorului este bazată pe realitate și dacă este adevărată informația că tatăl meu a fost dimineața în camera lui Nicolau, este evident că știa că Nicolau a murit. Acest lucru însă nu-l acuză încă, se însufleți Ana Voinea.

— Nu-l acuză de omor, preciză Emil. Îl acuză însă de reacredință. Îl mai acuză de minciună, de faptul că ascunde anchetei date importante, poate. Voinea minte cînd susține că n-a fost dimineața în cameră la Nicolau, minte cînd spune că nu știe ce lipsește din servieta lui și mai minte cînd spune că n-a discutat nimic despre inspecția care se făcea la minister. Este imposibil ca doi prieteni, de aceeași meserie, să nu discute măcar în treacăt despre un lucru atît de important. Măcar l-ar fi întrebat „cum merge treaba". Au stat doar atîtea ore împreună. Or, insistența cu care Voinea răspunde negativ, pînă și în ceea ce privește aceasta nevinovată întrebare, dovedește că ascundea multe lucruri. Notează, deci, întrebările, continuă Emil cu o voce rece, profesională, prin care voia s-o silească pe Ana să gîndească mai obiectiv. Prima : Pentru ce Voinea ascunde ce a dis-

cutat cu Nicolau ? A doua : Ce îl determină să tăinuiască vizita de dimineaţă în camera prietenului său ?

— Vrea să se apere ! strigă cu convingere Ana. De altfel, la reproşul anchetatorului, Voinea recunoaşte deschis că, într-adevăr, încerca să se apere.

— Să se apere de ce ? De cine ? Anchetatorul n-are în mînă date concrete, probe materiale prin care să-l acuze şi nici nu-l acuză. Anchetatorul n-are decît indicii. Nu cumva Voinea ştie mai mult decît atît şi i-e teamă că mai devreme sau mai tîrziu vor fi descoperite ? Altfel, cum se poate explica vehemenţa cu care respinge orice punte care i se întinde şi răspunde negativ pînă şi la cea mai elementară întrebare ?

— Asta poate s-o facă un nevinovat, un om care a intrat în panică.

— Sau unul care este vinovat şi, ca să nu se încurce, răspunde numai negativ, corectă Emil intervenţia zgomotoasă a Anei.

După ce fata notă întrebările, repetîndu-le cu voce tare, ostentativ, cu un ton ironic, pronunţat, Emil, prefăcîndu-se că n-a observat ieşirea ei, apăsă din nou butonul magnetofonului. Urma depoziţia soţiei lui Nicolau.

3

Interogatoriul Ecaterinei Nicolau

— Vă rog să-mi spuneţi dacă puteţi să-mi răspundeţi la cîteva întrebări în interesul anchetei. Recunosc că ar fi trebuit să vă lăsăm să vă liniştiţi, să vă reveniţi

în urma loviturii primite, dar sînt unele lucruri care trebuiesc lămurite urgent.

— Sînt gata să răspund la întrebările dumneavoastră... De altfel, mă aşteptam să mă chemaţi.

— Spuneţi-mi, vă rog, înainte de a pleca, totul dumneavoastră v-a spus cumva în ce scop vine la Sinaia ?

— Deoarece era vremea urîtă, l-am întrebat dacă nu poate să amîne plecarea, dar mi-a răspuns că are de rezolvat o chestiune urgentă.

— V-a relatat dacă această chestiune era în legătură cu inspecţia pe care o făcea la minister ?

— Da, despre asta era vorba.

— Nu ştiţi despre ce problemă anume ?

— Nu mi-a precizat, deşi l-am întrebat. Îl vedeam însă îngrijorat.

— Cum aţi constatat că era îngrijorat ?

— De cînd a început această inspecţie, parcă şi-a pierdut liniştea. Cînd l-am întrebat, mi-a răspuns că este ceva în neregulă.

— În casa dumneavoastră se află cumva morfină ?

— Va să zică din cauza asta a murit !

Emil opri magnetofonul. Momentul i se păru foarte important. Se încordă de parcă ar fi fost de faţă la această anchetă, ca şi cum el ar fi fost acela care punea întrebările. Simţul lui îi prevestea că în această frază se află, poate, cheia cu care ar fi putut să deschidă toate uşile, una după alta. De teamă să nu fi trecut anchetatorul uşor peste această replică, nu se hotăra să repună banda. Într-un tîrziu, apăsă butonul magnetofonului. Anchetatorul trecuse la întrebarea următoare, fără să insiste. Poate totuşi a sesizat, dar trecuse mai departe, prefăcîndu-se că n-a observat importanţa replicii. Emil

a repus banda în același punct. Observă o ezitare de cîteva secunde pînă la întrebarea următoare. O pauză imperceptibilă. Era întîmplător, sau anchetatorul notase importanța frazei ? Desfășurarea anchetei avea să răspundă la această întrebare a lui Emil.

Dădu din nou drumul magnetofonului. Ancheta continua normal.

— Vreți să aruncați o privire și să-mi răspundeți dacă lipsește ceva din servieta soțului dumneavoastră ?

— Lipsește paharul lui de sticlă incasabilă și...

— Și ?

— Dar... lipsesc dosarele lui.

— Sînteți sigură că la plecare luase cu el acte ?

— Absolut sigură. Cînd i-am pus pijamaua în servietă, le-am văzut și, ca să nu șifonez hîrtiile, le-am trecut în prima despărțitură a servietei, cea îngustă. A fost un dosar cu cîteva coli bătute la mașină, pline de cifre.

— Cine v-a informat despre moartea soțului dumneavoastră ?

— Miliția, prin telefon.

— Dumneavoastră ați dat telefon dimineața aici și l-ați căutat pe domnul Nicolau ?

— Da... dar... nu mi-a răspuns nimeni...

— De cîte ori ați telefonat ?

— O singură dată.

— Și nu v-a răspuns nimeni ?

— Nimeni.

— Cine îi făcea injecțiile cînd avea crize de inimă ?

— Și le făcea singur. Avea totdeauna ce-i trebuia.

— Vă mulțumesc... o să mai am nevoie de dumneavoastră.

Emil rămase pe gînduri. Era sigur că descoperise o greşeală a anchetatorului. De ce trecuse peste această întrebare cu atîta uşurinţă ? Părea un om deştept, cu simţ de observaţie, cum de i-a scăpat importanţa acestei replici : „Va să zică, din cauza asta a murit ?"

Ana îl privea încordată, ţinîndu-şi respiraţia. Simţea că Emil dăduse de o urmă nouă foarte importantă şi nu vroia să-l tulbure. Îşi spunea că această pauză, această frămîntare este, poate, hotărîtoare pentru dovedirea nevinovăţiei tatălui ei. În sfîrşit, Emil rupse tăcerea.

— Notează, ce înseamnă fraza : „Va să zică din cauza asta a murit ?"

După ce Ana notă întrebarea, ridică ochii.

— Cred că...

— Crezi că...

— Nu ştiu... O să vedem... În orice caz trebuie să vedem mai departe. Şi continuă întrebînd : Observi vreun punct comun între interogatoriul tatălui tău şi al doamnei Nicolau ?

— Nu... nu observ.

— Şi ea ştie... Ştie ceva şi ascunde ceva... Şi ei îi e frică să nu fie acuzată. Şi la ea se observă aceeaşi neîncredere. La Voinea acest lucru se simte mai mult după replica tăioasă, la doamna Nicolau după ezitările la răspuns, după tremurul vocii. Nu cumva a greşit anchetatorul acordînd această stare de spirit numai faptului că femeia era emoţionată din cauza morţii soţului ei ?

— Dar de unde putea doamna Nicolau să ştie ? Şi ce ştie ?

— Exact ! Notează această întrebare, interveni Emil.

Emil avea senzaţia că interogatoriul Ecaterinei Nicolau era cel mai important. Răspunsurile ei spuneau mult mai mult decît arăta textul. Nu cumva această senzaţie provenea din faptul că îi auzea vocea ? Poate aceste două interogatorii, al lui Voinea şi al soţiei lui Nicolau, i se păreau mai importante din cauza benzii de magnetofon.

Pe bandă mai era înregistrat încă un dialog, între anchetator şi Spirea. Acesta din urmă venise singur să ceară voie să plece împreună cu nevastă-sa. Rîsul lui antipatic, care se simţea în text, redat pe bandă devenea şi mai de nesuportat. Spirea era bine dispus, dezinvolt, se prefăcea că n-a înţeles că anchetatorul îl dăduse pur şi simplu afară puţin mai înainte. Făcea parte dintre oamenii care nu se certau niciodată cu nimeni, chiar atunci cînd aveau motiv, ca nu cumva să-şi facă duşmani pentru că „niciodată nu ştii ce se poate întîmpla". Părea un om laş, care ar fi putut să se lase şi insultat cu un zîmbet pe buze, bineînţeles voit superior.

— Domnule căpitan, daţi-mi voie.

— Aveţi să-mi comunicaţi ceva ?

— Ceva ? Ha, ha. Nici o noutate. De altfel, v-am spus, eu şi nevasta mea nu cunoaştem nimic din această poveste. Am venit tocmai să vă rog să ne lăsaţi să plecăm. Ştiţi... soţia mea... Ho, ho...

— Din păcate, n-am să pot să vă las. Ancheta nu s-a terminat şi poate o să mai am nevoie de dumneavoastră.

— Lăsaţi, tovarăşe anchetator, ştiu că n-aveţi nevoie de mine. Vedeţi, n-am spus de noi ! Ha, ha ! Am învăţat lecţia !

— Vă rugăm să vă gîndiţi la aportul dumneavoastră la această anchetă.

— N-am nici o cădere ! Nu mă aflu aici în interes de serviciu.

— Încerc să pricep atitudinea dumneavoastră şi nu reuşesc... Sînteţi jurist şi aţi fi putut să-mi daţi o mînă de ajutor.

— De la mine să nu aşteptaţi nimic. Nu ştiu nimic.

— Sînteţi foarte modest. Dumneavoastră mi-aţi dat primele date importante.

— Eu ? !

— Da, dumneavoastră !

— Eu n-am spus nimic !

— Aţi declarat că Petre Voinea este un om în stare de orice.

— Eu ? Eu ? Am spus aşa ceva ? Am spus doar că...

— Ceea ce aţi spus s-a înscris în procesul verbal. Şi nu mai puteţi nega. Ori aţi spus-o pe baza unor date concrete, pe care veţi fi nevoit să ni le comunicaţi, ori aţi spus-o aşa, fără s-o puteţi dovedi, şi în acest caz, puteţi fi acuzat de mărturie falsă şi calomnie.

— Tovarăşe anchetator, m-aţi înţeles greşit ! N-am declarat nimic concret. Vă rog să nu mă încurcaţi în această afacere, sînt jurist şi... situaţia mea...

— Îmi pare rău, tovarăşe Spirea. Eu, personal, n-aş vrea să mai am de-a face cu dumneavoastră, nici măcar în interes de serviciu !

Era clar că anchetatorul, înfuriat pe Spirea, îl luase peste picior, dînd dovadă de un puternic subiectivism.

În continuarea anchetei a fost stenografiată o depoziţie foarte importantă a îngrijitoarei.

— Să vedeți ce am găsit, domnule căpitan. M-am dus în curte și deodată dau de acest pacheţel. Ştiţi ce-i înăuntru, în ziar ? Să vă spui eu : paharul domnului Nicolau ! Da, da, paharul domnului Nicolau.

— Sînteţi sigură că este chiar paharul lui ?

— Pot să și jur, deși este păcat să juri. Nu este prima dată cînd îl văd. Ştiu bine toate lucrurile domnului Nicolau. De fiecare dată cînd...

— Spuneţi-mi, unde l-aţi găsit ?

— În curte ! M-am dus să întind rufele, și ce să văd ! ?

— Spuneţi-mi locul precis.

— Acolo în curte este un molift, așa mai mic, lîngă el este înfipt băţul de care leg sfoara. Era chiar pe molift !

— Unde se află acest molift ?

— În spate... nu v-am spus că este o cărare prin spate ?

— Ce camere sînt prin partea aceea ?

— Ferestrele de la camera domnului Nicolau, Dumnezeu să-l ierte, a domnului Voinea și a domnului Spirea.

— V-a văzut cineva cînd aţi găsit paharul ? Aţi spus-o cuiva ?

— Nu. N-am spus la nimeni. M-am gîndit că este bine să nu ştie nimeni. Că ştiţi, eu...

— Aţi pus mîna pe pahar ?

— Văd că mă credeţi o proastă ! Domnule căpitan, cum să pun mîna pe acest pahar ? Credeţi că nu ştiu eu că aici pot fi urme de degete ? Păi, ce credeţi că eu nu citesc cărţi ?

— Mulţumesc foarte mult. Sînteţi o femeie cu mult spirit de observaţie.

— Păi eu văd multe, maică, dar nu sînt dintre acelea care trăncănesc fără rost...

Emil zîmbi imaginînd-o pe bătrîna îngrijitoare mîndră de isprava ei şi de discreţia cu care a lucrat, deşi despre continuarea acestei discreţii se îndoia, bineînţeles.

CAPITOLUL IV

Firele se ţes în jurul lui Voinea

1

Descoperirea paharului era fireşte foarte importantă pentru desfăşurarea anchetei, deşi complica oarecum lucrurile. În raportul secţiei de criminalistică se arăta că nu s-a găsit nici o urmă în curte. Se spunea în raport că s-a cercetat curtea palmă cu palmă, şi că nu s-au găsit semne de paşi, nici urme care ar fi arătat că cineva s-a căţărat pe fereastră. Ori un asemenea obiect, un pachet întreg, era imposibil să scape atenţiei cercetătorilor. Nu era un nasture să se piardă prin iarbă.

Existenţa paharului în curte dovedea că cineva îl aruncase după ce se făcuseră cercetările respective. Cineva ascunsese paharul pînă atunci, pîndind momentul favorabil cînd să-l arunce. Dar pentru ce a făcut asta ? Şi cine era ?

Ar fi vrut să aibă în mînă acum acest pahar, să-l cerceteze, să-l pună în faţa tuturora. Ar fi recurs şi la un truc pe cît de obişnuit pe atît de necesar : ar fi pus pachetul cu paharul pe masă şi i-ar fi chemat pe toţi la rînd să le urmărească reacţiile la vederea obiectului compromiţător.

— Cred că tot astfel a procedat şi anchetatorul, spuse Ana, după ce Emil îi explică ideea lui.

— Deşi este pueril, uneori dă rezultate bune. Mai ales că, dacă o credea pe îngrijitoare, nimeni nu ştia că a fost găsit paharul.

— Cum să nu ştie ? Cel care l-a aruncat fără îndoială l-a căutat apoi pentru a-l face să dispară definitiv.

— Ai dreptate, răspunse Emil. Ai perfectă dreptate...

Interogatoriul Ecaterinei Nicolau

— V-am mai chemat pentru o întrebare : De la care farmacie vă cumpăraţi medicamentele ?

— De la care farmacie ?

— Da. Vrem să cercetăm totuşi dacă soţul dumneavoastră a cumpărat morfină.

— Nu... nu a cumpărat... n-avea pentru ce să cumpere morfină... Nu văd pentru ce...

— Totuşi, spuneţi-mi.

— De la... de la farmacia din apropierea casei noastre... Farmacia numărul 12...

— De pildă, ultima dată de unde aţi cumpărat medicamente ?

— Tot de acolo...

— Ce anume aţi cumpărat ?

— Dacă îmi amintesc bine, nişte aspirine şi picături pentru tuse... Da... şi reţeta soţului meu... pentru inimă...

— Cum v-aţi petrecut timpul ieri după-amiază ?

— Acasă... apoi m-am dus la cinema.

— La ce oră ?

— Între orele şapte şi nouă.

— Şi după aceea ?

— M-am dus acasă şi m-am culcat. Sufăr de migrene, aşa că vizionarea filmului m-a obosit.

— Şi n-aţi ieşit de loc din casă ?

— Nu, de loc.
— Şi n-a venit nimeni la dumneavoastră ?
— Nimeni.
— Fiul dumneavoastră a aflat despre moartea tatălui său ?
— Cînd am primit vestea, i-am telefonat acasă. Am vorbit cu nora mea. Mi-a spus că Virgil nu se află în Bucureşti.
— Nu ştiaţi că fiul dumneavoastră lipseşte ?
— Nu... să vă spun drept... este o mare mîhnire a noastră... nu ne înţelegem... deşi noi n-am făcut nimic care ar putea să justifice îndepărtarea lui...
— Deci, nu era acasă.
— Da... Nora mea mi-a spus că Virgil s-a dus la Predeal, în concediu de odihnă. Nu ştia precis la care vilă se află, aşa că am trimis o telegramă la direcţia caselor de odihnă cu gîndul că dacă o va primi o să vină. În telegramă îl anunţam că plec spre Sinaia.

2

Emil nu putea spune cu precizie dacă s-a folosit metoda cu paharul. Dar nici nu-l mai interesa. Îi atrăsese atenţia faptul că anchetatorul a început să fie preocupat de morfină. Chiar dacă doamna Nicolau fusese invitată a doua oară la verificarea trucului cu paharul, întrebarea anchetatorului asupra morfinei era mult mai importantă. De altfel, Emil putea spune că întrebările în legătură cu farmacia şi cu morfina au tulburat-o pe soţia mortului.

— Nu ţi se pare că anchetatorul vrea să stabilească dacă doamna Nicolau are un alibi ? întrebă Ana.

— Da... am impresia că merge pe o nouă pistă, sau, în orice caz, cercetează posibilităţile unei noi piste.

— O fi bănuit-o de ceva anume ?

— Nu ştiu... Eu nu pot afirma că o bănuia de ceva anume. Pot însă să constat că ea se teme, că ascunde şi că vrea, ca de altfel şi tatăl tău, să se pună la adăpost.

— De aceeaşi bănuială ?

— Nu ştiu dacă am căderea să cercetez posibilitatea prin care Voinea şi Nicolau cunosc acelaşi lucru, ascund acelaşi lucru şi, cu atît mai puţin, dacă atitudinea unuia este cunoscută de celălalt, sau dacă au aranjat acest lucru împreună.

— Nu înţeleg...

— Este o idee, încă vagă...

— Deci, crezi că întrebarea cu morfinea este hotărîtoare ?

— Da, doamna Nicolau a fost deci reanchetată, iar faptul că anchetatorul revine dovedeşte că ea îl preocupa în mod special.

Refăcu în minte firele care s-au ivit pînă acum. Unul ducea la Voinea, al doilea la Matilda Gurban, al treilea la Ecaterina Nicolau. Pentru toate cele trei fire existau indicii, existau mărturii, fără probe materiale însă. Existenţa amprentelor pe pahar nu era încă dovedită pînă la această etapă a anchetei la care ajunsese Emil. Trebuia deci eliminată deocamdată ca probă posibilă. Pe de altă parte, Emil fu nevoit să constate că, în ceea ce priveşte găsirea mobilului, ancheta n-a înaintat încă. De altfel, ar fi fost şi prea devreme, o dată ce ancheta se desfăşurase pînă acum la locul crimei şi nu făcuse decît să adune mărturiile celor prezenţi. Căutarea mobi-

lului ar fi venit ca urmare firească a firelor descurcate şi ar fi dovedit care dintre ele este real, care fals, sau aparent fals.

— Pe Virgil Nicolau l-ai cunoscut ? o întrebă Emil pe Ana.

— Nu, nu l-am văzut niciodată.

— Nu venise la Sinaia.

— După cîte ştiu, nu.

— S-a verificat dacă a fost într-adevăr la Predeal ?

— Nu ştiu... nu pot să ştiu... Nu înţeleg însă... pentru ce întrebi.

— Nimic... Nimic precis... Notează cu semn de întrebare... Vom reveni...

Interogatoriul lui Nicu Gurău

— Poate să vină cineva noaptea în vilă fără să-l vedeţi ?

— Da... se poate... Nu este neapărat obligatoriu să-l văd şi eu.

— Ceilalţi ?

— Ce să vă spun... La fel. Desigur, poate să intre cineva foarte bine fără să fie văzut. Că doar nu stăm toată noaptea în hol sau în curte.

— Sînteţi sigur că n-a mai venit ieri în vilă cineva ?

— Dacă mă întrebaţi aşa... nu pot fi sigur... Nu pot jura nici că a venit, nici că n-a venit.

— Domnul Nicolau a mai venit la vilă ?

— De multe ori, verile.

— Cum se înţelegeau domnul şi doamna Nicolau ?

— Nu pot spune ceva rău despre ei.

— Nici nu v-am pretins aşa ceva.

— Păreau obişnuiţi cu viaţa lor. Oricum, soţii la vîrsta lor nu pot avea nici certuri, nici tandreţuri... În general, se purtau cu atenţie unul faţă de celălalt.

— Aţi observat cumva pe cineva aruncînd de la fereastră un pachetel, sau ceva asemănător ?

— Nu, n-am observat.

— A ieşit cineva să se plimbe în curte ?

— Nu. Ba da... A ieşit domnul Spirea. A trebăluit ceva pe la automobilul dînsului, apoi a făcut o plimbare cu el.

— Cum vi se pare domnul Spirea ?

— N-aş putea fi prieten cu el.

— Aveţi un motiv special ?

— Nu... dar pare un om care trăieşte pentru el însuşi... La fel şi nevastă-sa. Cred că, de-ar fi să ardă lumea în preajma lui, nu-i pasă de nimic ! Nu va întinde nici un deget în ajutor. Cred că şi pe nevastă-sa ar îmbrînci-o în foc, numai să scape el.

— Pe fiul domnului Nicolau îl cunoaşteţi ?

— Nu. Nu l-am văzut niciodată.

— Ştiţi ceva despre el ?

— Nimic. N-am auzit niciodată vorbindu-se de el.

— Doamna Nicolau cum stă cu sănătatea ?

— Nu ştiu precis. Am auzit că a avut o boală grea... A şi stat la spital vreo trei luni.

— Ce fel de boală ?

— Se zvonea că ar fi fost cancer.

— Nu ştiţi precis ?

— Nu... Ştiţi... cînd oamenii suferă de o boală de acest gen... li se ascunde...

— Da... Vă mulţumesc...

În acest punct al anchetei fusese intercalat „procesul verbal întocmit la faţa locului".

Din acest proces-verbal încheiat de procuror, ofiţerul judiciar, medicul legist şi ofiţerul criminalist, printre altele reieşea că în camera lui Nicolau nu se mai găsiseră nici un fel de amprente în afară de cele ale lui Voinea, Nicolau şi ale femeii de serviciu, care făcuse curăţenie în cameră, înaintea morţii lui Nicolau. Pe geamuri, pe pervazul ferestrei şi în curtea vilei, pe porţiunea de sub fereastra camerei lui Nicolau, nu se găsise nici o urmă.

Pe încuietoarea metalică a servietei lui Nicolau s-au observat amprente digitale, care la expertiză s-au dovedit că aparţin lui Voinea. Pe seringă s-au găsit amprentele mortului. Se mai distingeau unele semne, însă nu erau clare.

În servietă s-au găsit un bilet de tren Bucureşti-Sinaia şi două reţete medicale : una pentru heparină (medicament folosit de cardiaci) şi alta pentru un tratament antimorfinic. Servieta era deschisă şi aruncată într-o poziţie care demonstra că cineva umblase în ea cu mare grabă.

În camera lui Voinea, în căminul care se încălzea cu gaze, s-au găsit resturi de hîrtii arse. Cenuşa era aşa de răscolită, încît nu a putut fi supusă unei expertize criminalistice pentru reconsiderarea scrisului. Totuşi, pe un colţ de hîrtie rămas nears, s-a putut descifra iscălitura lui Nicolau. Acest rest se pare că făcea parte dintr-un proces-verbal încheiat de Nicolau cu ocazia unui control.

În camera Matildei Gurban s-a găsit un bilet de tren, care dovedea că sus-numitul călătorise în aceeaşi zi. în acelaşi tren şi în acelaşi compartiment cu Nicolau.

Procesul verbal nu făcea altceva decît să confirme existenţa puţinelor probe, care, de altfel, erau cunoscute. Nimic altceva nu atrăgea în mod special atenţia. Despre amprentele găsite pe pahar nu se pomenea nicăieri. Se pare că raportul a fost anterior găsirii paharului.

Interogatoriul Terezei Spirea

— La ce oră v-aţi sculat azi-dimineaţă ?

— Azi m-am sculat la şase.

— Aţi coborît în curte ?

— Nu. Dar pentru ce îmi puneţi o asemenea întrebare ? Pentru ce, mă rog ? Ce amestec avem noi în această afacere de ne tot chemaţi şi ne tot puneţi întrebări ? De ce nu ne lăsaţi să plecăm ? Noi sîntem oameni cinstiţi şi nu ne băgăm. Nici nu facem cîrdăşie cu ei, că nu contabilii alcătuiesc cercul nostru.

— Aţi terminat ?

— Poftim ?

— V-am întrebat dacă aţi terminat...

— Da... dar... eu...

— V-am întrebat la ce oră v-aţi sculat astăzi.

— Pe la şase.

— Aţi fost în curte ?

— Nu.

— Soţul dumneavoastră ?

— Da. Dar, vă rog frumos, iertați-mă că am vorbit așa adineauri, sînt puțin nervoasă. În definitiv, noi nici n-am ieșit din cameră. Avem alibi, nu așa se zice ?

— Desigur, aveți alibi. Soțul dumneavoastră a fost în curte ?

— Da.

— Dumneavoastră ați fost la fereastră și-l priveați ?

— Da, dar nu văd unde vreți să ajungeți...

— Soțul a fost tot timpul în raza vizuală a dumneavoastră ?

— Ce vreți să spuneți ?

— L-ați văzut tot timpul ?

— Nu... nu tot timpul.

— La un moment dat l-ați pierdut din vedere...

— Oh, da...

— Și l-ați strigat...

— Da, Doamne, l-am strigat... ce vreți să...

— Și a lipsit... a lipsit un sfert de oră...

— Da, poate, se poate să fi lipsit atît...

— Să vă spun eu ce a făcut în acest sfert de oră ? S-a dus sus, a deschis încet camera lui Nicolau. Nicolau dormea. El s-a apropiat în vîrful picioarelor. A scos din buzunar otrava. A pus-o în pahar și...

— Nu ! Nu !

— A lăsat paharul pe noptieră, ca Nicolau să...

— Nu ! Nu este posibil ca soțul meu să fi făcut așa ceva ! Eu... Eu nu știu nimic... Eu nici n-am ieșit din odaie... Treaba lui !

— Vedeți că soțul dumneavoastră n-are... alibi ?

— Nu știu... nu știu nimic... eu... eu n-am nici un amestec... Soțul meu nu știu ce a făcut... Eu în orice caz...

— Nici dumneavoastră n-aveți... alibi. Deci să nu aruncați vina asupra celorlalți.

— Noi... noi sîntem oameni oneşti şi respectați.

— Da... am văzut... Ați fost gata să vă lepădați de soțul dumneavoastră. Că, vezi Doamne, sînteți oameni oneşti ! Sînt convins că şi soțul dumneavoastră va proceda la fel.

— Va să zică, v-ați bătut joc de mine punîndu-mă la încercare ? Că toată lumea ne invidiază, pentru că avem maşină şi nu ne amestecăm...

— Deci, să-mi răspundeți la unele întrebări. Ați spus că ați stat la fereastră.

— Da.

— Ați văzut pe altcineva în curte în afara soțului dumneavoastră ?

— Pe Virginica.

— Ați observat dacă s-a deschis vreo fereastră ? Dacă a aruncat cineva un pachet în curte ?

— Nu.

— Puteți pleca.

— Îmi dau seama că am greşit... însă...

— Puteți pleca !

4

Ana nu părea amuzată de interogatoriul doamnei Spirea. De fapt nici n-auzise. Pe de altă parte, Emil era nemulțumit de acest joc al anchetatorului cu doamna Spirea. Oricum, n-a avut dreptul să se poarte astfel. În

acest caz, anchetatorul acționase în mod subiectiv, sub impulsul nervilor. Voise s-o pună la punct pe doamna Spirea și s-o sperie. S-o demaște. Anchetatorul își formase unele idei preconcepute asupra acestei perechi. Zîmbi imaginîndu-și-o pe doamna Spirea gata să se debaraseze de bărbatul ei, ca nu cumva să fie și ea învinovățită.

Interogatoriul lui Voinea

— V-am deranjat pentru cîteva întrebări... de fapt o lămurire.

— Vă stau la dispoziție. Știam că o să mă mai chemați.

— De unde știați ? De ce presupuneți că v-aș fi chemat în mod special ?

— Doar o anchetă nu se termină chiar așa de repede.

— Vă rog să nu fiți ironic. Tonul meu și atitudinea mea față de dumneavoastră nu vă dau dreptul să vorbiți astfel.

— Da... aveți dreptate... Apreciez eforturile dumneavoastră...

— Nu aveți dreptul să-i suspectați la infinit pe toți cei din jurul dumneavoastră. Să vedeți în ei numai oameni care vor să vă facă rău. De altfel, nici dumneavoastră nu vă place să fiți suspectat.

— Am să încerc... Și eu doresc acest lucru.

— Vă rog să precizați : astă-seară ați aprins focul în sobă ?

— Nu.

Ați ars ceva în sobă ?

— Nu... n-am ars nimic... Nici n-am deschis soba...

— Ce ştiţi despre dosarul numărul 27 ?

— Nimic.

— La ce oră v-aţi sculat astăzi ?

— V-am spus... puţin înainte de a veni administratorul cu vestea morţii lui Nicolau.

— Aţi ieşit mai înainte din cameră ?

— Nu.

— V-aţi dus în curte ?

— V-am spus că n-am ieşit din cameră.

— V-aţi apropiat de balcon, de fereastră ? Mă interesează dacă aţi văzut pe cineva aruncînd de la fereastră în curte ceva, un pachetel, să zicem.

— Nu... Va să zică, aţi ajuns la concluzia că este vorba de crimă.

— Un om, care era şi unul din prietenii dumneavoastră...

— Singurul meu prieten.

— ... singurul dumneavoastră prieten moare, din cauza unui medicament pe care nu trebuia să-l folosească. Poate este vorba de o greşeală, o greşeală tragică a lui, după cum tot aşa se poate ca acest medicament să-i fi fost administrat intenţionat de către cineva, care ar fi avut un interes anume.

— Pentru ce să fie obligatorie această presupunere ?

— Nu este obligatorie, dar e de datoria noastră să avem în vedere şi această ipoteză. Cunoaşteţi pe cineva care ar fi avut interes să...

— Nu... nu cunosc pe nimeni... De altfel, eu... eu... îmi era prieten... unicul meu prieten... Eu n-aş fi putut niciodată...

— Nimeni nu vă acuză. Dar pentru ce v-aţi oprit ?

— M-am oprit, pentru că... tot ce vă spun nu poate să

vă intereseze pe dumneavoastră... Dumneavoastră aveţi nevoie de probe.

— Probele ne sînt necesare nu numai pentru a acuza, ci şi pentru a apăra. Pe de altă parte, probele materiale ne ajută împotriva subiectivismului nostru, atunci cînd vom fi nevoiţi să formulăm o acuzare.

— Cînd am fost acuzat şi condamnat data trecută, probele erau împotriva mea.

— Tot ce este posibil. Viaţa te pune uneori în faţa unor situaţii cu adevărat complicate. Dar asta nu înseamnă să dezarmezi, ci, dimpotrivă, să lupţi cu curaj pentru clarificarea lucrurilor. În asemenea împrejurări neîncrederea în oameni, ideile preconcepute, ocolirea adevărului pot avea consecinţe negative.

— În orice caz, eu am suferit consecinţele.

— Da... Este tragic... Şi nu este exclus ca în această poveste să nu aveţi şi dumneavoastră partea de vină.

— Partea mea de vină... Se pare că sînt vinovat din naştere, tot ce se întîmplă în jurul meu...

— Domnule Voinea, vreau să vorbim deschis. Vă afundaţi mereu, datorită fricii faţă de probe. Vă rog să mă ajutaţi să interpretez în mod just probele existente.

— Nu văd cu ce aş putea să vă ajut.

— Probele sînt împotriva dumneavoastră. Susţineţi că n-aţi aprins focul şi totuşi l-aţi aprins. S-a găsit în sobă şina unui dosar. Pe servieta lui Nicolau se află amprentele dumneavoastră. Cred că venirea lui Nicolau aici este în legătură cu dumneavoastră. De altfel, din clipă în clipă va sosi răspunsul ministerului. Pe de altă parte, acest pachet... acest pachet cu paharul lui Nicolau v-a tulburat... Nu, nu este cazul să răspundeţi. Jumătatea ziarului în care a fost învelit se află în camera dumnea-

voastră... Sînt convins că vi se vor găsi şi amprentele. Domnule Voinea, atitudinea dumneavoastră de neîncredere, de suspiciune vă face un deserviciu.

— Domnule anchetator... Eu... aş vrea să...

— Pentru ce v-aţi oprit ? Vorbiţi-mi deschis. Pentru ce vă e teamă ?

— Pentru ce mi-e teamă... Am intrat din nou într-o...

— Într-o ?...

— Nu mai are rost... Nu pot să vă spun nimic.

— Domnule Voinea, vă rog să vă mai gîndiţi. Înţeleg că aţi intrat într-o încurcătură... Sînteţi obligat în primul rînd faţă de dumneavoastră şi apoi faţă de societate, să mă ajutaţi să descurc lucrurile.

— Bine... lăsaţi-mă să-mi adun gîndurile.

— Da, Voinea are ideea fixă că va fi acuzat de omor, rupse tăcerea Emil. În jurul acestei idei îşi concentrează toată atenţia. La asta se referă răspunsurile lui, toate. Nu cumva a depus şi o activitate oarecare în această privinţă ?

— Ce vrei să spui ?

— Crezînd că va fi acuzat, intervine şi... să zicem, ia hîrtiile lui Nicolau şi le distruge, ia paharul şi... De altfel, urmele de cenuşă găsite în soba din camera lui... Raportul arată că focul fusese aprins cam pe la ora şase. Dar pentru aşa ceva, ar fi trebuit să fie convins că hîrtiile respective....

— O, da, l-a întrerupt Ana. Nu este o supralicitare. Întrebarea poate fi valabilă după ce voi lua cunoştinţă de actul următor.

Ministerul Economiei Forestiere
Nr. Pr. 4.364
Către Direcţia Generală a Miliţiei

Ca răspuns la adresa dumneavoastră, vă informăm că revizorul contabil Carol Nicolau începuse inspecţia situaţiei financiare în minister la data de... În acte s-a găsit o neregulă referitoare la sumă de două sute de mii lei. Actul respectiv se află în legătură cu sectorul în care lucrează contabilul Petre Voinea. Tovarăşul Nicolau a informat direcţia financiară a ministerului luînd permisiunea să discute problema cu contabilul respectiv, ca împreună să cerceteze cauza neregulilor. Vă mai informăm că din dosarele încredinţate lui Petre Voinea nu s-a găsit tocmai acela care ar fi putut să clarifice lucrurile.

Şeful Serviciului Financiar
Semnătura

CAPITOLUL V

Vinovatul s-a sinucis ?

1

— Deci, Nicolau a venit la vilă pentru a discuta cu Voinea asupra lipsei găsite în dosarele lui. A venit, desigur, cu dovezile respective, cu acte... gîndi Emil cu voce tare. Greşeala nu s-a găsit, astfel încît Voinea rămînea şi pe mai departe descoperit.

— Cum poţi să afirmi aşa ceva ? întrebă Ana.

— Cred că dacă s-ar fi găsit greşeala, atunci lui Voinea nu i-ar fi fost teamă că va fi acuzat. Ar fi lipsit mobilul pentru crimă. Bineînţeles, sub rezerva ca el, Voinea, să nu fi fost delapidatorul.

— Da, ai dreptate... murmură Ana. Atunci, haide să continuăm, adăugă după o pauză. Fiindu-i frică să nu fie acuzat, distruge actele. Dar era atît de prost ? Nu putea să-şi închipuie că Nicolau a mai vorbit cu cineva despre acest lueru ? Şi apoi, ce delapidare. Tatăl meu nu avea nici un viciu. Ce a făcut cu banii delapidaţi ? E vorba doar de două sute de mii de lei !

Emil continua să discute în contradictoriu. Nu i-a fost prea greu, dat fiind faptul că vinovăţia lui Voinea apărea evidentă.

— Poate Voinea s-a bazat pe prietenia lui Nicolau ! Chiar dacă au delapidat alţii, şi el a fost neatent.

— Care sînt faptele care îl acuză pe Voinea ?

— În primul rînd, putem vorbi de ceea ce ne lipsea pînă acum din desfăşurarea anchetei. Mobilul crimei.

— Lipsa găsită de Nicolau : două sute de mii de lei,

— Desigur, confirmă Emil. Este un mobil destul de serios. Chiar dacă Voinea n-a delapidat această sumă, sau dacă nu s-a dovedit complice la delapidare, spaima lui aproape patologică, complexul care îl stăpîneşte îl fac să-şi piardă cumpătul şi să facă o faptă disperată.

— Deci, recunoşti oarecum că, chiar dacă presupunem că a... omorît el, fapta lui denotă disperarea în care se afla ? întrebă Ana încercînd să-şi păstreze calmul. Să fie oare aşa ? Nu. Nu se poate.

— Da... asta ar fi o circumstanţă atenuantă, răspunse Emil, mulţumit că a trezit interesul fetei.

Era convins că în felul acesta, în urma unei dispute în contradictoriu, ar fi putut ajunge la o concluzie plauzibilă.

Ana, luînd acuzările lui Emil ca atare, se aprinsese. Îl privi tăcută şi acesta simţi duşmănia fetei. Încercă s-o întărîte şi mai mult.

— După fapta fatală, se dezmeticeşte. Îşi dă seama că va fi primul care va fi acuzat. Ia hîrtiile... şi ca să...

— Ca să întărească şi mai mult acuzările, interveni fata ironic.

— De ce nu ? se prefăcu că n-a priceput ironia Emil. În panica ce-l cuprinsese, nu putea să-şi dea seama că o asemenea faptă va face să se strîngă şi mai mult în jurul lui lanţul anchetei. Deci, ia hîrtiile...

— Şi paharul... continuă Ana cu acelaşi ton.

— Poate şi paharul... Nu uita jumătatea de ziar găsită în camera lui.

— Pentru ce să ia paharul ?

— Dacă presupunem că el este acela care i-a administrat morfina, pe pahar se aflau amprentele sale.

— Şi nu putea pur şi simplu să şteargă amprentele ?

— Un pahar fără nici un fel de amprente confirmă mai degrabă că ele au existat. Doar că nu pot fi verificate.

— Nu înţeleg...

— Dacă pe un pahar găsit la locul crimei nu se găsesc de loc amprente, înseamnă că cineva a avut tot interesul să şteargă paharul, că doar nu prindem paharul purtînd mănuşi cînd vrem să bem apă şi nici cu penseta.

— Te contrazici, spuse Ana. Ai spus că acţiunile lui sînt acţiunile unui om aflat în panică.

— Şi unde vezi contradicţia ?

— Un gînd cum e cel exprimat mai înainte, despre existenţa amprentelor inexistente, nu poate fi un silogism al unui om în panică.

— Ai dreptate. Cred totuşi că paharul a fost luat de Voinea.

— Deci, ia paharul şi îl aruncă în mijlocul curţii, ca apoi să-l vadă toată lumea. De necrezut !

— Totuşi, paharul fusese aruncat, asta este un fapt dovedit. Dar spune-mi s-au găsit amprente pe pahar ? întrebă în cele din urmă Emil, simţind că jocul acesta de a discuta în contradictoriu a început să lumineze nişte unghere întunecate.

— Am convenit să aşteptăm...

— Nu ! Spune-mi acum ! fu nerăbdător Emil.

— Da, s-au găsit, confirmă Ana. Erau amprentele tatălui meu.

Emil se ridică şi începu să se plimbe prin birou. Avusese senzaţia că tocmai existenţa amprentelor lui Voinea pe pahar complica lucrurile în loc să le clarifice. Dovada incontestabilă a amprentelor, în loc să susţină ipoteza vinovăţiei lui Voinea, cum a socotit probabil acela care a închis cazul, dimpotrivă, după părerea lui Emil, pleda

în favoarea lui. Încerca să pună într-o oarecare ordine gîndurile stîrnite de descoperirea paharului.

— Amprentele nu pot fi ale asasinului, dacă presupunem existenţa unui asasin, spuse, în sfîrşit, Emil. Este imposibil să fie ale asasinului, mai ales dacă acest asasin se presupune a fi Voinea.

— Pentru ce este imposibil ? se interesă Ana. De unde tragi această concluzie ?

— Ca să-ţi răspund, trebuie să dezvolt un raţionament contrar celui de mai înainte, se însufleţi Emil. Dacă asasinul, să-l numim astfel, aruncă paharul, înseamnă că ştie că pe pahar se află amprentele lui. Deci, primul lucru ar fi să şteargă aceste amprente. Poate nici n-are nevoie să-l arunce după această operaţie, şi să-l arunce chiar sub nasul nostru. Ar fi putut să-l lase la locul său, în camera lui Nicolau, sau să-l facă să dispară de tot. Doar ar fi avut tot timpul s-o facă de la ora trei dimineaţa, ora limită la care a survenit moartea lui Nicolau, după rezultatul autopsiei. Chiar dacă presupunem că n-avusese timpul necesar, în nici un caz n-ar fi lăsat propriile sale amprente. Existenţa amprentelor nu poate favoriza decît două ipoteze : cineva ştia că pe pahar se află aceste amprente şi a avut tot interesul să le lase, chiar sub nasul nostru, ca noi să le găsim şi să-l acuzăm pe proprietarul lor. În acest caz deci, nu cel căruia îi aparţineau amprentele este asasinul. Cineva, un X necunoscut, ţese această pînză de păianjen în jurul lui. Mă înţelegi ?

— Da... Înţeleg... şopti Ana, care îl urmărea cu sufletul la gură.

— A doua ipoteză este mai complicată, adică tot în acceptarea existenţei unui asasin. Iartă-mi repetarea, dar trebuie să fixăm bine condiţiile. S-ar putea ca amprentele să fie ale vinovatului, dar în asemenea caz acest vi-

novat este un om abil, unul care a premeditat îndelung această crimă, a ştiut să găsească toate variantele posibile pentru a fi apărat şi a lăsat dinadins amprentele lui pe pahar, tocmai ca ancheta să ajungă la concluzia la care a ajuns mai adineauri : că nu poate să fie atît de prost asasinul şi că altcineva vrea să-l arunce în atenţia anchetei. Acest om însă, cred eu, nu poate fi Voinea. Trebuie să recunosc că un om măcinat de o idee fixă poate să ajungă la perfecţia faptei arătate de mine. Asta însă presupune o pregătire îndelungată. Ori, chiar dacă ţinem seama că acest Voinea avea un motiv pentru asasinarea lui Nicolau, motivul s-a ivit pe neaşteptate, iar autorul n-avusese timpul necesar pentru elaborarea unui plan atît de diabolic. Mai trebuie să ţinem seama că ei au stat tot timpul împreună. Pe de altă parte, Voinea nu pare un om care acţionează lucid. Este în panică.

— Da... asta cel puţin se vede din răspunsurile lui, confirmă Ana.

— Un om în panică nu poate acţiona cu atîta luciditate. Deci, dacă Voinea a aruncat paharul, ştiind că pe el se află amprentele sale, nu este el asasinul. Se poate merge pe ipoteza că, aflat într-un concurs stupid de împrejurări, el simte că va fi acuzat şi ştie că pe pahar există amprentele sale, îl ia, iar cînd ieşele se ţes din ce în ce mai strîns în jurul lui, îl aruncă. Este o faptă de panicard : nu şterge amprentele. Dacă eliminăm ipoteza existenţei unui om abil, care înscenează totul cu atîta măiestrie, pentru a deruta cercetările, rămîne ipoteza accidentului. Un accident stupid, care aduce moartea lui Nicolau şi implică persoanele care îl înconjoară.

Emil se aprinsese. Ideile lui se bazau pe o realitate obiectivă, se desfăşurau logic, erau susţinute şi de argumente psihologice, care, deşi ar fi putut fi declarate su-

biective, aveau locul lor, un loc important, fără de care nici o ipoteză nu putea rămîne în picioare. Emil ştia, pe de altă parte, că totuşi există un fapt concret, pe care ipotezele lui nu l-au luat în consideraţie. Nicolau a murit din cauza morfinei. Ar fi trebuit ca ancheta să-şi concentreze toată atenţia, toate încercările în jurul acestei dovezi incontestabile : cum s-a găsit morfină în paharul lui Nicolau ? Era clar că după urmărirea pistelor ivite, dar şi concomitent cu ele, trebuia să se explice existenţa morfinei. Dar de unde şi cum ?

— N-ai avut impresia că tatăl tău era gata să se destăinuiască ? întrebă Emil.

— Da... Acest lucru l-a confirmat şi anchetatorul.

— Trebuie să recunosc că anchetatorul a făcut un apel pasionant.

— Da. Poate chiar prea pasionant şi deci derutant.

— Pentru ce a pierdut această ocazie tatăl tău ?

— M-am întrebat şi eu de multe ori.

— Cred că înşiruirea probelor pe de o parte l-a mişcat, l-a scos din toropeală, era gata să spună ce s-a întîmplat. Pe de altă parte, acelaşi motiv a acţionat de data asta în sens contrar. În faţa probelor atît de evidente, Voinea a îngenunchiat.

După o tăcere îndelungată, Emil întrebă :

— A mai fost interogat tatăl tău ?

— Nu, spuse încet Ana.

— Ce s-a întîmplat după aceea ?

— L-au căutat să-l mai interogheze. Nu l-au mai găsit. L-au căutat în toată vila, nu era nicăieri. În cele din urmă au dat de el în baie. Se spînzurase...

Ana tăcu cuprinsă de un fior. Emil încerca să şi-l imagineze pe Voinea încolţit de anchetă, desperat, făcînd fapte necugetate, una după alta. Nu putea să-l declare

încă vinovat, deşi totul pleda împotriva lui. Plimbîndu-se de-a lungul şi de-a latul biroului său, Emil mai încercă să tatoneze ipoteza care se născuse în urma găsirii amprentelor lui Voinea pe pahar.

...Vine Nicolau la vilă, îl informează că în actele lui s-a găsit o greşeală gravă. O delapidare ? S-au închis amîndoi ore întregi în cameră, să lămurească, să descopere această greşeală, efortul lor însă este zadarnic. Nu găsesc nimic. Noaptea se despart. A doua zi de dimineaţă, Voinea se duce din nou la Nicolau ca să lucreze, sau ca să-l asigure încă o dată de nevinovăţia lui. Are neapărată nevoie ca măcar Nicolau să-l creadă. Se duce dis-de-dimineaţă în camera prietenului său şi îl găseşte mort. Îl cuprinde panica. Durerea este înlocuită de spaimă. Chiar dacă se presupune că nu ştie că moartea lui Nicolau se datoreşte unor condiţii oarecum suspecte, este convins că existenţa hîrtiilor compromiţătoare va face ca bănuielile să se îndrepte asupra lui. Dar poate şi ştie ! Aproape că îşi pierde minţile. În capul lui nu există decît un singur gînd : să facă să dispară „probele" care l-ar acuza într-o eventuală anchetă. În primul rînd, deschide servieta şi ia dosarul compromiţător. Gîndul pentru pahar îi vine mai tîrziu. Este oarecum o faptă mai lucidă. Se gîndeşte că poate fi cercetat şi se vor găsi amprentele lui. Poate a pus mîna pe pahar cînd a intrat în cameră. Trebuia să-l facă să dispară. Îl înveleşte într-un ziar şi-l pune în buzunar. Se duce în camera lui, arde dosarul şi înfrigurat, pierdut, aşteaptă momentul să fie anunţat de moartea prietenului său. Mai tîrziu cînd vede că cercetările se îndreaptă asupra lui, aruncă paharul de la fereastră în curte. Poate s-a gîndit că în curte s-au făcut cercetări şi paharul n-o să fie descoperit. La ultimul interogatoriu este întrebat dacă a aprins focul

în sobă dimineaţa, vede şi pachetul cu paharul pe masă. Constată că n-a făcut decît să-şi îngreuneze situaţia. N-are altă soluţie. Se duce în baie şi...

Ipoteza aceasta Emil a numit-o ipoteză subiectivă. Era conştient că era o tălmăcire a probelor existente pe o idee dinainte concepută, care pleda în favoarea lui Voinea. Trebuiau însă găsite puncte de sprijin puternice, în afară de explicaţiile psihologice. Care a fost însă concluzia anchetatorului ?

Emil uitînd de prezenţa Anei, care de altfel era cufundată în gîndurile ei, răsfoi în continuare dosarul. Mai existau în el interogatoriul lui Spirea, al Matildei Gurban şi al Anei Voinea. Le citi pe rînd.

2

Interogatoriul lui Spirea

— Deci, acum, domnule căpitan, sînteţi convins de vinovăţia lui Voinea. Vinovatul şi-a luat singur pedeapsa. A văzut că n-are nici o portiţă de scăpare şi şi-a pus capăt zilelor.

— Nu v-am cerut verdicte.

— Poftim ?

— Vream să vă spun că nu aveţi dreptul să faceţi aprecieri pe care nu vi le-a cerut nimeni.

— Va să zică puneţi la îndoială declaraţia mea ? Sînt jurist-consult şi cunosc legile ţării. Să ştiţi că îmi dau seama de cele ce declar !

— Vă rog să vă aşezaţi. Cu ce drept săriţi de pe scaun şi gesticulaţi ca la bară ? Păstraţi-vă asemenea apucături pentru altfel de împrejurări.

— Tovarăşe anchetator, aici se pare că a fost asasinat un om. Toate probele desemnează pe adevăratul asasin, iar dumneavoastră lăsaţi să planeze bănuielile asupra mai multor oameni cinstiţi.

— Eu doresc ca aceste bănuieli să fie canalizate către adevăratul vinovat, însă dumneavoastră căutaţi să le interpretaţi după păreri preconcepute.

— Şi, după părerea dumneavoastră, ce ar fi trebuit să fac ?

— Să nu aruncaţi cu noroi asupra oamenilor.

— Noroi ! Ho, ho ! Noroi, ziceţi dumneavoastră ? Pentru că am spus de Voinea că este în stare de orice ? Dar l-am văzut cu ochii mei cum îl trăgea de mînă pe Nicolau şi-l scutura !

Ce vreţi să spuneţi ?

— Nimic.

— Cetăţene Spirea, vă atrag atenţia că nu vă aflaţi la un joc de pietre în „cercul dumneavoastră", ca să folosesc expresia soţiei dumneavoastră. Răspundeţi-mi, vă rog, la întrebări. La ce oră aţi văzut scena de care mi-aţi pomenit ?

— Noaptea la douăsprezece. Am auzit un zgomot în curte şi am coborît să văd despre ce este vorba, că au început să mişune hoţii de automobile... Atunci i-am văzut prin fereastră. Erau amîndoi în picioare şi discutau aprins. Nu puteam să ştiu despre ce vorbeau. La un moment dat, Voinea l-a apucat de mînă pe Nicolau şi a început să-l scuture. Probabil îl ameninţa.

Arătaţi-mi cum îl ţinea.

— Aşa... cu mîna dreaptă apucase mîna stîngă a lui Nicolau.

— Deci, cunoşteaţi acest lucru şi l-aţi ascuns.

— S-o spun, ha, ha ! Şi aşa, fără să spun nimic, dumneavoastră aţi încercat să mă... Dar cît despre asta am să fac raportul cuvenit superiorilor dumneavoastră.

— Pînă una alta v-aş putea acuza că aţi ascuns, cu bună ştiinţă, date importante care ar fi putut contribui la buna desfăşurare a anchetei.

— Cred că glumiţi.

— Nu glumesc de loc. Cînd o să fiţi chemat în faţa procurorului, o să aveţi posibilitatea să observaţi că nu era vorba de o glumă. Vă rog ca pe viitor să adoptaţi altă atitudine.

— Eu... tovarăşe căpitan... Sînt un...

— Ştiu... Un cetăţean cinstit. Nu mai am nevoie de dumneavoastră.

3

Interogatoriul Anei Voinea

— Dacă nu sînteţi în stare să răspundeţi la unele întrebări, pot să le amîn pentru mai tîrziu.

— Nu... Pot să răspund... V-ascult...

— Sînteţi căsătorită ?

— Nu.

— Am văzut că nu aveţi aceeaşi adresă cu tatăl dumneavoastră.

— Nu locuim împreună. Eu stau cu mama.

— Părinţii dumneavoastră sînt despărţiţi ?

— Da. Au divorţat.

— Nu se înţelegeau ?

— Nu s-au certat niciodată... se înţelegeau foarte bine.

— Şi pentru ce s-au despărţit ?

— De cînd cu povestea aceea nenorocită. Ştiţi... poate... Tata a stat la închisoare.

— Da... s-a descoperit pe urmă că a fost o eroare... el n-avea nici o vină.

— După închisoare nu s-a mai întors acasă. Îi era ruşine. El a cerut divorţul. La început a locuit la un prieten de-al lui. Apoi a găsit o cameră. Trăia singur.

— Vă întîlneaţi des ?

— Da... pot să spun că în fiecare zi. Mai ales el şi cu mine. Mă iubea şi îl iubeam.

— Credeţi în nevinovăţia lui ?

— Da.

— Cum de n-aţi reuşit să vă apropiaţi de el ?

— V-am spus că ne întîlneam aproape în fiecare zi. Dar n-am putut să-l conving că eu cred în nevinovăţia lui din tot sufletul. S-a întors de la închisoare cu acest complex.

— Totuşi este foarte ciudat cum de n-aţi reuşit dumneavoastră să-l faceţi să-şi recapete încrederea în el.

— Credea că oricine se apropia de el, oricît de mare bunăvoinţă ar fi arătat faţă de dînsul, n-o făcea pentru că îl crede nevinovat, ci din milă.

— Înainte de a veni la Sinaia l-aţi văzut ?

— Da... am fost în cameră la el. I-am dus cămăşile spălate şi i-am pregătit geamantanul.

— Era neliniştit, tulburat ? Nu vi s-a părut ceva ciudat în comportarea lui ?

— În mod special, nu. Tatăl meu avea de atunci un aer ciudat... de parcă s-ar fi simțit fugărit tot timpul.

— V-a pomenit ceva despre un control care se pregătea la minister ?

— Nu. Nu vorbea niciodată despre treburile lui de la birou.

— Ce știți despre relațiile lui cu Nicolau ?

— Era singurul lui prieten. Sper că nu-l bănuiți de...

— S-a găsit o lipsă de două sute de mii... Nicolau a venit aici să discute cu dînsul.

— Doamne... nu este posibil să credeți că...

— Mi-e teamă că el însuși a dat posibilitatea de a se trage această concluzie.

— Este imposibil ! Așa ceva este imposibil ! Dacă a dat această posibilitate, cum ați numit-o, a făcut-o pentru că știa că va fi bănuit.

— De unde știa acest lucru ?

— Ați spus doar că s-a descoperit o lipsă și că Nicolau...

— Îmi pare rău, domnișoară... Toate indiciile sînt împotriva tatălui dumneavoastră. Nu vă spunem nimic precis, dar...

— Înțeleg...

— Ce știți despre soții Nicolau ?

— Nu prea multe lucruri... Ceea ce știu de la tata. Eu i-am văzut de foarte puține ori. Tata avea o stimă deosebită pentru ei.

— Cum trăiau domnul și cu doamna Nicolau ?

— Nu pot spune ceva exact... nici pro, nici contra... Știu că doamna a fost bolnavă... a făcut o operație... a fost bănuită de cancer... așa ceva.

— De fiul lor ce știți ?

— Tata vorbea urît despre el. Nu-şi ajuta de loc părinţii. Mi-a spus tatăl meu într-o zi indignat că timp de trei luni, cît a fost internată doamna Nicolau la spital, fiul lor nu s-a dus s-o viziteze niciodată.

— Vă mulţumesc.

— Ştiţi... nu cumva... Tata... n-a lăsat tata vreo scrisoare ?

— Nu... n-a lăsat nimic.

4

Al doilea interogatoriu al Matildei Gurban

— V-am mai căutat şi nu v-am găsit. Am fost informaţi că eraţi plecată.

— Da... m-am dus în oraş...

— Ştiaţi că nu este voie să părăsiţi vila ?

— Pentru că eu n-am fost aici... adică m-am întors abia astăzi, m-am gîndit că...

— Puteţi să-mi spuneţi exact unde aţi fost de cînd aţi plecat de aici ?

— Nu m-am dus într-un loc anume... m-am plimbat...

— V-aţi întîlnit cu vreun cunoscut în acest răstimp ?

— Nu ! Cu nimeni ! Absolut cu nimeni. De altfel, n-am nici o cunoştinţă în oraş.

— Dumneavoastră singură aţi spus că v-aţi întîlnit cu un grup de prieteni.

— Asta ieri... dar au plecat... şi nici nu erau prieteni... V-am explicat doar.

— Nu mi-aţi explicat nimic. Tot ce mi-aţi spus era un neadevăr.

— Eu ?... Nu înţeleg...

— Unde aţi fost aseară ?

— V-am spus... Am fost la Cota 1400.

— N-aţi fost acolo. Am verificat la cabană şi numele dumneavoastră nu figurează printre ale celor care au dormit acolo.

— Eu... Cum n-am fost ?... Poate... Pentru că am fost dinafară, adică nu făceam parte din grup şi nu m-au înregistrat.

— N-aţi fost acolo. Şi trebuie să vă gîndiţi şi să vă hotărîţi să spuneţi adevărul.

— Eu... am spus adevărul... Nu văd pentru ce mă interogaţi, de parcă aş fi...

— Vă rog să nu plîngeţi.

— Am fost la cabană, însă n-am dat numele meu, pentru că m-am dus cu un domn.

— Numele lui ?

— Nu pot să-l spun... Este o... O problemă de a mea, personală... n-are nici o legătură cu afacerea asta...

— Tot o problemă personală v-a făcut să minţiţi că nu l-aţi văzut pe Nicolau decît la gară ?

— N-am minţit...

— Ăsta nu este biletul dumneavoastră ? Locul notat pe tichet se află în acelaşi compartiment cu Nicolau.

— Nu ştiu... eu... se poate... Am găsit un compartiment mai gol... şi... Nu l-am văzut pe Nicolau... n-am văzut pe nimeni... Nu ştiu nimic... Pentru ce vreţi să mă amestecaţi şi pe mine ?

— Nu vrea nimeni să vă amestece. Dumneavoastră singură vă încurcaţi în neadevăruri...

— N-am mințit... am fost cu un domn... Este casatorit și... vă rog...

— În această vilă au murit doi oameni... Se presupune că este vorba de un asasinat, iar dumneavoastră vă ascundeți în spatele problemelor personale. Nu plîngeți... Aveți batistă ? Poftiți... Duceți-vă alături și liniștiți-vă și să vă gîndiți care din problemele dumneavoastră personale puteți să le spuneți, care nu...

Al doilea raport al plutonierului Nicolae Dorianu

„Tovarășe comandant,

Raportez că verificînd dacă spusele numitei Matilda Gurban sînt adevărate, adică dacă a fost în oraș și ce a făcut în ziua de 30 XI a.c., am stabilit : în oraș a fost, însă nu s-a plimbat singură cum a declarat, ci însoțită de un bărbat, cu care în jurul orei 19 a intrat la restaurantul Bucegi. Noaptea a dormit la hotelul Bucegi și nu la Cabană. Bărbatul cu care a fost văzută pe stradă și la restaurant era de statură submijlocie, slab, cu fața negricioasă.

Plutonier Nicolae Dorianu."

Din păcate firul care ducea la Matilda Gurban și la necunoscutul din hotelul Bucegi se oprea la acest raport. Acest fir, precum și acele care duceau la Ecaterina Nicolau fuseseră considerate piste false și părăsite. De altfel, sinuciderea lui Voinea părea că simplifică lucrurile. Pe de altă parte, în dosar mai exista un raport de expertiză medico-legală, în care se concluziona că dimensiunile schimozelor de pe mîna lui Nicolau corespundeau întru

totul cu dimensiunile degetelor de la mîna dreaptă a lui Voinea. Declarația lui Spirea se adeverea.

Amintindu-și de Spirea, Emil spuse :

— Anchetatorul a exagerat în legătură cu soții Spirea. Oricum, trebuie să se stăpînească. Atitudinea anchetatorului dovedește că este un om care se poate lăsa pradă subiectivismului.

— Nu cred că ai dreptate. Anchetatorul, un om drept, și-a dat seama că acești soți Spirea sînt niște lași și niște egoiști, care nu pot vedea mai departe decît propriul lor interes.

— Se poate ca enervarea anchetatorului să fi avut unele temeiuri puternice. Cu toate probele evidente împotriva lui Voinea, poate că anchetatorul, condus de niște convingeri intime, a intuit nevinovăția acestuia. Așa se explică ieșirea lui împotriva soților Spirea. Dar să vedem mai departe.

— Mai... departe... repetă Ana ca un ecou. Mai departe, anchetatorul a fost înlocuit pe neașteptate, dîndu-i-se un caz mai urgent. Probabil că a și plecat undeva în deplasare. În dosar nu mai există nici un act în afară de raportul anchetatorului care propunea clasarea cauzei, potrivit uneia din prevederile procedurale și anume : cînd învinuitul moare, orice acțiune penală încetează.

În raport se recapitulau datele mai importante din dosar, din care reieșea în mod evident concluzia asupra vinovatului. Aceste date erau următoarele :

1. În soba din camera lui Voinea s-au găsit resturi de hîrtie arsă, provenite, mai mult ca sigur, din actele lui Nicolau.

2. Amprentele lui Voinea găsite pe paharul lui Nicolau.

3. Urmele unghiilor lui Voinea de pe mîna lui Nicolau, care confirmau scena povestită de Spirea.

4. Ieşirea lui Voinea din camera mortului la ora şase dimineaţa.

5. Sinuciderea lui Voinea, după ce anchetatorul i-a pus în faţă probele.

Cu toate că Emil a căutat să justifice hotărîrea anchetatorului, avea unele semne de întrebare importante. Era convins că anumite date au rămas neclarificate. „Soluţia" oferită de Voinea a grăbit clasarea dosarului.

La aceste întrebări avea să răspundă el, Emil Bunea, noul anchetator al cazului „Cerbul", reînviind din praful arhivei fapte şi oameni, în numele legii supreme : stabilirea adevărului.

PARTEA A DOUA

Dezvoltarea ipotezei „subiectiviste"

1

Emil, ajutat de Ana, reluă a doua zi cercetarea cazului. De fapt, greul abia începea. Uşurinţa relativă cu care la început ar fi putut să formuleze întrebările şi să dea răspunsurile necesare a dispărut, pentru că datele se restrîngeau din ce în ce mai mult, iar apoi s-au epuizat o dată cu clasarea dosarului.

Intuiţie, fantezie, inspiraţie, care îl ajută pe anchetator cînd se află în plină muncă, cînd lucrează „la cald", nu-i puteau fi de folos lui Emil, acum, după ani de zile de cînd s-a petrecut drama din vila „Cerbul".

Într-adevăr, aşa cum şi-a dat seama de la bun început, Emil nu avea de anchetat un caz, ci de rezolvat un rebus, o problemă dificilă, care devenea şi mai grea prin însuşi faptul că altcineva îi oferea nu numai datele problemei, ci şi o soluţie, care, oricît ar fi vrut să se depărteze de ea, s-o uite, îl atrăgea ca un magnet. Pe de altă parte, îi lipsea posibilitatea de a avea în faţă toate personajele principale şi să reia de la capăt cazul. Nu putea să se ducă la oameni, să le pună întrebări, pînă nu avea un motiv plauzibil, puternic. Iar acest motiv nu exista deocamdată.

Emil avea senzaţia că răspunsul la frămîntările lui se găsea în materialele cuprinse în dosar, dar că acest răspuns îi scăpa de fiecare dată cînd se apropia de el. Poate nu era o probă anume, vizuală, palpabilă, ci altceva, mult mai subtil, poate un fel de a gîndi, altfel decît pînă

acum. În orice caz era silit să facă abstracție de concluziile oferite de anchetă, să le desconsidere dacă nu va putea să le tălmăcească din nou, să încerce să le interpreteze, ca să-l conducă spre o concluzie diferită de cea existentă în dosar.

Nu putea încă să realizeze această intenție a lui, pentru că nu luase legătura cu acest caz decît de foarte puțină vreme, neavînd timpul necesar fizic ca indiciile, probele, întrebările să se așeze, luînd succesiunea normală, poate alta decît cea aparentă.

La prima vedere, procurorul avea tot dreptul să-l declare vinovat pe Voinea și ca atare să claseze dosarul, toate probele fiind împotriva lui. Era greu de spus că între probele oferite de anchetă și hotărîrea procurorului nu exista un raport normal, o „convietuire". Nici Emil nu putea să-l absolve pe Voinea de tot. Dimpotrivă, era convins că, dacă ar fi răsfoit dosarul, fără a-l cunoaște mai mult pe acesta prin intermediul Anei, n-ar fi stat de loc pe gînduri asupra justeței concluziei finale, cu toate că i-ar fi rămas unele puncte nelămurite. Le-ar fi dat pe seama pistelor false. Cu toate astea siguranța cu care procurorul răspundea la întrebarea-cheie nu i se părea pe deplin justificată. Dar asta nu era decît o senzație.

În ziua aceea au pornit într-o plimbare lungă, el și Ana. Emil își potrivea din cînd în cînd ochelarii pe nas, pășea încet, gîndindu-se că trebuie neapărat să-și schimbe ochelarii.

Se așezară pe o bancă aproape de malul lacului Herăstrău.

Era cald și liniște. Acea liniște a după-amiezelor de toamnă tîrzie care precede noaptea. Un calm desăvîrșit, care nu era tulburat de nimic. Se părea că toată natura era concentrată și-și reținea răsuflarea, ca să audă frun-

zele căzînd cu acele mişcări largi, resemnate, obosite. Ana purta un deux-pièce de jersey care îi stătea foarte bine. Emil era îmbrăcat civil. O privea atent. Ştia că suferă.

Ana, parcă ghicindu-i gîndurile, spuse privindu-l în ochi.

— Să nu crezi... cum să-ţi spun... că sînt obsedată... E de datoria mea să descopăr adevărul... Au trecut mai mulţi ani de atunci şi pentru prima dată se vorbeşte serios despre acest caz. Îmi dau seama că insistenţele mele pot fi considerate nelalocul lor. Nu vreau să-l scot neapărat nevinovat pe tatăl meu... deşi eu cred în nevinovăţia lui...

Emil nu încercă s-o contrazică.

— Haide să reluăm întrebările, spuse el într-un tîrziu. Poate descoperim ceva nou.

Ana n-avea nevoie să scoată blocnotesul. Ştia pe dinafară toate întrebările. De atîtea ori le-a repetat în sinea ei, de atîtea ori le-a citit, le-a recitit. Şi-a pus toată speranţa în Emil, avea încredere în el. Felul lui de a gîndi, sensibilitatea lui, căldura cu care se apropiase de cazul ei o făcuseră să-şi recapete siguranţa.

— Prima întrebare legată de Nicolau. Era un ipohondru ? Măsurile pe care le lua erau împotriva... microbilor, ori îi era frică să nu fie asasinat, drept răzbunare pentru un caz de delapidare descoperit de el ? începu Ana recapitularea întrebărilor.

— Toate semnele şi declaraţiile arată că Nicolau era un ipohondru. Însuşi mărturia soţiei sale susţine acelaşi lucu. De altfel despre asta au vorbit mai toţi. Administratorul, îngrijitoarea... spuse Emil şi se opri brusc.

Avusese senzaţia că aici era un punct important care trebuia lămurit. Prins în cercul întrebărilor se tot încurca. Începu să i se contureze o idee.

— Pentru ce te-ai oprit ? întrebă Ana.

— Putem să facem o legătură între declaraţia lui Spirea şi ipohondria lui Nicolau.

— Referitor la ce ?

— O să vedem pe parcurs.

Emil începu să gîndească cu voce tare.

— Să reluăm de pildă scena relatată de Spirea. Voinea are o discuţie violentă cu Nicolau. Aşa i se pare lui, că este vorba de o discuţie violentă. El mai adaugă faptul că Voinea îl strînge de mînă pe Nicolau. Se pare că se ceartă. Autopsia şi cercetarea ulterioară dovedesc că într-adevăr pe mîna lui Nicolau se află semnele mîinii lui Voinea. Şi cu toate astea uşa era descuiată.

— Nu înţeleg, spuse Ana.

— După o „discuţie violentă", Nicolau lasă uşa descuiată ?

— Ştiu ce vrei să spui, se grăbi Ana. Dacă într-adevăr s-a petrecut o asemenea scenă, Nicolau n-ar fi lăsat uşa descuiată, ci...

— Rezultatele autopsiei o confirmă totuşi. Asemenea scenă s-a petrecut, o întrerupse Emil, aşteptînd cu nerăbdare răspunsul.

Ana se opri descumpănită. Emil reluă cu convingere.

— Întrebarea este : S-a petrecut scena întocmai cum a redat-o Spirea ? Adică cum a caracterizat-o el ? Violentă ?

— Acum pot să continui, sări Ana mulţumită. Dă-mi voie să continui eu. Dacă într-adevăr s-a întîmplat o astfel de scenă violentă, în care tatăl meu l-ar fi ameninţat pe Nicolau, acesta din urmă ar fi luat măsuri. N-ar fi lăsat uşa descuiată. Fricos cum era, ar fi încuiat-o cu trei chei.

— Deci scena între Nicolau şi Voinea n-avusese ca-

racterul relatat de Spirea, trase concluzia Emil. Apoi adăugă rîzînd : Dacă începem să răspundem la fiecare întrebare, formulînd încă două noi, n-o mai terminăm niciodată.

— De ce spui asta ?

— Păi... vezi şi tu. La întrebarea dacă Nicolau era ipohondru, răspundem afirmativ. În acest caz cade presupunerea scenei violente. Se impune de la sine o altă întrebare : Ce au discutat ? Deşi asta nu poate fi o întrebare care cere dovezi, totuşi o consider o întrebare cheie. Dar stai ! Îl ţine de mînă, îl scutură, îi vorbeşte tare, se pare că se ceartă, aşa poate declara cineva care priveşte scena prin fereastră. Însă Voinea nu-l ameninţă, dimpotrivă, îl strînge de mînă, implorînd să fie crezut, jură că n-are nici un amestec în afacerea asta. Faptul că Nicolau este tocmai acela care îl luase la minister pe răspunderea lui îl face pe Voinea şi mai disperat, îl face să se simtă vinovat faţă de el.

— Da... aşa trebuie să fie... confirmă Ana.

— Din păcate asta este literatură, se dezumflă Emil. Presupunerea noastră nu poate fi o probă. Poate fi folosită la reconstituire, după ce restul probelor vor atesta nevinovăţia lui Voinea. Pune deci un nou semn de întrebare.

Ana citi din blocnotes următoarea întrebare :

— Cine a dat telefon dimineaţa şi l-a căutat pe Nicolau ? Întrebarea este simplă, adăugă tot ea. Doamna Nicolau a declarat că ea îl chemase pe soţul ei la telefon.

— Poţi să ştergi întrebarea, spuse Emil.

Deodată se opri. Aici ceva nu era clar. Dacă era soţia lui Nicolau la telefon, ar fi vorbit, ar fi reacţionat cînd i s-a spus de moartea soţului ei. Ori administratorul susţine că acela care l-a chemat pe Nicolau a închis tele-

fonul cînd a aflat despre moartea acestuia, fără să-şi spună numele.

— Deci, doamna Nicolau dă un telefon, îl caută pe soţul ei.

— Nu i se răspunde, sau, cel puţin, ea a avut senzaţia că nu i s-a răspuns. Poate s-a întrerupt linia, spuse Ana.

— Administratorul este foarte precis în această privinţă. Spune că linia nu era închisă de la centrală. Şi anchetatorul a fost atent la aceste întrebări.

— Doamna Nicolau însă a declarat că ea l-a sunat pe soţul ei, repetă Ana nedumerită.

— Nu se poate ! Administratorul susţine că fusese pus receptorul pe furcă îndată ce a anunţat că Nicolau este mort.

— Da... Dacă la capătul celălalt al firului se afla doamna Nicolau, ar fi reacţionat într-un fel, n-ar fi trîntit receptorul. Şi totuşi declară că ea l-a sunat pe Nicolau, nu se dumirea Ana.

Emil rămăsese cîteva clipe tăcut.

— Haide cu mine ! exclamă deodată.

2

Ieşiră repede din parc. Emil opri un taxi şi dădu adresa Direcţiei Generale.

Se făcuse noapte. Străzile erau pline de lume.

Urcară în fugă treptele şi intrară în biroul lui Emil. Ana se ţinu cu greu după el. Emil răsfoi în grabă do-

sarul, găsi ce căuta şi parcurse cu privirea textul. După aceea se aşeză şi răsuflă.

— Va să zică, asta este ! şopti ca pentru sine.

Ana îl privea cu ochii larg deschişi.

— Ascultă aici, spuse într-un tîrziu Emil şi citi :

„— Cine va informat despre moartea soţului dumneavoastră ?

— Telefonul de la miliţie.

— Dumneavoastră aţi telefonat dimineaţa aici şi l-aţi căutat pe domnul Nicolau ?

— Da... dar nu mi-a răspuns nimeni.

— Aţi avut să-i comunicaţi ceva important ?

— O... nu..."

— Da, asta este... repetă Emil gînditor. Povestea cu telefonul nu este lămurită. Doamna Nicolau nu este întrebată concret despre două telefoane. Ea răspunde că l-a căutat, dar nu spune că l-a căutat de două ori. Asta îi scapă anchetatorului.

Ana abia acum înţelese unde vrea să ajungă Emil.

— Întrebarea care se impune de la sine este : Cine a dat al doilea telefon ? Doamna Nicolau, sau altcineva ? Dacă era doamna Nicolau, ar fi spus, pentru că venea în frază, firesc : „Da, eu am sunat de două ori." Ori, doamna Nicolau nu spune acest lucru. Întrebarea se rectifică : A dat soţia lui Nicolau telefon, şi dacă ea a dat, pentru ce ascunde acest fapt ? Dacă nu a dat Ecaterina Nicolau cel de-al doilea telefon, atunci cine avea interes să-l cheme pe Nicolau la acea oră matinală ? Ancheta a trecut cu uşurinţă peste aceste amănunte. Poate moartea lui Voinea a grăbit-o.

Emil simţea că acest punct era unul din cele mai importante. Pînă la descoperirea acestui „*X*" care a dat telefonul, bănuiala plana asupra doamnei Nicolau.

Ana notă întrebarea nouă și reluă din carnet.

— Pentru ce a venit la vilă Nicolau ?

— Avem un răspuns cert, spuse Emil. Mai departe.

— Pentru ce atunci insistența de a se apăra a lui Voinea ?

— Și la asta avem răspuns, se grăbi să afirme Emil, ca Ana să nu fie furată din nou de gîndurile despre tatăl ei.

Întrebarea următoare însă tot la el se referea :

— Ce știa Voinea în legătură cu moartea lui Nicolau și de ce îi era frică să nu fie acuzat el ?

— Da... asta da... Mi-amintesc că citind declarația lui am observat că știa ceva.

— Doar pentru el venise, spuse Ana.

— Nu... nu este de-ajuns ca să justifice atitudinea lui Voinea. El știa ceva în legătură cu felul în care a murit Nicolau. Poate știa că Nicolau a luat morfină.

— Vrei să faci legătură între acest fapt și paharul luat de tata ? întrebă Ana.

— Legătura se impune de la sine. Întrebarea rămîne mai departe notată, nerezolvată. Putem să emitem o ipoteză, fără însă să aibă valoare de probă : Voinea vine dimineața la Nicolau, să reia împreună cu el cercetarea dosarelor. Îl găsește mort. Descoperă pe noptieră o fiolă de morfină, își dă seama că aceasta este, probabil, cauza morții lui Nicolau. Să facă o asemenea greșeală Nicolau, el care era atît de atent din cauza ipohondriei lui ? Poate. Atunci tatăl tău, obsedat fiind de complexul său, face presupunerea că Nicolau își pusese capăt zilelor, speriat și el, dar și amărît pentru faptul că prietenul său, pentru care garantase, ar fi putut comite o asemenea faptă ca delapidarea sumei în cauză. Voinea este disperat. Gîndul următor este că riscă să fie acuzat de omor. Cuprins

de panică, încearcă să distrugă actele compromițătoare. După aceea se duce în cameră la el, se aruncă sleit într-un fotoliu și așteaptă clipa fatală în care va fi anunțat despre moartea prietenului său. Această variantă poate justifica și sinuciderea lui Voinea. Nu numai de teamă că va fi acuzat, ci și pentru faptul că prietenul său s-a sinucis, cum credea el, din cauza lui. Vezi ? rîse Emil. Am făcut o schiță literară. Pentru dovedirea ei avem nevoie de probe.

Ana ascultă emoționanta relatare a ipotezei lui Emil. Această ipoteză îi convenea. Era aproape de inima ei, de imaginea care o avea despre tatăl ei. Își dădea însă seama că nu era suficient să creezi o asemenea poveste, ci trebuie s-o mai și susții cu probe de netăgăduit. Pentru asta mai lipsea ceva. Ceva foarte important care le scăpa. Încercă să-și imagineze ce a făcut tatăl ei din clipa cînd l-a găsit pe Nicolau mort, apoi la începerea anchetei, pus în fața datelor care se strîngeau împotriva lui, la ultimul interogatoriu. Știa că a venit răspunsul de la minister, sau bănuia, pentru că a fost întrebat concret despre inspecția lui Nicolau, a văzut, poate, pachetul cu paharul pe masă, a spus ultimele lui fraze pentru a se dezvinovăți, s-a dus și...

Nu, aici ceva nu merge cum trebuie.

Emil dezvoltă același raționament. Care a fost ultima mișcare a lui Voinea înainte de moarte ? Firește, toate aceste căutări erau valabile numai în ipoteza în care Voinea era nevinovat. Îl vede hotărît să-și pună capăt zilelor. Dar cum, așa ? El, care trăise cu complexul vinovăției, care tot timpul n-avea alt gînd decît cum să se dezvinovățească, părăsește arena fără nici o altă încercare ? Fără măcar un strigăt că este nevinovat ?

Un strigăt...

Emil de data asta era absolut convins că a găsit ceva extrem de important, care, deşi de ordin psihologic, era poate mult mai însemnat decît toate datele furnizate de anchetă pînă acum.

— Tatăl tău n-a lăsat nici o scrisoare ? întrebă Emil.

— Scrisoare ? făcu fata mirată.

Ana uitase că acest gînd îi venise atunci cînd aflase despre moartea tatălui ei. Chiar se aşteptase să i se dea o scrisoare. Pe urmă uitase. Nu era neapărată nevoie ca tatăl ei să fi lăsat o scrisoare.

— Nu... n-a lăsat, spuse Ana.

— Nu se poate. Este imposibil ! exclamă Emil. Un om ca Voinea ar fi făcut o ultimă încercare să-i convingă pe ceilalţi de nevinovăţia lui. Măcar pentru familia lui şi pentru familia lui Nicolau, dacă nu pentru lămurirea anchetei, sau pentru restul oamenilor, pe încrederea cărora nu putea să se bazeze.

— Da... ai dreptate... nu m-am gîndit la asta...

— Cine l-a găsit pe tatăl tău ?

— Doamna Spirea, nu ?

— Notează, spuse Emil, notează cu litere mari : scrisoarea.

Era convins că raţionamentul era just, bazat pe datele psihologice ale victimei.

Au stat cîteva clipe tăcuţi. Acum Emil se gîndea la morfină : o luase singur Nicolau, din greşeală, sau ca să se sinucidă ? Puţin probabil. Îi fusese administrată ?

Ca să nu se încurce în labirintul întrebărilor, Emil hotărî să rămînă consecvent — cel puţin pînă la dovedirea contrariului — variantei nevinovăţiei lui Voinea, „schiţei literare", cum a numit-o el. Deci răspunsul care se impunea era acela că Nicolau luase singur morfina. Din greşeală ori dinadins, asta deocamdată nu avea prea mare importanţă. Rămînea întrebarea cum de a găsit morfină.

Acest medicament nu se poate procura decît pe baza unei reţete semnate, parafate. Pe de altă parte, reţetele de morfină erau înregistrate de către farmaciile respective într-un registru special. Trebuie deci cercetat dacă la vreuna din farmacii există înregistrată livrarea morfinei către unul dintre eroii principali ai acestei întîmplări, sau unor persoane apropiate lor.

— Mai sînt unele probleme în legătură cu morfina, îl trezi din gînduri vocea Anei.

— Da... mai sînt...

— În primul rînd, replica doamnei Nicolau : „Deci din cauza asta a murit..."

Emil îşi aminti însemnătatea care o dăduse acestei replici la timpul respectiv. Şi în privinţa aceasta ancheta n-a mers mai departe. Îşi dădu seama că lăsase aceste puncte fără răspuns.

— Doamna Nicolau, atunci cînd este întrebată de morfină, răspunde că în casa lor nu exista asemenea medicament. Dar mai este ceva care poate să aibă o oarecare legătură cu asta. Operaţia suferită de soţia lui Nicolau. Poate, totuşi, a folosit în perioada aceea morfină, din care o fiolă a mai rămas prin casă.

Emil îşi aminti şi de reţetele găsite în servieta lui Nicolau. Nu erau cu morfină. „Ar fi bine să vedem despre ce fel de medicamente este vorba", îşi notă în gînd Emil.

— Întrebarea care urmează este problema pe care a avut-o de rezolvat Nicolau cu tatăl meu, spuse Ana.

— S-a răspuns.

— De ce s-a dus Voinea dimineaţa la Nicolau ? Această întrebare este valabilă numai dacă ştim precis că s-a dus. Ori noi nu ştim, adăugă Ana. Avem o informaţie numai din partea îngrijitoarei.

— Ne-am propus să urmărim consecvent varianta noastră, o corectă Emil. Deci din acest punct de vedere „ştim".

— Atunci pentru ce a ascuns Voinea faptul că dimineaţa s-a dus la Nicolau ?

— Pe linia pe care am anunţat-o mai sus, „ştim" şi asta.

— Nicolau era mort cînd Voinea s-a dus la el în cameră ?

— Şi fără varianta noastră se poate răspunde : Da. Rezultatul autopsiei o confirmă.

— Dacă-i aşa, adunăm indicii şi probe pentru ipoteza ta, spuse Ana.

— Adică, ipoteza... noastră. Nu încerca să te lepezi de mine în caz de nereuşită, glumi Emil. Deci, mai departe. Din materialul pe care îl avem ni se furnizează şi răspunsul asupra unei eventuale dispariţii din actele lui Nicolau.

— N-ai formulat o asemenea întrebare, spuse Ana mirată şi deodată înţelese. Emil îşi pusese această întrebare în gînd. Deci, şi dumneata ai mers pe ipoteza vinovăţiei ?

— Da, recunoscu Emil. Era o întrebare care se impunea. Îmi pare rău, dar aşa este.

— În continuare revine întrebarea dacă Voinea știa că Nicolau a murit. Varianta noastră dă răspuns și la această întrebare.

Într-adevăr, ipoteza lui Emil dădea mai multe răspunsuri logice decît ipoteza pe care s-a mers pînă atunci. Datele se conturau, se strîngeau în favoarea acestei noi piste. Emil era mulțumit, deși știa că pînă la dovedirea ei are nevoie de multe probe și de foarte mult timp pînă să poată formula argumentat concluzia finală.

Următoarele semne de întrebare n-aveau prea mare importanță. De altfel, răspunsul exista pentru ele. Mai mult chiar, și răspunsurile și întrebările duceau spre ipoteza cea nouă.

Erau pe drumul cel bun ? Rămînea de văzut.

CAPITOLUL II

Isprăvile lui... „Holmes"

1

A doua zi, Emil luă o hotărîre : să se ducă la vila „Cerbul", să cerceteze mai îndeaproape locul unde se petrecuse drama. N-a vrut să împărtăşească Anei gîndul său. Dorea, de data aceasta, să se ducă singur. Pe de o parte, să nu fie influenţat cu nimic de prezenţa fetei, pe de altă parte, n-ar fi vrut ca ea să revadă locurile legate de moartea tatălui ei.

Dăduse dimineaţa un telefon Anei, explicîndu-i că are o treabă urgentă şi ca atare nu pot continua cercetările. Apoi, luă primul tren spre Sinaia.

În tren încerca să-şi clarifice motivul pentru care se ducea la faţa locului. Spera că o discuţie cu administratorul vilei, cu îngrijitoarea ar fi putut să aducă noi elemente în favoarea ipotezei sale, deşi trecuseră doi ani de atunci. De asemenea, poate că trecerea timpului a făcut ca oamenii să se detaşeze de cele întîmplate, să fie mai obiectivi. Poate povestind despre cele petrecute la vilă — şi o astfel de întîmplare era povestită probabil şi răspovestită de către cei care o trăiseră — oamenii descoperiseră puncte noi, interesante.

La Sinaia ajunse pe la unsprezece şi jumătate. După ce se opri la un bufet, să mănînce ceva, o luă pe drumul care ducea spre castelul Peleş. După descrierile făcute de Ana, ştia că, undeva prin apropierea cantinei Mioriţa, se află vila „Cerbul".

Nu-i fu greu s-o găsească. Era o vilă cu două etaje, cu o grădină mare, bine îngrijită, ascunsă aproape într-o pădurice de brazi. În curte erau cîteva găini, probabil „averea" Virginiei Chiriac. O găsi chiar pe bătrînă umblînd prin curte.

— Bună ziua, mătuşă.

— Bună ziua şi dumitale, îi răspunse bătrîna, măsurîndu-l din cap pînă-n picioare.

— Pot să intru ?

— Intraţi, că n-am cîini !

Emil păşi în curte şi, după ce o salută de aproape, intră imediat în subiect. Înainte de a veni aici, se gîndise ce metodă să folosească pentru ca s-o facă pe bătrînă să vorbească. Îşi aminti de mîndria ei în legătură cu găsirea paharului, precum şi de cunoştinţele în domeniul... criminalisticii şi se hotărî să-i vorbească direct.

— Dacă aveţi puţin timp liber, aş dori să vorbesc ceva cu dumneavoastră.

— Dacă îmi spuneţi despre ce este vorba, găsesc eu timp, răspunse bătrîna.

— Atunci să mă invitaţi la dumneavoastră în casă, glumi Emil.

— Poftim, cu plăcere.

Emil se legitimă şi mărturisi că venise să afle unele lucruri în legătură cu cele întîmplate cu ani în urmă la vila Cerbul.

— Vă aduceţi aminte ?

— Păcatele mele, cum să nu mi-aduc aminte ? S-a făcut atîta zarvă pe atunci ! Doi oameni au murit la noi, nu e puţin lucru.

Emil observă că ceea ce i se părea pe atunci bătrînei un lucru îngrozitor, acuma era un motiv de laudă. „Doi oameni au murit la noi !"

— Vă mai amintiţi cum s-au petrecut atunci lucrurile ?

— Dacă îmi amintesc ? Ieri să fi fost, nu mi-aş aminti mai bine, zău aşa. Că s-a făcut tămbălău mare. Miliţie, oameni, plînsete, spaime ! Ce să mai vorbim ? Unde mai pui că cine venea trebuia să-i mai povestesc o dată cum s-au petrecut lucrurile, că oamenii, deh, dacă-i ceva de bine nu întreabă, dar dacă este ceva cu bătaie, cu omor, vor să ştie totul, ca la carte. Că le place ! Îi apucă spaima, dar le place ! Unde mai pui că încearcă cu toţii să-şi dea cu părerea. Ba ăla era vinovat, ba nu era ! Ba că această dublă crimă...

— Cum adică dublă crimă ? interveni Emil mirat.

— Iacă aşa, continuă bătrîna. Că s-au găsit unii care să spună că nu numai domnul Nicolau, ci şi domnul Voinea a fost omorît. Cică asasinul aşa pregătise crima ca să cadă bănuiala asupra lui Voinea. Apoi l-a omorît şi pe el, ca să să se creadă că şi-a pus capăt zilelor pentru că era vinovatul.

— Cine a zis asta ? întrebă Emil zîmbind.

— Păi, unul dintre acei care vin la vilă, la odihnă. Că atunci cînd vin numai despre asta vorbesc. Cînd plouă afară şi n-au unde se duce şi se plictisesc de şah, încep cu poveştile.

— Dumneavoastră vă amintiţi bine cum s-au întîmplat lucrurile ?

— Desigur.

— Eu am citit declaraţia dumneavoastră aceea cu paharul şi am apreciat foarte mult discreţia cu care v-aţi purtat. De aceea am venit la dumneavoastră, încercă s-o flateze Emil, deşi nu era prea mare nevoie.

Bătrîna era gata să reia povestirea de la început. Îi vorbi despre lucrurile cunoscute, dar el n-o opri. O lăsă să-şi depene firul amintirilor.

Emil auzea o poveste despre care habar n-avea. Se pomeneau nişte date, de care lua cunoştinţă pentru prima dată. La un moment dat, cînd bătrîna povestea despre Voinea, cum a sărit el de la fereastră cu cuţitul în mînă, ca să-l prindă pe adevăratul asasin şi cum acesta din urmă a tras două focuri de pistol, Emil o opri nedumerit.

— Cînd s-a întîmplat acest lucru ?

— În seara aceea cu ploaie, răspunse bătrîna.

— Care seară cu ploaie ? holbă ochii Emil.

— Păi, nu v-am spus că eram adunaţi cu toţii în holul cel mare, iar afară ploua şi fulgera şi trăsnea şi fiecare povestea cam cum s-au petrecut lucrurile ?

— Va să zică, ce-mi spuneaţi asta era ?

— Păi da. Era unul care se făcuse, cică, dedectiv. Holmis îi zicea şi tot îşi dădea cu părerea.

— Bine, bine, începu să rîdă Emil. Eu acum vreau să vă întreb altceva.

— Dar n-o să-mi spuneţi că nu beţi o cafea, că n-am să vă cred.

— Da, o cafea beau.

— Amară, nu ? Că voi toţi din oraş o beţi fără zahăr.

— Da, amară.

Cît timp bătrîna făcea cafeaua în bucătărie, Emil îi vorbi amintindu-i de datele din declaraţia ei, ca s-o facă să uite legendele şi jocul celor din vilă. Cînd se aşezară din nou în jurul mesei, o întrebă.

— Dintre oamenii care au fost atunci aici a mai venit cineva la vilă ?

— Nimeni ! Cum să mai vină ? Îşi aduceau aminte de cele petrecute şi nu-şi găseau liniştea. Una e să povesteşti despre morţi, şi alta să-i vezi cu ochii tăi.

— Nici în trecere n-a mai venit nimeni, aşa, în drum ?

— Doamna Nicolau n-a mai venit de loc. Au mai trecut de vreo două-trei ori doamna şi domnu' Spirea, cu maşina. Doamna Spirea a mai întrebat ce se mai aude şi dacă a mai venit miliţia pe la noi. După aceea, a venit de mai multe ori Ana, fiica domnului Voinea, o fată tare cumsecade, dar foarte tristă. Ea nu şi nu, nu este vinovat tatăl ei. Păi, ce să zică, sărăcuţa... Că doar îi este tată, cum să-l acuze ? Dar şi cine îl cunoştea pe domnu' Voinea putea să jure că nu era un om dintre aceia. Eu îl cunosc bine. Tare cumsecade ! Ce să mai spun, nu ştiu. Doar dacă i-a luat Dumnezeu mintile.

— Doamna Spirea ce voia să afle ?

— Păi, v-am spus... Dacă a mai venit p-aci miliţia. Dacă a mai venit fata lui Voinea. După aceea a dispărut. Şi ea era tare necăjită. O certase domnu' anchetator şi era să se îmbolnăvească. După moartea lui domnu' Voinea, a rămas aici, în pat, bolnavă, trei zile... Şi aiura... numai de crime vorbea... Nu prea o aveam eu la stomac, dar zilele acelea mi s-a făcut milă de ea.

— Dar cum s-a îmbolnăvit ? se interesă Emil.

— Şocul, zice. Aşa zicea domnu' Spirea. Că de cînd l-a văzut pe domnu' Voinea spînzurat în toaletă...

— Ea l-a găsit ? ciuli urechile Emil.

— Ba bine că nu.

— De unde ştiţi ?

— Păi... stăteam cu toţii în hol, că domnu' anchetator a spus să nu plece nimeni, că şi pe domnu' Spirea, care a vrut să plece, l-a certat, de tremura de nervi, cînd a ieşit din cameră, domnu' Spirea...

— Da, şi ?

— Va să zică, stăteam cu toţii în hol şi aşteptam să ne cheme domnul anchetator, cînd doamna Spirea, care era tare înfuriată, că şi pe ea a certat-o domnu' anchetator, a spus sergentului care şedea lîngă uşă : „Dar la toaletă putem să mergem, cînd avem nevoie, sau poate şi de asta îi e frică domnului anchetator, să nu fugim de la fereastră." Că aşa era ea, puţin slobodă la gură. Şi se duce la toaletă. Trece cît trece, cînd deodată auzim un strigăt, de parcă era cineva înjunghiat. Îngheţase sîngele în noi. Am stat înlemniţi. Şi apoi încă un strigăt. Dăm toţi fuga, dar domnu' sergent ne-a oprit. „Staţi aici", zice. Şi se duce cu domnu' anchetator. Cînd au venit înapoi, după ce trecuse ceva timp, au venit cu doamna Spirea. Tremura ca varga, era albă ca peretele şi alta nu. Atunci s-a zis că domnu' Voinea s-a spînzurat.

— S-au găsit cumva hîrtiile domnului Nicolau ? întrebă Emil.

— Nu... nu s-au mai găsit. S-a spus că domnu' Voinea le dăduse foc.

— Dar o scrisoare s-a găsit ?

— Scrisoare ? Ce fel de scrisoare ? se miră bătrîna.

— Aşa, o scrisoare... a domnului Voinea.

— Ah, vă jucaţi şi dumneavoastră ! rîse bătrîna.

— Adică, cum mă joc ?

— Uite aşa ! Că într-o seară, la joacă, Holmis ăla de la minister a fabricat şi o scrisoare. Cică era scrisoarea lui Voinea, care îl demasca pe asasin.

— Şi altcineva n-a mai venit pe aici, să întrebe ce s-a mai făcut, ce s-a mai auzit ? Domnişoara Matilda ?

— Oh, fata aceea de la minister ? Dactilografa ? Nu, n-a mai venit. Nimeni n-a mai văzut-o. S-a spus doar că

ea l-a omorît pe Nicolau, pentru că nu le dădea binecuvîntarea să se căsătorească cu fiu-su.

— Cine a zis asta ?

— Păi, Holmis ! Că în ziua aceea a fost şi fiu' lui Nicolau la Sinaia. S-au plimbat ce s-au plimbat şi au pus la cale totul ! Că doar cu el, cu fiu' lui Nicolau, a umblat cînd zicea că era la cotă.

— Tot Holmis a spus-o şi pe asta ? rîse Emil.

— Nu, asta a zis-o plutonierul Dorianu. Că aşa a aflat el.

Emil se zăpăci de tot. Nu ştia ce să ia drept bun din cele relatate de Virginia Chiriac. Nu mai putea distinge unde era jocul şi unde erau informaţii preţioase.

— Plutonierul Dorianu a zis că ei au pus la cale totul ?

— Nu ! El a zis că s-au plimbat, ea şi fiu' lui Nicolau, şi că fiu' lui Nicolau era în ziua aceea la Sinaia şi nu la Predeal, cum a declarat maică-sa. Holmis a zis că ei l-au omorît pe Nicolau. Adică, Matilda aia i-a dat otrava în tren, că veneau împreună, iar după ce era să se demaşte, a venit fiu' lui Nicolau şi l-a omorît pe Voinea, ca să cadă totul pe capul bietului om.

Emil simţi că ameţeşte. Toate întrebările se făcuseră un ghem în capul lui, şi-l blestema în sinea lui pe „Holmis", acela, care încurcase într-atîta lucrurile, că nu mai ştia ce era adevărat şi ce aparţinea fanteziei lui prodigioase.

Cînd văzu că nu mai avea ce să mai afle de la bătrînă, Emil se hotărî să curme discuţia. Îl interesa acum să schimbe cîteva vorbe cu administratorul, însă dînsul nu se afla în vilă. După cum îl asigurase Virginia Chiriac, era în oraş după treburi şi avea să se întoarcă după ora trei.

— Sînt mulţi vizitatori la dumneavoastră ? întrebă Emil.

— Da, destui.

— Camerele unde locuiau Nicolau şi Voinea sînt ocupate ?

— Numai a lui Voinea. Dumnezeu să-l ierte. A lui dom' Nicolau este liberă.

— Vreţi să mi-o arătaţi ?

— Cu plăcere.

Desigur, Emil nu se aştepta să găsească ceva în camera unde locuise Nicolau. Dacă ceruse acest lucru o făcuse ca să intre mai mult în... atmosferă. Pentru el nu trecuseră doi ani de cînd se petrecuse întîmplarea. Pentru el, care luase cunoştinţă de acest caz abia de patru zile, totul era încă proaspăt, şi orice fapt legat de el îl impresiona.

După ce intră în cameră, bătrîna îl lăsă singur. Privi în jur. Camera nu-i mai spunea nimic. Zidurile uitaseră de mult de această tristă întîmplare, pereţii fuseseră văruiţi de vreo două ori probabil de atunci. Totuşi Emil se concentra, încercînd să-şi imagineze poziţia mortului, forfota de atunci. Nu, camera nu-i spunea nimic. Intră în hol şi, fără s-o mai caute pe bătrînă, ieşi în stradă, după ce făcuse turul vilei privind cercetător în jur, de parcă ar fi fost posibil să descopere unele urme.

2

Se urcă spre Pelişor. Grupuri mari de vizitatori vilegiaturişti şi turişti străini se îndreptau spre Castelul-mu-

zeu, în timp ce alte grupuri ieşeau. Deşi vizitase mai demult castelul, ar fi vrut acum să se destindă puţin, însă nu mai avea timp.

Trebuia să-l caute pe plutonierul Niculae Dorianu, să se convingă dacă cele povestite de Virginia Chiriac conţineau vreun pic de adevăr. Se duse la biroul de miliţie, dar nu-l găsi pe subofiţer. Află că este de serviciu la gară şi Emil porni într-acolo.

Pe peron întrebă un ceferist dacă îl cunoaşte pe plutonierul Dorianu.

— Desigur, îl cunosc. Uitaţi, chiar acum l-am văzut îndreptîndu-se spre biroul de mişcare.

Plutonierul Nicolae Dorianu era un tînăr care nu părea să aibă mai mult de douăzeci şi trei, douăzeci şi cinci de ani. Înalt, blond, bine făcut. Ochii lui albaştri, blînzi trădau o fire liniştită.

— Tovarăşe Dorianu, ai puţin timp liber ? Aş vrea să ne plimbăm şi să discutăm unele lucruri.

Subofiţerul îl privi cercetător. Emil se legitimă. Dorianu deveni prietenos.

— Sînt la dispoziţia dumneavoastră, tovarăşe locotenent.

— Vrei să ne plimbăm puţin ?

— Da, desigur... şi mie îmi place să discut aşa, în mers, rîse el. Despre ce este vorba ?

— Îţi aduci aminte cumva de afacerea aceea de la vila „Cerbul" ?

Subofiţerul se opri, exclamînd :

— Ştiam eu că odată şi-odată o să se mai intereseze cineva de această poveste !

— Cum adică, tovarăşe Dorianu ?

— Cum, necum, uite-aşa ! Că prea repede s-a terminat totul. Eu nu zic că nu este aşa cum a spus tovarăşul procuror, poate o fi, poate n-o fi, dar mai era nevoie să aflăm unele lucruri.

— Am citit dosarul şi am văzut că dumneata ai acolo două rapoarte.

— Păi, da ! Aşa este ! Tovarăşul anchetator îmi dăduse sarcina să fac cercetări la cabană. M-am dus atunci şi am aflat că numita Matilda n-a fost de loc pe la cabană. După aceea, un coleg de-al meu mi-a zis că o văzuse în hotelul Bucegi, şi în seara aceea de sîmbătă, şi duminică pe la prînz, cînd a dispărut din vilă.

Emil nu voia să întrebe direct dacă se adeverise că Matilda Gurban fusese văzută cu fiul lui Nicolau, de teamă că această informaţie făcea parte dintre legende şi astfel l-ar fi încurcat, sugerîndu-i un răspuns.

— Şi ce s-a mai întîmplat de atunci ? Ai mai verificat dacă într-adevăr aşa era ?

— Desigur că am verificat. Am cerut să mi se dea voie să cercetez, dar nu s-a mai interesat nimeni. Murise domnul acela, Voinea îi zicea, şi cercetările s-au terminat.

— Şi aşa, pe cont propriu, n-ai mai făcut unele cercetări ? Aşa, din proprie iniţiativă ?

— Tovarăşe locotenent, dacă mă întrebaţi nu pot să mint ! N-aveam ordin, dar am mai făcut eu cîte ceva. Am vorbit cu prietenul meu de la recepţie...

— Şi ? făcu nerăbdător Emil.

— Şi mi-a zis că da, a fost acolo Matilda Gurban, cu unul care se numea Nicolau. Virgil Nicolau. Mi-am zis că o fi fost fiul mortului, care se zicea că se află la Predeal, dar nu se mai interesa nimeni de afacerea „Cer-

bul". N-am mai spus nici eu nimic. Că, deh, știu și eu că în jurul unei crime sînt o grămadă de piste false.

— Dar asta ceea ce-mi spui despre Virgil Nicolau este dovedit ?

— Dar cum am să vă raportez un lucru nedovedit ? se impacientă plutonierul. Am văzut cu ochii mei, scris în registru numele lui, numărul legitimației, totul.

— Altceva ai mai aflat ?

— Oh ! Numai urechi să aveți și răbdare să auziți ce se povesteau pe atunci. O crimă cu treizeci de morți, nu știu cîți răniți, furtul tablourilor de la Pelișor, plus o comoară găsită, rîse cu poftă plutonierul.

Deci, era cert un lucru : fiul lui Nicolau era la Sinaia. Și, totuși, nici nu s-a prezentat la vila unde se afla tatăl lui mort. Se plimba cu Matilda, care a călătorit cu Nicolau în același compartiment, au dormit împreună la hotel. Poate acest lucru n-avea nici o legătură cu moartea lui Nicolau, poate era la mijloc o legătură idilică între fiul lui Nicolau și Matilda, dar faptul trebuie reținut și cercetat pînă la capăt.

— Îți mulțumesc foarte mult, tovarășe Dorianu. Mi-ai dat o informație cît se poate de importantă. Îmi pare rău că n-ai fost ascultat cu atenție atunci. Îmi cer scuze în numele colegilor mei din București.

— Nu face nimic... zîmbi mulțumit subofițerul. Mie mi-a părut rău, că mă gîndeam că ar fi putut fi de folos informațiile mele. Nu că mă laud că am făcut o treabă, mă înțelegeți ?

— Te înțeleg, dar nici asta n-ar fi fost rău, îl liniști Emil.

Își luă rămas bun și porni spre vilă.

Bătu în ușa locuinței bătrînei.

— Credeam că aţi plecat fără să vă luaţi rămas bun, spuse femeia, jumătate în glumă, jumătate în serios.

— Cum era să plec ? se apără Emil. M-am plimbat şi eu, pînă să vină tovarăşul administrator.

— Iacă, n-a venit încă. Dar a venit altcineva.

— Cine ? întrebă mirat Emil.

— Fiica domnului Voinea.

— Şi unde este ? se grăbi să întrebe.

— Păi, cînd i-am spus că a mai venit cineva astăzi, mi-a zis cum arată. Aşa şi aşa, îi zic. Şi a fugit după dumneavoastră, să vă găsească.

— Mă duc şi eu s-o găsesc, se repezi Emil spre uşă. Dacă cumva vine, să-i spui să nu mai plece, că mă întorc îndată.

Îi păru bine că a venit Ana. Se gîndise de multe ori la ea.

O întîlni la capătul drumului.

— Va să zică, mă urmăreşti ? rîse el.

— Va să zică, aşa colaboratori sîntem, se plînse cu adevărat Ana. Acţionezi fără mine. Mă şi minţi pe deasupra. O şedinţă, sau mai ştiu eu ce !

— Înţelege, n-am vrut să vii cu mine, ca să nu... Pricepi ? se justifică Emil.

— Ori sîntem colaboratori, ori nu sîntem, încercă să glumească Ana, deşi locul unde murise tatăl ei îi trezise vechi dureri.

— Bine, sîntem ! A fost pentru ultima dată, se scuză Emil.

Porniră amîndoi spre vilă.

— Dar cum te-ai gîndit să vii aici ?

— Mi-am zis să nu stau degeaba. O dată ce mi-ai spus că aveai de lucru, m-am gîndit să vin aici, poate aflu ceva nou, ceva care mi-a scăpat atunci.

— Anume ce ? se interesă Emil.

— Ideea ta cu scrisoarea nu-mi dă pace. Am stat şi m-am tot gîndit. Este imposibil ca tata să nu fi lăsat o scrisoare. Dacă este într-adevăr nevinovat ? Deci scrisoarea este foarte legată de însăşi soarta mea.

— Cum vorbeşti aşa ?

— Da, da... ştiu eu ce vorbesc. Pînă acum am trăit cu gîndul că tatăl meu este nevinovat. Dacă voi afla contrariul...

Aici fata se opri. A vrut să spună că acest fapt o să influenţeze foarte mult viaţa ei intimă de acum înainte, dar nu mai adăugă nimic.

— Nu te gîndi la prostii, fu tot ce găsi Emil ca s-o liniştească.

Apoi se mustră în gînd pentru stîngăcia lui.

Pe la trei şi jumătate sosi şi administratorul. Discutară vreme de jumătate de oră cu el. Nu aflară nimic nou. Emil însă insista asupra bolii doamnei Spirea.

— Da... îmi amintesc... spuse administratorul. Avusese un şoc puternic, atunci. Ne-am speriat de-a binelea cu toţii. Domnul Spirea era înfuriat la culme împotriva anchetatorului, care, precum pretindea el, o speriase. Apoi avusese şi nenorocul să-l descopere pe Voinea spînzurat şi fusese zdruncinată de tot. Îşi pierduse graiul aproape. Seara făcuse temperatură. Toată noaptea aiurase. Doctorul a spus că e o fire nervoasă şi e bine că a scăpat numai cu atît. Putea să fie şi mai rău.

— A mai venit la dumneavoastră ?

— Da... a venit de cîteva ori. Întreba ce mai e nou pe la noi.

— Ce părere aveţi despre doamna Spirea ?

— N-am avut o părere prea bună... nici despre ea, nici despre soţul ei...

— Aţi spus că n-aţi avut o părere bună ? Cum să înţeleg acest lucru ?

— Da... aşa am spus... După întîmplările acelea, doamna Spirea mi s-a părut schimbată.

— În ce sens ?

— Înainte nu stătea de vorbă cu nimeni. După aceea, începuse să se mai apropie de oameni... Devenise parcă mai blîndă. Ca un om care şi-a dat seama că s-a purtat pînă atunci urît cu oamenii şi regretă. Se pocăia. Nu mai ţipa, nu mai vorbea ironic, nu mai era distantă.

— Cînd aţi avut timp să observaţi asemenea schimbare ? Tovarăşa Chiriac mi-a spus că n-a mai stat la vila dumneavoastră.

— Da, acest lucru este adevărat, confirmă administratorul. Dar doamna Spirea era o femeie pe care puteai s-o defineşti după primele fraze pe care le-ai fi auzit de la dumneaei.

— Aţi fost în cameră la ea cît timp a fost bolnavă ?

— Nu... foarte puţin.

— Aţi spus că delira. Nu puteţi să-mi relataţi ce anume spunea ?

— Nu... n-am fost de faţă... nici n-am auzit pe cineva vorbind despre asta. Cine dă importanţă delirului unei femei bolnave, cu temperatură ?

— Aţi spus că a fost chemat un doctor.

— Da, de la policlinica staţiunii. A venit şi o soră, care a stat în cameră la doamna Spirea tot timpul cît a zăcut bolnavă.

— Cît a fost bolnavă ?

— Vreo trei zile.

— S-a făcut bine atît de repede ?
— Nu.
— Atunci cum a plecat ? se miră Emil.
— Doctorul a fost de părere ca bolnava să părăsească vila, să uite întîmplările care o făcuseră să sufere.
— Îl cunoaşteţi pe doctorul care a tratat-o ?
— Da.
— La ce spital lucrează ?
— Nu mai lucrează la noi, la Sinaia. S-a mutat anul trecut la Cluj.
— Cunoaşteţi numele sorei ?
— Da, e o fată tînără. Lucrează la noi la policlinică. Este de aici, din Sinaia.
— Ai putea să ne duci la dînsa ?
— Cu plăcere.

4

Sora locuia cu părinţii ei, în Sinaia de jos. O găsiră acasă. Tatăl ei, ceferist, se nelinişti cînd Emil se legitimă.
— Poftiţi, luaţi loc... Însă eu... Fata mea...
— Nu, vă rog, se grăbi el să-l liniştească. Nu este nimic grav. Aş vrea să-i pun cîteva întrebări în legătură cu o pacientă de a ei. Vă rog, însă, să ne lăsaţi singuri.
— Da, desigur, da...
După ce au rămas în odaie numai Ana, sora şi Emil, acesta din urmă o întrebă :
— Vă aduceţi aminte de bolnava dumneavoastră de la vila „Cerbul" ?

— De la vila „Cerbul" ? Să mă gîndesc...

— Au trecut doi ani... era o doamnă care suferise un...

— Ah, da ! Desigur ! Cum să nu-mi amintesc ? îl întrerupse sora. Îmi amintesc acum foarte bine, era bolnavă în urma unui şoc puternic. Fire foarte nervoasă, doamna Spirea fusese impresionată de cele întîmplate. După ce l-a găsit pe asasin spînzurat...

— Dar aş vrea să-mi spuneţi... încercă Emil s-o întrerupă, pentru că era Ana de faţă.

Ana însă, păstrîndu-şi calmul, interveni.

— Continuaţi : după ce l-a găsit pe asasin ?

Totuşi Emil vru să abată discuţia de la această temă.

— Aţi îngrijit-o timp de trei zile ?

— Da. Am stat la căpătîiul ei. Domnului doctor îi era teamă de complicaţii. V-am spus că doamna Spirea era o fire foarte emotivă.

— Mi s-a spus că noaptea delira.

— Nu numai noaptea.

— Nu cumva vă amintiţi frînturi de cuvinte rostite de ea ?

— Nu... nu pot să-mi amintesc...

— Încercaţi totuşi... are foarte mare importanţă pentru noi.

— Nu văd cum... dar staţi puţin... fireşte... M-a impresionat atunci. Da... vorbea de mort... de soţul ei... Îi era frică să nu fie acuzaţi pentru crimă... şi ea şi soţul ei... Apoi... da... vorbea despre nişte scrisori... O scrisoare, mi se pare... Striga : Scrisoarea ! Scrisoarea ! Sora se opri.

Ana se înfioră.

— Vă rog, insistă Emil, emoţionat şi el. Încercaţi să vă amintiţi totul despre această scrisoare. Ceva mai mult, mă înţelegeţi ?

— Nu... nimic altceva... Apoi striga diferite nume... al lui Nicolau, al lui Voinea, al lui bărbată-su... Vorbe de bolnavă... Ba da... Cînd a vorbit de scrisoare, soţul ei s-a alarmat. Credea, pare-se, că era vorba de o scrisoare de dragoste... A devenit gelos... zîmbi sora.

— Aşa vi s-a părut ?

— Cum altfel ?

— Am întrebat aşa într-o doară.

— Şi domnul Spirea o întreba despre scrisoare, crezînd că bolnava o să mai spună ceva. Ea n-a spus însă nimic altceva...

— Vă mulţumesc.

Au ieşit în holul casei. Bătrînul aştepta în picioare, ascunzîndu-şi cu greu neliniştea.

— Vă rog să mă scuzaţi, i se adresă Emil. Asta a fost ! Fiica dumneavoastră e o soră excelentă ! găsi nimerit s-o laude.

— Da... da... aşa e ea...

Au plecat de la această întrevedere cu probleme noi. S-au dus direct la gară, să prindă un accelerat spre Bucureşti.

Povestea cu scrisoarea confirma oarecum ipoteza lui Emil. Tocmai partea legată de nevinovăţia lui Voinea. În acelaşi timp, însă, afacerea se complica. Dacă era vorba de scrisoarea lui Voinea, şi doamna Spirea a găsit-o asupra mortului, pentru ce n-a predat-o ? Nu cumva joaca celor de la vilă aveau un sîmbure real ? Nu cumva în scrisoare se pomenea numele asasinului ? Emil rîse la acest gînd. Se mustra pentru faptul de a fi căzut în plasa legendelor care au început să circule şi a jocurilor de-a hoţii şi vardiştii. Ce interes avea însă doamna Spirea să ascundă şi să distrugă, probabil,

scrisoarea, dacă într-adevăr a găsit o scrisoare ? Era imposibil ca această scrisoare să nu fi vorbit despre un asasin anume. Nu putea fi interpretată decît ca cel din urmă strigăt al lui Voinea pentru a se dezvinovăţi. Pentru ce s-o ascundă doamna Spirea ? Ce interes avea s-o facă să dispară, astfel ca presupunerea că asasinul este tocmai sinucigaşul să ducă la închiderea anchetei ? Avea un interes anume ca ancheta să nu continue ? Nu cumva gluma anchetatorului menită s-o pună la punct şi s-o sperie pe doamna Spirea era pornită dintr-o intuiţie ?

Şi Ana se gîndea la acelaşi lucru. La un moment dat întrebă :

— Îţi aduci aminte că ţi-am spus că doamna Spirea mi-a dat de cîteva ori telefon să mă întrebe ce mai fac şi dacă am nevoie de ceva ?

— Da... desigur... M-a mirat chiar faptul acesta. Nu era în firea ei, cel puţin aşa am cunscut-o la interogatoriu.

— Ai auzit ce a spus administratorul ?

— Da... m-am gîndit şi eu la asta. S-a schimbat, zice. Parcă şi-a dat seama că a greşit faţă de oameni. Faptul că te-a căutat ca să te ajute capătă o semnificaţie specială. Poate o responsabilitate anume pe care o simte faţă de tine ?

— Dacă este aşa, scrisoarea a existat ! exclamă Ana înfiorîndu-se.

— Da, e posibil.

— Atunci, tatăl meu este...

— Depinde de conţinutul scrisorii, zise Emil prudent.

Trenul ajunse la Bucureşti. În faţa casei Anei se despărţiră.

CAPITOLUL III

Taina soților Spirea

I

Emil își zise că trebuie neapărat să se întîlnească cu anchetatorul care s-a ocupat de afacerea „Cerbul". Poate erau cîteva date în plus neintroduse în dosar și care totuși ar fi putut să dea unele explicații. Numele anchetatorului era înregistrat pe dosar: Nicu Poienaru. Nu-l cunoștea. De altfel, Emil nu făcuse încă multe cunoștințe. Știa numai cîteva nume, care circulau mai des, cele ale anchetatorilor iscusiți. Circulau despre ei legende care-i însufleteau pe ofițerii mai tineri. De Poienaru nu auzise.

Se adresă unui prieten.

— Da, da, îl cunosc, primi răspunsul. Ce ai cu el?

— Aș vrea să discut cu el. Despre o cauză...

— Numai să reușești să-l găsești liber, rîse celălalt. E totdeauna prins pînă peste cap. Dar despre ce cauză e vorba?

— Despre una veche de care s-a ocupat el. Mi-a dat-o tovarășul colonel s-o rezolv... Știi... dosarele alea...

— Hm... zîmbi celălalt. Și ai găsit ceva?

— Nu... tocmai... Dar... Am să-l găsesc eu.

— Bagă de seamă că este niței arțăgos, îl preveni celălalt.

— N-are de ce... n-o să aibă de ce... adică.. se bîlbîi Emil.

— L-ai prins pe picior greșit? se interesă.

— Nu... nu despre asta e vorba.

Într-adevăr, au trecut vreo trei zile pînă să reușească să se întîlnească cu Poienaru. În sfîrșit, acesta îl primi o dată în fugă. Ar fi vrut să fie singur cu el, însă Poienaru n-avea timp de pierdut.

— Ei, ce s-a întîmplat ? îi spuse cu tonul lui ușor ironic.

— Știți... eu... se scuză Emil.

— Da... știu... Te ocupi de văduve și orfane, rîse Poienaru.

Se auzi în jurul lui un hohot de rîs. Zîmbi și Emil.

— Afacerea aceea „Cerbul"... acum doi ani...

— M-ai luminat ! exclamă Poienaru.

— La Sinaia... bătrînii aceia, contabilii... unul s-a spînzurat, continuă Emil în același stil incoerent.

Poienaru se opri din rîs. Îl privi atent.

— Mda...

— Vă aduceți aminte ?

— Hai cu mine ! Tocmai trebuie să plec. Vii cu mine în mașină și-mi povestești. Trebuie să mă duc la Alexandria. Vii cu mine ?

— Viu...

În mașină îi povesti că se ocupă de această afacere în urma ordinului primit de la colonel.

— Ce nu i-a plăcut șefului ? întrebă Poienaru.

— Nu... nu că nu i-a plăcut... nu ceva concret... Dar se cercetează toate afacerile clasate.

— Hm... Și... ce ai cu „Cerbul" ?

— Mai e și fata... a făcut un memoriu. Fata lui Voinea.

— Care fată ? Oh, da ! O fată cu ochi albaștri... Mi-a duc aminte.

— Știu că ați anchetat dumneavoastră afacerea „Cerbul".

— Mda... Era un caz... cum să-ţi spun... nu pot să zic simplu... Între noi fie vorba, nici eu nu sînt mulţumit... M-am ocupat pînă la... „fine del primo tempo" ! Pricepi ?

— Da...

— Şi ce nu ţi se pare clar ?

— Mi se pare foarte grăbită concluzia...

— Foarte grăbită... Hm...

— Nu vreau să mă înţelegeţi greşit...

— Nu te înţeleg greşit ! Chiar era grăbită... Concluzia, adică... Pf ! Am început să vorbesc ca dumneata ! rîse el.

— Pînă la un punct, ancheta a fost condusă bine.

— Va să zică „Cerbul"... Da... Îmi aduc aminte. De fapt era la mijloc moartea suspectă a unui bătrîn. Putea să fie accident, putea să fie omor. În orice caz, asasinul trebuia să fie foarte prost, foarte panicard, debutant. A mai apărut un alt bătrîn care s-a sinucis. Un tip ciudat. M-am chinuit cu el. Un om foarte complexionat, caz patologic. S-a sinucis şi au căzut toate probele pe capul lui...

— Din dosar am observat că dumneavoastră nu l-aţi considerat vinovat.

— Pentru că mai întîi trebuia să am probe concrete, sau...

— Sau ?

— Vezi dumneata, oameni cu un asemenea complex ca al lui Voinea...

— Totuşi... concluzia anchetei ?

— Care este, că nici nu-mi amintesc ? A fost condamnat cineva la închisoare ?

— Nu...

— Poate a fost scos din cauză adevăratul asasin ?

— Nu pot să spun aşa ceva... însă...

— Păi atunci este clar, rîse Poienaru. În regulă, n-a fost condamnat nimeni pe degeaba, nimeni n-a scăpat de justiţie, gata ! Ce mai vrei ?

— Totuşi... vina a căzut pe un mort... îndrăzni Emil.

— Pe bătrînul care s-a spînzurat, dacă mi-amintesc bine.

— Da. S-a spus în concluzie...

— Ştiu... Doar singur ne-a oferit concluzia... Dumneata ai vreo soluţie ?

— Cred că sînt unele scăpări... Cum să vă spun... Unele probe n-au fost cercetate îndeajuns... Şi apoi scrisoarea...

— Care scrisoare ?

— Scrisoarea... trebuie să fie o scrisoare a celui care s-a sinucis... Un asemenea tip nu „pleacă" aşa... Vinovat-nevinovat... are nevoie de...

Emil se opri. Poienaru se întoarse spre el. Ochii lui scăpărau ironici. Discutau în maşină, în drum spre Alexandria. Emil stătea pe canapeaua din spate, iar Poienaru lîngă şofer. Pînă în clipa aceea, anchetatorul îi vorbea peste umăr. Pentru întîia oară îşi întoarse capul spre Emil. Îl privi atent, apoi reveni la poziţia dinainte. Rămase gînditor.

— Mda...

Emil simţea că transpiră ca în luna lui Cuptor. I-a fost foarte greu. Blestema această timiditate a lui faţă de colegi.

Apoi, în maşină începură să vorbească despre cazul la care se duceau. Emil nu înţelese prea multe lucruri.

Cineva fusese găsit mort pe calea ferată. Părea o crimă. Oamenii erau preocupaţi de asta.

Cînd au ajuns la Alexandria, Poienaru îl luă de braţ.

— Uite ce... Noi mai stăm aici vreo cîteva ore. Îţi dau maşina să te ducă la Bucureşti... Nu te lipi de concluzia anchetei... Dă-i înainte... În orice caz, povestea aceea s-a rezolvat în grabă... Presupunerea dumitale cu scrisoarea... Îmi place... Recunosc că nu mi-ar fi venit această idee. Mergi pe ea. Construieşte pe ea... Pe drum verifici....

Emil îl privi atent. Îl ironiza ? Nu. În ochii lui Poienaru nu exista nici urmă de ironie. Celălalt simţi şi se supără.

— Ce te uiţi la mine aşa ? Crezi că îmi bat joc de dumneata ? Vorbesc serios. Dă-i înainte ! Mort-nemort, cînd omul este nevinovat trebuie să i se facă dreptate... Şi ţine-mă şi pe mine la curent. Succes ! Apoi strigă către şofer : Dinule ! Du-l, te rog, pe tovarăşul locotenent la Bucureşti, şi iute înapoi !

Emil era mulţumit de întîlnirea lui cu Poienaru. Recunoştea că el însuşi se purtase lamentabil, că de fapt n-a spus nimic concret, că n-a exprimat nici o idee, s-a bîlbîit îngrozitor. Poienaru însă îi plăcuse. Era bucuros că nu dăduse de un om colţuros, recalcitrant, unul dintre cei care nu suportă să le spui că au greşit cu ceva. Poienaru recunoscuse că poate ancheta, într-adevăr, se terminase prea repede după sinuciderea lui Voinea.

Pe de altă parte, Poienaru s-a arătat mulţumit cu deducţia lui Emil despre existenţa unei scrisori lăsată de Voinea. Senzaţia că l-a privit ironic era numai de moment. Acum era convins că deducţia lui îl impresionase pe Poienaru.

Maşina gonea cu aproape o sută pe oră. Ploua cu găleata, o ploaie cu fulgere, de parcă ar fi fost primăvară. Acum îi păru rău lui Emil că n-a stat în Alexandria, să urmărească ancheta care se desfăşura acolo.

Curînd ajunseră la Bucureşti.

Faptul că Poienaru păruse mulţumit de ideea cu scrisoarea îl încurajă pe Emil. Anchetatorul avea dreptate. Trebuia acum să reia totul de la capăt şi să construiască pe această ipoteză. În acest spirit trebuia să revadă toate indiciile, toate probele existente la dosar. De altfel, mergînd pe linia nevinovăţiei lui Voinea, avusese deja unele succese. Multe din informaţiile existente veneau să întărească varianta lui.

Acum era şi Emil convins că cele două deducţii ale lui, prima cu scrisoarea şi a doua cu interpretarea pe care o dăduse amprentelor de pe pahar, nu numai că se potriveau între ele, dar adunau în jurul lor cea mai mare parte a probelor, a indiciilor, firește, privite printr-o prizmă nouă.

Primul lucru pe care îl avea de făcut era să ia legătura, într-un fel sau altul, cu eroii dramei.

2

A doua zi, dis-de-dimineaţă, înarmat cu o adresă specială, Emil porni spre Ministerul Economiei Forestiere. Se prezentă la directorul serviciului financiar. Era acelaşi de acum doi ani. Emil explică scopul vizitei sale. Directorul îşi amintea perfect toată istoria.

— Am venit la dumneavoastră pentru unele lămuriri. E o poveste destul de veche.

— Numai să vă pot fi de folos.

— Acum doi ani, un expert contabil, Carol Nicolau, a murit în condiţii misterioase...

— Oh ! Da ! Îmi amintesc foarte bine ! Cum să nu-mi amintesc ? Abia acum două luni s-a încheiat afacerea din punctul nostru de vedere... Adică din punct de vedere financiar.

— S-a descoperit greşeala de atunci ? întrebă Emil.

— Nu, nu s-a putut descoperi nimic. Distrugerea actelor de către Voinea a făcut imposibilă reconstituirea lor.

— Şi cum aţi rezolvat lipsa ?

— S-a format o comisie specială de arbitraj. În urma unui raport al miliţiei economice... Din lipsă de probe, suma a fost clasată la pierderi.

— Deci, s-a clasat...

— Da... S-a încercat să se recupereze suma. Însă Voinea n-avea nici o avere.

— Familia lui ? se interesă Emil aşteptînd cu nerăbdare răspunsul.

— Nu... nici familia lui. Pe soţia lui o cunosc... şi pe fiica lui. Nu pot să spun decît vorbe bune despre ele. Nu ! Nu încape nici o îndoială că Voinea n-a avut nici o legătură cu delapidarea.

— Cunoaşteţi pe un tovarăş Spirea ?

— Desigur. A fost consilier juridic la noi.

— A fost ?

— Da... Nu mai lucrează la noi. S-a mutat la un trust de construcţii.

— A fost mutat disciplinar ?

— Nu. Noi n-am avut nici un motiv să-l transferăm, încuviinţă directorul.

— Domnul Spirea avea vreo legătură cu finanţele ?
— Nu.
— Nici una ?
— Nu, n-avea nici o legătură cu finanţele ministerului. În afară de cazurile cînd avem vreun proces şi cînd ne apără drepturile, interesele.
— În dosarele acelea distruse a fost ceva care să fi avut vreo legătură într-un fel sau altul cu Spirea ?
— Nu. S-au cercetat toţi cei care au avut de-a face cu dosarele respective.
— Deci nu putea să aibă nici o legătură cu actele dispărute.
— Absolut nici una. Bănuiesc pentru ce mă întrebaţi. Deşi, firește, asta este treaba dumneavoastră, vă mai repet că Spirea nu putea să aibă nici o legătură cu suma pierdută.
— De ce credeţi că a plecat de la minister ?
— Se spune că din cauza anchetei ; el atrăsese atenţia anchetei asupra lui Voinea. Lumea nu-l privea cu ochi buni, era şi pînă atunci, cum să vă explic... destul de... antipatizat... A fost nevoie oarecum să plece. Şi-a dat demisia.
— Care era părerea oamenilor de aici asupra acestei afaceri ?
— Nimeni n-a crezut că era vorba de crimă şi mai ales de o crimă comisă de Voinea. De altfel, aceasta e şi părerea mea. Voinea era foarte simpatizat la noi. Oamenii ţineau la el, credeau în nevinovăţia lui.
— Iar Voinea nu credea în oameni, reflectă Emil. Şi această neîncredere a plătit-o cu viaţa.
— Era un om ciudat, retras, închis în sine, continuă directorul. Credea că toată lumea îl consideră vinovat de ceva ce nu făcuse. La cea mai mică anchetă, la orice

control, inspecție, se făcea verde. Era convins că pentru el au fost aduși. Pînă să se termine controlul se îmbolnăvea. Se gîndea probabil că, dacă se va găsi o lipsă, se va da vina pe el. Numai după ce se termina cu bine controlul răsufla ușurat. Știam acest complex al lui și, ca să-l ferim, de fiecare dată cînd aveam un control îl trimiteam pe teren, în afară de București.

— Și cum n-a apreciat Voinea această atitudine a colegilor săi ?

— V-am spus... așa era el, un om ciudat.

— Totuși, i se oferea o dovadă de simpatie.

— O răstălmăcea, spuse directorul. Refuza să plece, pentru că avea impresia că în lipsa lui se va petrece nu știu ce !

— Înțeleg...

Emil plecă de la minister și mai nedumerit. Spirea trebuia scos din cauză. Deci, doamna Spirea n-avusese un mobil anume care impunea ascunderea scrisorii. Ori știa ea ceva care era necunoscut directorului financiar ? Și ce era acest ceva ?

3

La prînz s-a întîlnit cu Ana în fața restaurantului Ambasador. Își dăduseră întîlnire, să ia masa împreună. Cînd ajunse Emil, Ana îl aștepta.

— Ei ? întrebă fata îndată ce-l văzu.

— Să intrăm mai întîi și îți spun tot. Lasă-mă însă puțin că mor de foame.

Au ales o masă mai retrasă, să poată discuta în voie.

— Deci ? făcu fata întrebător, cînd au comandat berea.

— Spirea n-are nici o legătură cu finanţele ministerului. La minister, pe linia controlului financiar, au fost cercetate toate persoanele care, într-un fel sau altul, aveau legătură cu dosarul tatălui tău.

— Nu pot să înţeleg...

— Ar fi fost minunat ca fiecare ipoteză pe care o construim să ni se confirme cu exactitate !

— Atunci de ce să ia doamna Spirea scrisoarea ? Afară doar dacă...

Emil o privi întrebător.

— Doar dacă ?...

— Dacă delirul doamnei Spirea n-are nici o legătură cu realitatea... Dacă existenţa şi găsirea scrisorii nu este decît o dorinţă de a noastră... de a mea, adică.

— Şi a mea, confirmă Emil.

— Poate nici nu există...

— Scrisoarea trebuie să existe, spuse Emil cu convingere. Este o scrisoare în care Voinea explică cum s-a întîmplat, cum a luat paharul, de ce a distrus actele ministerului. Fără această scrisoare nu poate să existe Voinea.

— Doar dacă... repetă Ana fraza dinainte.

— Doar dacă ?

— Dacă tata e vinovat...

— Tot ar fi lăsat o scrisoare, în care, ori se spovedea, explicînd spaima lui, ori insista, minţind, că nu este vinovat. Asta pentru tine.

— Şi acum ce trebuie să facem ?

Emil își făcuse un plan. Pista Spirea trebuia cercetată mai departe. Poate se găsea un alt motiv.

— Ai spus că doamna Spirea te-a căutat de cîteva ori.

— Da... mi-a dat telefon, confirmă Ana. De patru, de cinci ori.

— Ei, acum ai să-i dai tu un telefon.

— Și ce să-i spun ? se miră ea.

— „Bună ziua, ce mai faceți ? Nu v-am văzut de mult". Ce se spune la telefon cînd, de fapt, n-ai ce spune.

— Dar tocmai avem ce spune...

— Pentru că avem, trebuie să te prefaci că n-ai... O să fii cu ochii în patru și cu urechile ciulite. Trebuie să vezi cum o să se poarte cu tine.

— La o convorbire telefonică ?

— O să te invite acasă, spuse sigur Emil.

— Cum să mă invite acasă ? !

— Dacă are o vină în această poveste, o vină față de tine, dacă a luat scrisoarea, o să te invite !

— Să încerc... murmură Ana neconvinsă.

— Să mergem, în hol este un telefon.

Se ridicară și, strecurîndu-se printre mese, ieșiră în hol. Au traversat holul năpădit de geamantane de tot felul, cu etichete din toate hotelurile lumii și se duseră în cabina telefonică. Intră și Emil. Ana scoase o agendă din poșeta ei, găsi numărul de telefon al soților Spirea.

— Cu doamna Spirea, vă rog.

— La aparat, dar cine mă caută ?

Ana tăcu cîteva secunde pînă să răspundă.

— Ana Voinea... cred că vă aduceți aminte de mine.

Doamna Spirea primi cu bucurie telefonul Anei. Exclamația ei o auzise chiar și Emil. Doamna Spirea vorbi mult, asigurînd-o pe Ana că i-a făcut mare plăcere tele-

fonul ei. În cele din urmă o invită pentru a doua zi acasă la ea, să bea un ceai şi „să mai schimbăm cîte o vorbă"...

— Bine, exclamă Emil după ce Ana puse receptorul pe furcă. Mîine te duci la ea.

— E necesar ?

— Neapărat. Am senzaţia că depind multe de această vizită.

— Cred că n-am să pot s-o privesc în ochi.

— Trebuie să poţi. Tu n-ai să-i spui nimic, mai ales nici o vorbă în legătură cu scrisoarea. Las-o să vorbească, iar tu să fii atentă, să intuieşti motivul pentru care se poartă astfel faţă de tine.

— Te aştepţi la prea mult.

— Nu. Nu mă aştept să te îmbrăţişeze şi să mărturisească nu ştiu ce...

— Am să încerc...

4

A doua zi, Ana se duse acasă la doamna Spirea. Familia Spirea ocupa, în centrul oraşului, pe bulevardul Magheru, în blocul de deasupra cofetăriei Scala, un apartament cu două camere, mobilat cu mobilă stil. În hol, unde a fost primită Ana, era o garnitură de sufragerie-hol florentină veritabilă. În cameră domnea o atmosferă de linişte ciudată. Mirosea uşor a mîncare. Doamna Spirea părea emoţionată. Nu ştia ce să facă cu mîinile, zîmbea stingherită, nu ştia ce să spună. Ana, care nu se

aştepta le o asemenea primire, tăcea derutată. În cele din urmă, doamna Spirea spuse :

— Îmi pare bine că ai venit.

— Aţi fost foarte bună... m-aţi căutat de atîtea ori, dar n-am avut timp să vin la dumneavoastră.

Făcu un efort imens ca să spună aceste fraze convenţionale. Îi venise să strige, să spună adevăratul scop al vizitei sale. Numai frica să nu strice totul o reţinea.

Justificarea Anei dezlegă şi limba doamnei Spirea.

— Da... te-am căutat... m-am gîndit că.. singură cum erai... Mă înţelegi ?... Poate ai fi avut nevoie de ceva... Eu faţă de tine...

Ana continuînd să pară detaşată, adăugă :

— Am avut de învăţat, abia am terminat universitatea... acum am mai mult timp liber pînă să-mi găsesc un serviciu.

Doamna Spirea se însufleţi.

— Şi unde ai să găseşti serviciu ? Ai fost repartizată ? Aici în Bucureşti, sau în altă parte ?

— Nu este posibil ca toată lumea să stea în Bucureşti, răspunse în doi peri Ana.

— Ba este, este foarte posibil ! Spune-mi numai că vrei să rămîi în Bucureşti şi eu am să te ajut. Şi eu şi soţul meu avem multe cunoştinţe, imposibil să nu reuşim. Pentru ce să te îngropi în provincie ?

— Nu... nu e vorba despre asta... De fapt, eu am buletin de Bucureşti...

— Cu atît mai bine !

Pentru Ana era clar că Tereza Spirea era gata să facă orice ca s-o ajute. Dar pentru ce ? Ce-i datora în fond ?

— Nu, vă mulţumesc, nu este nevoie.

— Cum să nu fie nevoie ? încercă Tereza s-o convingă. Aici, în Capitală, viitorul tău este deschis... E altfel decît în provincie. La urma urmelor, chiar dacă n-ai să consimţi, eu am să vorbesc cu cunoştinţele mele şi ai să te trezeşti într-o bună zi cu invitaţia la Bucureşti ! Lasă şi ai să vezi ! Stai să-ţi fac acum o cafea şi să-ţi dau o prăjitură pe care am făcut-o pentru tine, vrei ?

Şi, fără să aştepte răspunsul Anei, se duse să pregătească cafeaua.

Ana îşi reaminti replica Terezei din interogatoriu : „Nu contabilii sînt lumea noastră... noi n-avem nici o legătură cu ei." Şi acum ? Care era motivul pentru care Tereza se purta astfel ? Şi mai ales faţă de fiica lui Voinea ? Ana nu găsea explicaţia. „Dar pentru ce să caut cine ştie ce explicaţie complicată ? se întrebă ea. Atitudinea femeii e foarte firească. E atitudinea unui om faţă de un altul, lovit de o năpastă."

Curînd reveni din bucătărie şi Tereza. Aduse o tavă cu două ceşti de cafea şi două sonde de whisky cu gheaţă.

— Să te simţi ca la tine acasă, o invită doamna Spirea. Ţi-am adus şi puţin whisky. Pentru tine l-am cumpărat.

Ana tăcea, scormonind în gînd replicile interogatoriului. Dacă Tereza nu înceta, Ana ar fi călcat înţelegerea cu Emil şi i-ar fi vorbit deschis. Tereza însă tăcu. Cu mîinile pe genunchi, o privea cu ochii ei mari, parcă miraţi. Ana trebuia să recunoască că observaţia administratorului asupra doamnei Spirea era reală. Se schimbase. Arăta într-adevăr ca un om care este chinuit de un gînd ascuns... De cînd cu întîmplarea nenorocită de la Sinaia, cînd a început să bată la toate uşile, să dove-

dească nevinovăţia tatălui ei, s-a deprins să-i observe pe oamenii din jurul ei.

— Îmi pare bine că eşti aici, repetă Tereza.

Ana se hotărî să meargă puţin mai departe.

— Dar de ce vă purtaţi cu atîta bunătate faţă de mine ? n-a putut să nu întrebe mirată cu adevărat.

Întrebarea o sperie pe Tereza. De asta era sigură Ana. Desluşi teama în ochii ei. Nu răspunse imediat. Luă ceaşca cu cafea şi i-o oferi. Ana observă că mîna ei tremura uşor. Într-un tîrziu, Tereza zîmbi stingherit :

— Ne-am cunoscut în împrejurări atît de... Şi apoi... trebuie să ne ajutăm...

— Da... desigur... şopti Ana.

— Vreau să te simţi bine la mine... foarte bine... mă înţelegi ?

Fraza rostită de Tereza nu păruse o simplă formulă de politeţe. Se simţea o implorare în vocea, în ochii ei, de parcă din aceasta s-ar fi hotărît propria ei soartă. Părea că un refuz din partea Anei ar fi distrus-o, ar fi făcut-o nefericită.

— Da... am să încerc... şopti fata... De fapt... mă simt bine.

Şi nu mintea. Aproape că uitase scopul personal, ţinta precisă care a silit-o să vină la ea. O impresiona frămîntarea lăuntrică a femeii. Această frămîntare o desluşea în fiecare cuvînt, în fiecare gest al Terezei.

Cele două femei se priviră cîteva clipe tăcute. Fiecare parcă o cerceta pe cealaltă. Apoi Tereza începu să se intereseze de viaţa ei, de mama, de felul „cum se descurcă."

— Mama lucrează la un cămin de copii... spuse Ana.

— V-a fost greu ?

— Desigur... Acum însă o să am şi leafa mea...

— Cît despre repartizare, las' pe mine !

— Am fost repartizată în Bucureşti, o informă Ana şi flacăra din ochii doamnei Spirea se stinse, de parcă îi luase cineva înapoi un cadou oferit cu puţin înainte.

— Păcat... adică... Nu... E bine... Voiam să zic... Am vrut să fac ceva pentru tine... mă înţelegi... Vreau ca să vii la mine, cînd ai nevoie, la orice oră din zi şi din noapte. Să te consideri un om al casei, îmi promiţi ?

— Da, şopti Ana fără s-o privească.

Se trezise din nou în ea vechea duşmănie pe care o simţea faţă de această femeie.

Venirea lui Apostol Spirea întrerupse discuţia lor. Ana nu era în stare să-l suporte şi pe el. Tereza păru şi mai stingherită. Venirea soţului ei o tulburase. Ana pricepu că Tereza nu dorea prezenţa soţului ei. Începu din nou să se bîlbîie :

— Uite... Ana... Fiica domnului Voinea... îţi aduci aminte ?

Spirea le privea întrebător cînd pe ea, cînd pe Ana, încercînd să ghicească obiectul discuţiei lor.

„Deci, el nu ştia că voi veni, îşi spuse. Tereza a ascuns faţă de soţul ei că m-a invitat la ea".

Ana se ridică să plece.

— Poţi să mai stai, interveni Tereza. Soţului meu îi face plăcere, nu-i aşa, Apostol ?

— Da, desigur, desigur, repetă el maşinal, cu gîndul în altă parte.

— Poftim ! Vezi ? Dacă îţi spun eu ? Stai, nu pleca !

— Puteţi să mai staţi ! interveni şi Spirea, însă Ana sesiză tonul strict de politeţe.

Ana plecă. Nu simţea nici o supărare împotriva lor. Mai degrabă milă. Păreau amîndoi foarte nefericiţi.

Dacă mai rămînea în faţa uşii poate că ar fi ajuns pînă la urechile ei următoarele cuvinte :

— „De ce-ai chemat-o aici ?

— N-am chemat-o eu... jur... ea mi-a dat telefon...

— I-ai spus ceva ?

— Nu... nu i-am spus nimic...

— Nu minţi !

— Nu, crede-mă !

— Bagă de seamă !

— Nu i-am spus nimic, deşi...

— Deşi ?

— Nu mai pot ! Nu mai pot ! Eram... eram gata să...

— N-ai să faci una ca asta ! Tereza, acum e tardiv, nu se mai poate face nimic.

— Poate... poate, dacă nu veneai îi spuneam totul !

— Ai înnebunit ? Ai înnebunit de-a binelea ? Vrei să mă nenoroceşti ? N-ai să scoţi nici o vorbă, că de nu...

— Nu mai pot ! Nu mai pot ! repetă Tereza disperată.

— Tereza, ai să uiţi, ai să vezi !

— Nu... n-am să uit..."

5

Îndată ce plecă de la doamna Spirea, Ana dădu telefon la Emil, la birou. Nu-l găsi acolo. Lăsase vorbă pentru dînsa ca să-l caute acasă. La telefon îi răspunse o voce de bătrînă. Nu, Emil nu era acasă.

— Cine eşti mata, Ana ?

— Da, eu sînt.
— Acum a plecat de la birou şi vine încoace... acum vine...
— Bine, mulţumesc.
— Să-l mai cauţi, că vine. Aşa a zis.
— Vă mulţumesc, o să-l mai caut.
— Şi să vii pe la noi, vrei ?
— Da... desigur...
— Eu te cunosc, mi-a vorbit mult Emil.
— Foarte drăguţ din partea lui, răspunse fata.

N-avea chef să se ducă acasă şi se mai plimbă pe stradă. Cine i-o fi răspuns la telefon ? I-a spus pe nume. Va să zică, Emil a vorbit despre ea acasă. De ce a tulburat-o faptul că bătrîna i-a spus pe nume ? Lăsă să treacă o jumătate de oră şi mai sună. De data asta îl găsi pe Emil.

— Am noutăţi, i-a spus Ana.
— Stai că vin să-mi spui. Unde eşti ?
— La o cofetărie... Dar putem să lăsăm pentru mîine... nu-i nici o...
— Nu, nu, acum... trebuie să aflu. La ce cofetărie ?
— La Scala.
— Bine. Aşteaptă-mă, dacă vrei, şi în cîteva minute sînt acolo.
— Bine, te aştept.

Puse receptorul pe furcă şi se îndreptă spre cofetăria Scala. Se gîndea că trebuie să intre, să comande o citronadă, aşa ca să nu se dea de gol că a minţit. Dar în definitiv pentru ce a minţit ? Poate avea poftă să stea cu el la cofetăria Scala. De fapt, unde era minciuna ? Nu era nici o minciună la mijloc. A spus cofetăria Scala ca să dea o adresă precisă. Altfel, ar fi fost nevoită să pomenească numele străzii unde se afla în clipa aceea

şi abia după asta să fixeze amîndoi un loc de întîlnire. Vorbă lungă. Da, asta este. Astfel a scăpat cu mai puţine vorbe şi explicaţii. „Sînt la cofetărie" şi gata ! Ce atîtea probleme, de parcă...

Comandă o citronadă şi se aşează cu faţa spre uşă, ca să-l vadă îndată ce va intra. „Asta pentru ce, mă rog ? se întrebă. Adică, dacă am să-l văd puţin mai tîrziu pierd cine ştie ce ?" Pe urmă recunoscu, „l-a rece", că iar îşi face probleme. În definitiv a stat la o masă cu faţa spre uşă nu ca să-l vadă cu cîteva clipe mai devreme, „asta este absurd, absurd, absurd !", îşi zise, ci ca să nu o caute prea mult prin cofetărie.

Emil veni, se aşează lîngă ea şi o privi întrebător. Ana nu răspunse imediat. Voia să discute şi altceva cu el. Altceva, ce ? Nimic altceva. De cînd se întîlnesc, numai despre „Afacerea Cerbul" discută. Emil tăcea. Cine ştie cum a interpretat tăcerea ei. Comandă o citronadă şi aşteptă răbdător şi cuminte.

— Am fost...

— Şi...

— Nimic... Adică...

— Cum nimic ?

— Adică despre scrisoare...

— Povesteşte de la început, o îndemnă Emil.

Ana povesti totul, primirea, jena Terezei, stinghereala ei, amabilitatea cu care a primit-o, totul. Apoi îşi aminti de venirea soţului. Abia acum, revăzînd şi povestind scena, îşi dădu seama că ceva nu era în regulă. Reconstituind, constată importanţa schimbării care s-a petrecut la Tereza după venirea soţului ei. Îşi aminti că era speriată, ca un copil care făcuse o greşeală şi a fost prins asupra faptului.

— M-a chemat fără ştirea soţului ei.

— Adică, cum ? ceru Emil mai multe informaţii.

— Nu i-a spus nici de telefon, nici că mă duc la dînsa.

— Şi ce vezi rău în asta ?

— Cînd a venit soţul ei, Tereza nu ştia cum să se justifice. Mi s-a părut chiar speriată.

Acest punct îl interesa mai mult pe Emil. I-a pus Anei o serie de întrebări asupra reacţiilor celor doi soţi.

— Nu ştiu... nu ştiu cum... abia acum cînd îţi povestesc, îmi dau seama de acest lucru...

— Şi ce crezi de toate astea ? întrebă Emil.

— Nu ştiu... în orice caz, atitudinea doamnei Spirea faţă de mine este inexplicabilă. Tot timpul cînd îmi vorbea, îmi veneau în minte replicile ei din interogatoriu... şi...

— Adică, după cîte am înţeles, atitudinea ei faţă de tine este a unui om care a greşit faţă de un alt om şi vrea să repare ceva, dar nu ştie ce să facă ?

— Da... cam aşa... deşi poate să fie doar o impresie.

— Dacă această impresie este reală, înseamnă că... Înseamnă că sîntem pe drumul cel bun, constată Emil.

— Nu înţeleg, recunoscu Ana.

— Dacă a luat scrisoarea, asta trebuie să fie atitudinea ei faţă de tine. Cît despre Spirea...

— Pentru ce te-ai oprit ?

— Pentru că... pentru că încep să fabulez... Merg pe urmele „domnului Holmis" de la minister. Ţi-am vorbit despre domnul „Holmis" ? rîse Emil.

— Cine mai e şi ăsta ? se amuză Ana.

Emil îi povesti întîmplările din vila „Cerbul", în „nopţile cînd ploua şi fulgera."

CAPITOLUL IV

Încurcăturile familiei Nicolau

1

Respectînd planul lui de a-i cunoaşte mai îndeaproape pe toţi cei în cercul cărora s-a petrecut drama, Emil s-a dus şi la fiul lui Nicolau.

Virgil Nicolau era şef la o secţie a direcţiei aprozarelor din Capitală. Ducîndu-se la el încerca să-i facă şi portretul în gînd, aşa cum obişnuia el, reluînd datele cunoscute.

Va să zică, are treizeci de ani. Avea liceul terminat şi doi ani de facultate. A urmat doi ani medicina. În al doilea an s-a retras.

Astfel şi-a încheiat fără succes cariera de student şi a început să caute un serviciu. Prin relaţiile pe care le avea tatăl său, a intrat la „Aprozar", unde se stabilise definitiv. Se spunea că este un om de treabă, ordonat în munca lui şi cu „perspective". Deci, trebuie să fie probabil înalt, puţin supărat pe lumea întreagă pentru faptul că nu a fost apreciat pentru eforturile lui de a salva vieţile oamenilor.

Merse la cadre să ia unele informaţii suplimentare. Şefa cadrelor se entuziasmă de la primele întrebări.

— E un om minunat ! Minunat ! E manierat, cult, ce mai ! Păcat că s-a lăsat de universitate ! Ar fi devenit un om de ştiinţă excelent.

Emil nu mai întrebă nimic. Relatarea femeii avusese darul să i-l facă şi mai antipatic pe Virgil Nicolau.

Cu această imagine puțin favorabilă pentru Virgil Nicolau, fu introdus în biroul lui, care se afla lîngă hotelul Athenée Palace.

Rămase surprins. Virgil era un om mai degrabă scund și slab, chiar foarte slab. Veni în întîmpinarea lui, vorbind zgomotos, prea zgomotos pentru înălțimea și volumul său, rîzînd cu rîsul omului față de cineva de care are nevoie, sau va avea nevoie.

— Intrați, luați loc, tovarășe locotenent. Cu ce vă pot fi de folos ? Dar luați loc...

Emil privi în jur. Biroul era destul de somptuos, o masă pentru ședințe, flori.

— Cu ce vă pot fi de folos, tovarășe locotenent ? întrebă.

Emil deslușì o ușoară neliniște.

— E o afacere nițel încurcată, a vrut să-l încerce Emil.

— Da... da... înțeleg.

Emil îl simți cum se frămîntă să ghicească scopul vizitei lui.

— Am venit în legătură cu accidentul acela care s-a întîmplat tatălui dumneavoastră.

— Oho ! Dar au trecut ani de atunci ! Ce rost mai are ? „S-a speriat, sau mi s-a părut ?" se întrebă Emil.

— Sînt unele lucruri neclare și aș fi avut nevoie de ajutorul dumneavoastră.

— În primul rînd, să știți că eu n-am și nici n-am avut nici o legătură cu bătrînii. Mi-am făcut casa mea... am nevastă, doi copii... ne-am separat tacîmurile, cum s-ar zice.

— Totuși... Vreau să vă întreb dacă în perioada aceea ați observat ceva deosebit în comportarea părinților. Vă întreb așa, în general.

— De totdeauna erau isterici, domnule ! De totdeauna ! Niciodată n-au ştiut ce fac, sau ce au făcut ! Nişte isterici !

— Vă rog să-mi răspundeţi la întrebare, îl întrerupse Emil, pe un ton sever.

Se trezise ceva din antipatia pe care o remarcase la anchetator faţă de soţii Spirea.

Fraza tăioasă a lui Emil făcu să se piardă zîmbetul de pe buzele lui Virgil Nicolau. Clipi des, speriat.

— Da... vă rog... N-am înţeles întrebarea...

— Aţi observat ceva în atitudinea mamei dumneavoastră după operaţie ? întrebă Emil.

— Nu. Afară doar că s-a făcut şi mai nervoasă decît era înainte !

— După moartea tatălui dumneavoastră ?

— De atunci şi mai rău. Stă închisă în casă şi nu vrea să dea ochii cu nimeni. În orice caz, noi n-avem nici o legătură cu ea. Şi bani separaţi, şi casă separată ! Vă rog să mă credeţi !

— Nu înţeleg, se miră Emil, neştiind unde vrea s-ajungă Nicolau.

— Ca să fiu sincer, m-am gîndit aşa : taică-meu este un bătrîn oarecum ramolit. Mîine, poimîine se găseşte o lipsă şi... „plăteşte şi mătăluţă, Virgil", că doar sînteţi rude de gradul întîi !

— Plăteşte şi mătăluţă, Virgil ? repetă Emil maşinal.

— Păi, n-am dreptate ? rîse Virgil ca la o glumă.

— Aşa v-aţi gîndit...

— Da... nu m-am gîndit bine ? Uite cum se băgase în povestea aceea, cu inspecţia... Dacă nu murea el, şi celălalt, bătrînul ăla psihopat, cum îi zice ?...

Emil se uită la dinţii lui albi, puternici şi ăştia în contrast cu întregul lui fizic. S-a gîndit cum ar fi fost dacă

aceşti dinţi ar fi zburat ca nişte boabe albe în urma unui pumn zdravăn. Reuşi să se stăpînească.

„Un om minunat! Minunat! Manierat, fin!" îşi aduse aminte de recomandarea de la cadre. „Unde o fi văzut manierele lui?" se întrebă.

— Da... da...

— Păi nu ştii ce te aşteaptă, nu-i aşa? Eu aici lucrez cinstit şi într-o zi mă trezesc cu miliţia la mine acasă, dintr-o greşeală a bătrînilor? Deh, ei, ca bătrînii, înapoiaţi, tovarăşe... Ce părere aveţi?

Emil tăcea. Tăcu timp îndelungat, studiindu-l pe acest Virgil Nicolau, neputînd să stabilească ce fel de „produs" era. A tăcut şi Virgil, privindu-l întrebător pe Emil. „La urma urmelor ce vrea el de la mine?" se gîndea. „Stai puţin şi ai să vezi", îi răspundea în gînd Emil. În mintea lui pregătea atacul. Îl lăsă încă puţin să fiarbă şi, în sfîrşit, întrebă:

— Unde aţi fost în ziua cînd a murit tatăl dumneavoastră?

Virgil nu răspunse imediat. „Dacă răspund precis, ar însemna că m-am gîndit de multe ori", îşi spuse.

— Vai! Cum să-mi amintesc, tovarăşe locotenent? E mult de atunci!

Emil înţelese jocul celuilalt. „Numai că trebuie să ştii... O asemenea dată nu se uită!" îi răspunse în gînd. După o clipă de tăcere întrebă direct.

— Ce aţi căutat la Sinaia în ziua cînd a murit tatăl dumneavoastră?

Virgil rămase cu gura căscată. Era clar că nu se aşteptase la această întrebare.

Emil continuă atacul, fără să-l lase să-şi revină.

— Ce aţi căutat la Sinaia cu Matilda Gurban?

— Eu... eu... la Sinaia... bolborosi Virgil. N-am fost la Sinaia... Am fost la Predeal... Ştiu că bătrîna mi-a trimis o telegramă, dar n-am primit-o.

— Aţi spus că nu vă aduceţi aminte, au trecut doar doi ani.

— Da, dar mi-am amintit. Desigur, am fost la Predeal.

— Aţi fost la Sinaia. Tatăl dumneavoastră a murit într-o sîmbătă, iar dumneavoastră aţi fost la Sinaia sîmbătă seara. Iar duminică aţi plecat de la Sinaia, cu trenul de după-amiază, spre Predeal, după ce aţi mai avut o întîlnire cu Matilda Gurban.

— Tovarăşe... Eu n-am plecat de loc de la Predeal...

— Este inutil să mai negaţi. Aţi tras la hotelul Bucegi, aţi fost înregistrat acolo. Mai bine spuneţi adevărul.

Virgil mai încercă o portiţă de scăpare, un „argument".

— Dar cum să fiu la Sinaia, tovarăşe locotenent ? Aş fi fost la Sinaia şi nu m-aş fi dus să-l văd pe tata care murise ?

— Despre asta mi-aţi răspuns singur mai înainte : „plăteşte mătăluţă, Virgile !" răspunse ironic Emil.

Virgil zîmbi albastru. Apoi se agăţă de această observaţie, îi convenea. În orice caz, trebuie să dea nişte explicaţii.

— Păi... să vă spun drept... de asta... Da... recunosc... eram la Sinaia... Făcusem o excursie cu un grup de prieteni... Am aflat de moartea bătrînului, dar nu m-am băgat... Ce ştiu eu ce a făcut bătrînul ? Nu-i aşa ? De asta nu m-am prezentat.

— Deci continuaţi să negaţi...

— Jur că spun adevărul-adevărat.

— Dar cu Matilda Gurban în ce relaţii sînteţi ?

— Nici n-o cunosc, pe cuvîntul meu de onoare, nici n-o cunosc !

— V-am prevenit că minciuna este inutilă. Sînt martori care declară că v-au văzut.

— Acum ? După atîţia ani ? îi scăpă lui Virgil.

— Da, şi acum, după doi ani, şi atunci ! Există declaraţii încă de atunci. Aţi stat împreună la hotelul Bucegi, noaptea. Pe la prînz s-a întors Matilda la vilă. După-masă v-aţi întîlnit iar. Deci, e spre binele dumneavoastră să-mi spuneţi adevărul.

— Eu vă spun adevărul, iar dumneavoastră...

Virgil tăcu. Îşi dădea seama că minciuna lui nu mai are nici un rost. Se aflase că a fost la Sinaia. Pe Emil nu-l mai interesa acum povestea lui Virgil. Era sigur că nu avea nici un amestec cu întîmplarea de la „Cerbul". Virgil se afla într-o escapadă extraconjugală şi a făcut totul ca să se ferească, ca să nu se afle, ca un „om de treabă", „minunat" etc., ce era. De aceea cînd începu să „se explice", Emil nici nu-l auzea. Abia după cîteva fraze îşi reveni, dîndu-şi seama că Virgil se lamentează. Dădea din gură şi dinţii lui albi, puternici sclipeau dezminţindu-l. Că i se făcuse frică, asta era adevărat. Se gîndea, probabil, că nu ar fi tocmai bine să se afle în dosarul lui, un dosar curat de „om cu perspective", o asemenea poveste ca adulterul, dar şi atitudinea lui faţă de părinţii săi. Cine să mai aibă încredere într-un om, care, deşi moare tatăl său şi el se află în localitate, nu se prezintă, de frică să nu fie amestecat, dar şi ca să nu se dea de gol cu legăturile lui cu Matilda Gurban ?

Emil acum nu mai era furios. Îi era scîrbă. Simţea un soi de greaţă faţă de acest om. Nemaiputînd suporta lamentările acestuia, îl întrerupse :

— Bine... Am înţeles. Ce mi-aţi povestit dumneavoastră este o laşitate... Dacă am să găsesc un cuvînt mai potrivit o să vă caut ! Pînă atunci să-mi scrieţi o declaraţie cu toată această frumoasă istorie şi să mi-o aduceţi la biroul meu...

Se ridică şi plecă fără să-i dea posibilitatea celuilalt să spună ceva.

Abia închise uşa şi auzi un zgomot. Era convins că Virgil Nicolau trîntise vasul cu flori. „Ăsta e tipul, gîndi. Faţă în faţă nu e în stare să se înfurie, să reacţioneze."

Secretara auzi zgomotul şi îl privi pe Emil întrebător, cu reproş. El zîmbi maliţios :

— Şeful... Roagă să-i schimbaţi florile ! Şi vaza !

Nu ştia să dea cu pumnul şi poate n-ar fi fost în stare să lovească pe nimeni, cel puţin pînă acum nu i s-a mai întîmplat, însă dinţii albi, puternici ai medicinistului ratat îl ispiteau să-şi încerce pumnul.

2

Ana a fost dezamăgită de rezultatul vizitei lui Emil la Virgil Nicolau. Credea că pista Matilda-Virgil ar fi putut aduce unele lucruri noi în lămurirea cazului. Nu se aştepta la o poveste banală. Mintea ei înfierbîntată vedea o legătură complicată, o complicitate la omor, întîlnirea complicilor după descoperirea crimei şi alte multe ramificaţii de genul acelora care se povesteau la Sinaia în legătură cu această întîmplare. Se mulţumi însă şi cu

atît. De fapt, lipsa de complicaţie în ceea ce priveşte contribuţia cuplului Matilda-Virgil întărea viabilitatea ipotezei lor.

În ziua aceea Emil şi cu Ana n-au putut să fie împreună. Ana trebuia să se ducă la Trustul 4 de construcţii să predea unele acte în vederea încadrării ei pe un post de consilier juridic.

Emil, rămas singur, mai avea de lămurit unele probleme în legătură cu doamna Nicolau. Trebuia să clarifice povestea cu cel de-al doilea telefon şi problema legată de morfină. Mai trebuia să vadă starea de spirit a soţiei lui Nicolau, care jucase un rol important în drama consumată la vila „Cerbul".

Înainte de a porni, cercetă încă o dată datele asupra depoziţiilor doamnei Nicolau. Reluă părţile din interogatoriu care o priveau pe dînsa.

— „În casa dumneavoastră se află cumva morfină ?

— Va să zică din cauza asta a murit !"

Şi la al doilea interogatoriu :

„— V-am mai chemat pentru o întrebare : De la care farmacie vă cumpăraţi medicamentele ?

— De la care farmacie ?

— Da. Vrem să cercetăm totuşi dacă soţul dumneavoastră a cumpărat morfină.

— Nu... nu a cumpărat... n-avea pentru ce să cumpere morfină... Nu văd pentru ce...

— Totuşi, spuneţi-mi.

— De la... de la farmacia din apropierea casei noastre... Farmacia numărul 12...

— De pildă, ultima dată de unde aţi cumpărat medicamente ?

— Tot de acolo...

— Ce anume ați cumpărat ?

— Dacă îmi amintesc bine, niște aspirine și picături pentru tuse... Da... și rețeta soțului meu... pentru inimă."

Celelalte puncte care îl interesau erau referitoare la boala doamnei Nicolau și la operația suferită. În legătură cu asta începu să se contureze în mintea lui Emil o ipoteză, care ar fi fost în stare, dacă se adeverea, să pună capăt cercetărilor.

Găsi adresa doamnei Nicolau și se duse acasă la ea. Bătu de cîteva ori pînă să dea cineva semne de viață.

În sfîrșit, îi deschise o femeie în vîrstă.

— Pe cine căutați ?

— Pe doamna Nicolau.

— De unde sînteți ?

— Aș vrea o informație, se eschivă Emil să răspundă direct.

— Așteptați puțin...

Femeia dădu să plece, însă Emil o reținu.

— Aș dori să...

Emil ar fi vrut să vorbească mai întîi cu această femeie, însă dinăuntru se și auzi vocea doamnei Nicolau. O voce groasă, răgușită.

— Cine dracu' mai e ?

„Bun, frumos, își spuse zîmbind Emil. Înseamnă că nu scoatem nimic de la dînsa !"

— E nervoasă doamna astăzi, îi șopti la repezeală menajera și îl introduse în holul casei, abordînd o mutră nevinovată.

— Un domn.

— Bună ziua, se adresă Emil.

Nu primi nici un răspuns. Ecaterina Nicolau, în picioare, cu mîinile încrucișate pe piept, aștepta continuarea. Era o femeie foarte înaltă, foarte bătrînă. Ochii ei

erau înfundați în orbite și înconjurați de cearcăne negre-violete. Emil fu impresionat de culoarea ei pământie. Ochii și culoarea feței l-au obligat s-o claseze printre consumatorii de stupefiante. Se gîndi că nu trebuie să se arate intimidat de atitudinea ei. Nu s-o sfideze, dar cel puțin să pară absolut indiferent față de aerul ei belicos. Tăcu și el privind în jur. Era un hol destul de mare, în care erau îngrămădite fel de fel de mobile, adunate probabil de prin toată casa. De obicei așa arată casele ai căror stăpîni au fost siliți să se restrîngă în mai puține camere din cele pe care le aveau la început.

— Va să zică, n-o să-mi spuneți scopul vizitei dumneavoastră ? întrebă Ecaterina Nicolau.

Atunci Emil hotărî să intre direct în temă.

— Am venit în legătură cu moartea soțului dumneavoastră. Sînt unele lucruri care trebuie, în sfîrșit, lămurite.

Își dădu imediat seama că modul în care a vorbit era oarecum inuman, dar n-avea altă soluție. Dacă nu proceda astfel, ar fi fost dat afară, fără drept de apel. Așa lovise în plin. O lumină stranie licări în ochii doamnei Nicolau. Rămase în continuare în picioare, cu mîinile încrucișate, tăcută. Aerul ei belicos dispăruse ca prin farmec. Părea că își adună gîndurile, parcă se chinuia să-și amintească de ceva care s-a petrecut demult de tot, ceva foarte trist. Într-un tîrziu, se așeză fără să-l invite și pe el. Privea cu ochii ficși drept înainte, absentă, și tăcea.

Peste cîteva minute, începu să bolborosească cuvinte fără sens.

— Vă rog să mă scuzați că...

Ea părea că nu-l aude.

— Moartea soţului meu... Atunci... cu fiola... A sunat telefonul...

Emil n-a tulburat-o. Aşteptă ca femeia să-şi revină. Acum nu-l mai interesa s-o surprindă prin întrebările pe care i le-ar fi pus.

— Da... spuse bătrîna. A fost ceva... ceva...

— Dacă îmi daţi voie să mă aşez, spuse Emil, nu pentru că voia să se aşeze, ci pentru că avea nevoie de o frază neutră.

Femeia nu răspunse. Nu-l auzise ? Se prea poate. Părea cufundată în gîndurile ei, se mişca din cînd în cînd brusc, privind cînd la stînga, cînd la dreapta, speriată, sau făcînd un gest fără o necesitate precisă. Părea că auzea nişte vorbe, nişte sunete care veneau de departe, pe care nu le înţelegea şi voia să le înţeleagă. Nişte gînduri confuze, în care îi era imposibil să pună ordine. Emil îşi aminti că asemenea stări de obicei le au unii bolnavi de diabet. De diabet sau... Ţinîndu-şi aproape răsuflarea o urmărea cu atenţie. Doamna Nicolau părea că se află în delir.

— Da... aşa s-a întîmplat... Dar nu l-am omorît eu... nu... şi voi mă tot întrebaţi... Nu eu... şi voi veniţi la mine şi mă întrebaţi... Şi vreţi să mă prindeţi... Pentru ce ? Ce am făcut ? Şi tot veniţi prin casă şi îmi răscoliţi lucrurile... Eu am telefonat... E mort... Şi voi tot veniţi la mine...

— Vă rog să vă liniştiţi, încercă Emil s-o potolească.

Ea îl privi cu nişte ochi de sticlă, continuînd monologul.

— ...Servieta lui neagră... N-a mai venit... L-am aşteptat... „Te aştept eu", zice...

Pe Emil nu-l mai interesa scopul pentru care venise. În faţa lui se afla o femeie bolnavă. Se ridică s-o ajute să-şi revină.

Ecaterina Nicolau sări în picioare, cu o mobilitate uimitoare şi începu să ţipe :

— Afară ! Ieşiţi afară ! Afară ! Afară !

Emil îşi dădu seama că nu putea s-o ajute cu nimic. Mai mult chiar, prezenţa lui, care a declanşat criza, putea să dăuneze şi mai mult.

Se îndreptă spre ieşire.

Femeia care o îngrijea pe doamna Nicolau auzise strigătele şi venea tîrşindu-şi picioarele. Emil o auzi murmurînd plictisită :

— Iar criza... iar criza... şi cînd stai să te gîndeşti că...

— Să chemaţi doctorul ! o sfătui Emil.

— Pe domnul Lupu ? A fost ieri... ştie el... Aşa o apucă cîteodată... S-o las, zice, că îi trece... Numai să am grijă de ea... Cînd o apucă nu poţi să te apropii de ea.

— Asta e de la operaţie ?

— Şi de la operaţie şi de atunci... cu domnu'... sărmana. Domnul doctor a promis că o internează săptămîna asta, la Brîncovenesc...

Din hol se auzea în continuare vocea gîfîită, răguşită a Ecaterinei Nicolau. Repeta încontinuu acelaşi cuvînt :

— Afară, afară, afară, afară !

— Bine, bine, ieşim, mormăi femeia şi intră în hol, făcîndu-i lui Emil cu ochiul.

3

Emil nu putea să priceapă ieşirea doamnei Nicolau. Criza unei diabetice, sau a unei fiinţe care abuzează de stupefiante ? „Iar eu am greşit. Am «intrat tare», îmi recunosc greşeala". Şi apoi se justifică : „Dar de unde să ştiu eu că nu este în toate minţile ?" Şi, totuşi, în sinea lui era mulţumit. Starea femeii era un indiciu în favoarea ipotezei lui. „Cu bătrînica asta şi cu menajera trebuie să mai stau de vorbă", hotărî. Apoi îşi notă în gînd : „Va să zică, doctorul Lupu. Lupu şi mai cum ? Trebuie să mai fie cîţiva doctori cu numele ăsta. Hai să mă uit într-o carte de telefon."

Găsi şase doctori cu acest nume. Începu să dea telefoane pe rînd, cu speranţa că va nimeri.

— Cu domnul doctor Lupu.

— La telefon. Cine e la aparat ?

— Din partea doamnei Nicolau...

— Doamna Nicolau ? Care doamnă Nicolau ?

— Mă scuzaţi, greşeală.

„Va să zică nu este el", închise Emil telefonul şi şterse primul nume. Căută la a doua adresă.

— Cu domnul doctor Lupu.

— Nu este în Bucureşti. Lipseşte de vreo săptămînă.

— Mulţumesc, am să încerc săptămîna viitoare.

— Cine îl caută ?

— Un... un pacient...

„Va să zică, nici ăsta nu e. Menajera a zis că domnul doctor a fost ieri. Afară doar dacă doctorul Lupu este acasă, dar fiind în concediu nu răspunde la telefon, ca să scape de sîcîială."

— Cu domnul Lupu, vă rog, rosti după ce formă al treilea număr.

— E la spital.

— Ştiţi cumva dacă o să treacă pe la doamna Nicolau ?

— Doamna Nicolau ? N-o cunosc, nu cunosc programul doctorului.

— E la spital la... încercă Emil.

— Da, la Brîncovenesc.

— Mulţumesc.

„Va să zică ăsta trebuie să fie. Domnul doctor Lupu este la spitalul Brîncovenesc. În acest spital a făcut doamna Nicolau operaţia şi tot acolo urmează să fie internată."

Porni spre spital.

Primul obstacol : portarul.

— Und' te duci, tovarăşe ?

— La spital.

— Păi aşa ? Ce crezi dumneata că este aici ? Ia vino încoa'. Ai vreo recomandaţie, vreun certificat ?

— N-am.

— Păi, dacă n-ai, cum să intri ?

— Păi, intru ca să scot un certificat, zîmbi Emil, crezînd că este vorba de o glumă.

— Nu poţi intra dacă n-ai certificat.

— Cum să am certificat, dacă am venit să scot certificatul ?

— Lasă că nu mă aiureşti dumneata pe mine. Altul.

Emil rămase cu gura căscată. Îl dărîmase logica de fier a portarului.

Emil ar fi putut să intre pe baza legitimaţiei de ofiţer de miliţie, însă se ambiţionase. „Ce naiba, nu pot să în-

frîng rezistența unui portar de spital ?“ După un sfert de oră de tratative, își dădu seama că subapreciase calitățile portarului. Folosi trucul mașinii. Opri un turism care tocmai se pregătea să intre. Portarul deschise larg poarta. Emil își aduse aminte de reflecția lui Spirea : „Respect față de... tehnică !“

În holul spitalului îl aștepta un alt păzitor.

Obstacolul următor : sora. Și încă o soră. Și a treia. Și o ușă încuiată. Și oamenii la rînd în fața ușii. Emil era sleit. Jura în sinea lui să nu mai fumeze, să nu mai bea cafea, s-o asculte pe maică-sa, care îi spunea mereu să-și pună fularul, să nu răcească, să bea laptele în fiecare dimineață, numai aici, la spital, să nu ajungă !

Doctorul Lupu era un om în vîrstă, deschis, prietenos.

— Mda... doamna Nicolau... spuse doctorul și îl privi cu ochii pe jumătate închiși. E bolnavă... Dumneavoastră ? În interes de serviciu ?

Emil se pregăti să-și scoată legitimația, dar doctorul îl opri cu un gest scurt.

— Mulțumesc... E bolnavă... de cînd cu operația...

— Puteți să-mi spuneți ce fel de operație ?

— Niște tumori la sîn... Dureroase, dar... atît... Ajunge ?

— Cunoașteți ce s-a întîmplat cu soțul ei ?

Doctorul îl privi din nou cercetător.

— Hm...

— Știți, cumva ?

— Da... cunosc și asta...

— Și ?...

— Atît.

— Doamna Nicolau a consumat multă morfină ?

— Dacă a consumat ?

— Morfină...

— Morfină... Da... ca la orice operaţie...
— Dar mai multă... îndrăzni Emil.
— Ca la orice operaţie şi... mai multă. Altceva ?
— Altceva... nimic. Vă mulţumesc.
— V-am fost de folos ?
— Da... foarte... se molipsi Emil de tonul telegrafic al doctorului. Cu tot respectul.
De la uşă întrebă :
— În ce cazuri sînteţi dezlegat de secretul profesional ?
Doctorul clipi din ochi.
— În ce cazuri... Grave... Da... În orice caz, grave... Foarte grave... Mă înţelegeţi ?
— Mulţumesc... Înţeleg...
— Şi eu... că aţi fost discret... salut... Şi nu uitaţi : grave.
Emil ieşi în stradă. Respiră cu nesaţ aerul curat.
Deci, doctorul ştie ceva. Ştie mai multe lucruri. Se vedea după tonul lui. În special, după ultimul său răspuns : „Foarte, foarte grave."
Dădu un telefon Anei că nu poate să se întîlnească cu ea în ziua aceea, pentru că el are o şedinţă.
— Şedinţă, sau la Sinaia ?
— Nu, nu la Sinaia, rîse Emil. Am să-ţi dau telefon mîine dimineaţă.
Dar pentru ce mîine dimineaţă ? Avea de lucru. Se hotărîse ca în ziua aceea să rezolve cazul „Cerbul".
Se duse direct la biroul lui. Luă dosarul, se tolăni pe un fotoliu şi reciti interogatoriile, rapoartele, toate materialele din dosar. După aceea bău o cafea mare. Se lăsă pe spătarul fotoliului şi închise ochii.

CAPITOLUL V

Vinovatul nr. 1

1

Eroii principali ai dramei i se înfăţişară unul cîte unul. Era clar că fiecare avea o parte de vină, dar nici unul atît de mare încît să fie declarat vinovatul numărul 1. Cu Virgil Nicolau şi Matilda Gurban era mai simplu. Ei n-avuseseră nici o legătură cu întîmplarea din vila „Cerbul". Pe de altă parte, nici unul din ei n-avea un mobil plauzibil care să justifice crima. Lipsa aceasta de mobil, care la început a încurcat lucrurile, părea că acum le va descurca, devenind argumentul principal în sprijinul soluţiei care se contura.

Soţii Spirea şi doamna Nicolau. Fiecare din ei purta o mare parte din vină. Nici unul însă nu putea fi asasinul, nu numai pentru că nu exista un mobil real, ci pentru că nici unul din ei n-ar fi fost în stare să comită o crimă. Dacă n-au avut un interes anume ca să facă să dispară Nicolau, sau Voinea, au avut, se pare, un motiv puternic să ascundă unele date, astfel ca ancheta să se oprească. Vinovatul nr. 1, cum l-a numit în gînd Emil, începu să se contureze, chipul lui monstruos apărea din ce în ce mai clar.

Pe Emil îl aştepta o zi de încordare.

Rămînea nerezolvată problema scrisorii. Pentru asta nu exista decît o presupunere. Fireşte, nu exista nici o probă, dar elementul psihologic era un pretext tot atît de puternic ca o probă, pentru ca Emil să se agaţe de el.

Mai era telefonul. Cel de-al doilea telefon care a sunat la vilă. „Cînd am răspuns că domnul Nicolau este mort, necunoscutul a închis telefonul, fără să-şi spună numele", îşi aduse aminte de vorbele administratorului vilei „Cerbul". Şi mai rămînea morfina.

Dar pentru asta avea nevoie de dovezi şi nu de presupuneri. Dar doctorul Lupu ? Va vedea.

Deşi era tîrziu, s-a dus direct la telefoane.

În sîmbăta aceea Sinaia fusese chemată de două ori. O dată la ora şase dimineaţa, a doua oară la ora şapte. Va să zică, tot doamna Nicolau sunase şi a doua oară. A auzit că soţul ei este mort şi, în loc să întrebe, să afle amănunte, a închis receptorul. Ce voia să ştie ? A controlat dacă a murit ? Sau...

Dar pentru asta îi trebuiau probe, dovezi incontestabile.

Opri un taxi şi dădu adresa soţilor Spirea.

Plăti grăbit, urcă scările tot în fugă. Ascensorul era sus şi el n-avu răbdare să aştepte. Se opri cîteva secunde în faţa uşii închise să răsufle. Sună. Soneria îl făcu să-şi revină de tot.

2

Îi deschise Apostol Spirea. Era exact cum şi-l închipuise. Un om înalt, plin, aproape gras, cu o faţă rotundă. Ochii lui însă nu corespundeau imaginii pe care şi-o crease despre el. Trădau neliniştea. Nu aveau acea siguranţă pe care o bănuia Emil.

— Domnul Spirea ?

— Da... Dumneavoastră ? întrebă Spirea, măsurîndu-l din cap pînă-n picioare.

— De la miliție, locotenentul... se legitimă Emil.

— Poftiți, îi făcu loc să treacă. Apoi închise ușa.

— Ce doriți ?

— Aș vrea să-mi acordați cîteva minute.

— Despre ce este vorba ?

— Am să vă explic...

— Poftiți înăuntru, îl invită Spirea neavînd încotro și înaintînd spre hol.

În hol mai era Tereza. Soții erau singuri în casă. Cînd intră, ea îl privi întrebător și cu o oarecare teamă. Da, nu i se păru : îi era teamă.

— Nu-i nimic, draga mea, spuse zîmbind Spirea. Un domn vrea să discute cu mine. Tu poți să te duci și...

— Nu, îl întrerupse Emil. O rog să rămînă. Vreau să vă pun o întrebare și ar fi bine să fiți amîndoi de față.

Soții îl priviră mirați. Emil spuse direct :

— Am venit să-mi dați scrisoarea lui Voinea.

Replica a avut efectul la care se așteptase. Tereza Spirea rămase cu gura căscată, cu ochii holbați. Se prăbuși pe un scaun. Mîinile ei începură să tremure.

— Nu știu... ce vreți să spuneți ?... Ce fel de scrisoare... reuși să îngîne soțul.

— Luați mai întîi loc, îl invită Emil, ca și cum el ar fi fost gazda.

Apostol Spirea se așeză ca hipnotizat. Nu uită totuși să zîmbească încurajator soției sale.

— Taci... nu plînge... îi spuse.

— Am venit să-mi dați scrisoarea lui Voinea, repetă Emil. Aceea pe care doamna Spirea a găsit-o asupra lui Voinea, cînd l-a descoperit în baie.

Cei doi tăceau. Tăcerea lor însă nu era din încăpățînare. Era clar că se așteptaseră de mult la o asemenea vizită, la o astfel de întrebare. Și erau sleiți.

Emil continuă :

— Tereza Spirea a intrat în baie. L-a găsit pe Voinea. Din buzunarul lui se vedea marginea unei scrisori. După ce îi trece prima spaimă, Tereza Spirea ia această scrisoare. Pentru ce ? La început nu știa. Totul a speriat-o în această anchetă. Cine știe ce fel de scrisoare era ? După aceea a citit-o. Voinea se dezvinovățea cu disperare. Tereza Spirea s-a gîndit s-o predea, dar s-a răzgîndit repede. Soluția „vinovatului Voinea" îi convenea. Pentru ce să se mai scormonească ? Rețineri, anchete, pierdere de vreme fără rost. În definitiv, poate Voinea minte. Dar chiar dacă nu minte nu poate să-l ajute nimeni cu nimic. Doar e mort. Firește, este un gînd meschin.

Se opri cîteva secunde. Apoi, continuă, privind-o în ochi pe Tereza.

— Și ați ascuns scrisoarea. Totuși gîndul vă obseda. I-ați mărturisit și soțului dumneavoastră. Însă era prea tîrziu. Lui îi era frică de consecințe. Sustragerea unui act care a împiedicat desfășurarea normală a anchetei este un caz penal. Se pedepsește. Plus restul de bănuieli. Deci „să nu spunem nimic". Și totuși vă simțiți vinovată față de cineva. Acest cineva este fiica lui Voinea. Vă e milă ca nu cumva consecințele vinovăției lui Voinea să nu cadă și asupra ei. Vă interesați de ea, vreți s-o ajutați. Vă refuză. Ieri cînd a venit la dumneavoastră ați fost fericită. Soțul dumneavoastră s-a speriat. Nu cumva v-ați destăinuit fetei ? Că doar această faptă vă obsedează. Nu v-a dat pace timp de doi ani. O răsplată foarte

scumpă în schimbul a trei ore pierdute la o anchetă. Nu, n-aţi spus nimic, deşi eraţi la un pas de destăinuire.

Tereza Spirea, cu cît rechizitoriul lui Emil înainta, cu atît se calma. Emil înţelese reacţia. Femeia aşteptase timp de ani de zile acest moment. Ani de zile trăise clipe îngrozitoare. Acum, în sfîrşit, totul a ieşit la suprafaţă. Începuse să se calmeze.

Spirea aruncă o privire spre soţia sa. Mai era nervos, mai încerca o ultimă portiţă de scăpare. Pentru el era foarte important să se dezvinovăţească. Era în joc serviciul lui, reputaţia lui, totul.

— N-aveţi dovezi... Frumoasă această poveste, n-am ce zice, dar n-aveţi cum s-o dovediţi. Scrisoarea nu există. Soţia mea a ars-o chiar în ziua aceea... îngînă fără convingere.

Emil o privi întrebător pe Tereza. Ea stătu cîteva clipe nemişcată. Apoi, fără o vorbă, se ridică şi se duse în camera ei. Aşteptau amîndoi cu înfrigurare. Se întoarse. Dădu lui Emil un plic. Era scrisoarea lui Voinea.

— Şi totuşi, o aveai ? se miră soţul.

Emil îi aruncă o privire. Nu, nu mintea Spirea. Mirarea lui era reală. Deci, soţia lui îl minţise că a ars scrisoarea. Nu voia să se piardă unica dovadă care ar fi putut s-o elibereze de spaimele ei, de chinul ei, de mustrările conştiinţei sale. Acum era liniştită.

Începu să vorbească. Nu mai plîngea.

— M-am speriat... Anchetatorul mi-a spus că poate şi soţul meu să fie vinovat... N-am luat-o ca să scap de cîteva ore de neplăceri... Mi-era frică să nu mă acuze şi pe mine şi pe bărbatul meu. Pentru asta am luat-o. Acum fie ce-o fi. E mai bine aşa. Nu mai pot... nu mai puteam...

Spirea stătea în fotoliu cu capul între mîini. Era disperat. Emil își dădu seama că ar fi trebuit să discute cu el. Poate ar fi fost nevoie să consemneze faptul în raportul său. Da. Asta însă mai tîrziu.

Se ridică. Se îndreptă spre ieșire, fără să mai adauge nimic. În hol rămîneau doi oameni distruși. Doi ani au stat cu frică, cu complexul vinovăției în ei, care i-a ros, i-a măcinat. Poate n-au mai putut să se bucure de nimic de atunci...

— Și acum ?... rosti Spirea cu voce tremurătoare.

— Acum ?... întrebă și Emil. Nu știu...

3

În aceeași după-amiază s-a dus și s-a postat în fața casei lui Nicolau. Nu voia să sune, ca să nu dea ochii cu bolnava. Dacă totuși într-o jumătate de oră n-ar fi ieșit nimeni, ar fi sunat.

Avusese noroc. Curînd apăru menajera, cu o plasă în mînă. Emil înaintă pe stradă și se întîlni cu ea ca din întîmplare.

— Iată că ne mai întîlnim, îi zise.

— Așa-i, zise ea. Cînd te întîlnești cu cineva la începutul săptămînii, îl mai vezi de trei ori.

— Cum îi merge bolnavei ?

— I-a trecut. Așa o apucă... pe urmă îi trece... suferă sărmana femeie...

— De atunci cu operația...

— Da... şi de cînd a murit domnu'...

— Erai la ei pe atunci ?

— De cincisprezece ani sînt la ei... sîntem şi un fel de rude îndepărtate...

— Săracu' domnul Nicolau... încercă Emil.

— El a scăpat... Dumnezeu să-l ierte... dar doamna...

— Dar cum s-a întîmplat ?

— Păi, cum, necum, a murit... de inimă... Zice că l-a omorît domnul Voinea... Eu îl cunoşteam pe domnul Voinea... Om bun... Nu ar fi făcut rău nici unei muşte...

Pentru a doua oară Emil reflectă asupra complexului lui Voinea. Peste tot a auzit vorbe bune despre el. Toată lumea avea încredere într-însul, iar el a pierit, pentru că răstălmăcea bunătatea pe care i-o arătau oamenii. Nu-i credea.

— Era tare amărîtă doamna Nicolau ? întrebă Emil.

— Atuncea ? Păi, numai amărîtă ? Ca o nebună era, zău, ca o nebună.

— Era nervoasă ?

— Întotdeauna a fost nervoasă, adică după operaţie, dar ca atuncea n-am mai văzut-o.

— A făcut o operaţie grea...

— Păi... nu atît boala... După aceea a rămas cu un cusur.

— Ce fel de cusur ?

— Uite-aşa... se închidea în camera ei şi dormea... dormea... Şi plîngea... tot timpul plîngea... Cînd nu era domnu' de faţă.

— Da... da... făcu Emil. Foarte interesant.

— Şi era ca beată.

— Bea ?

— Ştiu eu ? Umbla aşa, ca o năucă... împleticindu-se... Am crezut că bea pe ascuns...

— Poate ar fi băut... cine ştie... După primejdia prin care a trecut la operaţie...

— Ba nu... dacă ar fi băut, aş fi găsit eu vreo sticlă pînă în cele din urmă... Dar n-am găsit... Ce făcea, mă rog, cu sticlele ?

— Atunci cum îţi explici ? o întărîtă Emil.

— Ce-am zis... cusur după boală... Fiecare după o boală grea rămîne cu ceva... În ziua aceea era şi mai şi... Adică, cînd a plecat domnu' la Sinaia, de n-ar fi plecat...

— Ce s-a întîmplat atunci ?

— Păi ce să se întîmple ? Vine dimineaţa în odaie la mine. „Bună dimineaţa", îi zic. Ea încolo : „Ce bună dimineaţa ? Unde-i fiola ?". „Care fiolă" ? îi zic. „Aia, zice, care era pe masă". „Nu-mi amintesc, zic, de nici o fiolă." „Era pe masă", zice, şi tremura ca prinsă de friguri, că eu am văzut om prins de friguri. Mai mare mila.

— Şi ? întrebă Emil nerăbdător.

— Apoi mi-am adus aminte. „Da, zic, am găsit-o". „Şi unde ai pus-o, nenorocito ?" Nu că mă înjura, dar în ziua aceea era prea de tot. „Păi, la locul ei", îi zic. „Unde-i locul ei ?" „La domnul pe noptieră, că acolo sînt medicamentele." Ea fuge la noptieră. „Nu este". „O fi luat-o domnu', zic, că el ia medicamente. Eu am pus-o în cutia lui, unde au mai fost nişte sticluţe, fiole din astea." Dacă aş fi lovit-o în cap, nu i-aş fi făcut mai rău. A căzut ca trăsnită ! „Stai, doamnă, îi zic, că nu-i

cine știe ce !" „Nenorocito ! îmi zice. Dă fuga la telefon !" O fi fost șase...

Emil însă n-o mai asculta. Nu-l mai interesa. Aruncă un bună ziua grăbit și o părăsi pe bătrînică.

Ea se uită în urma lui mirată, își făcu cruce spunînd :

— Ferește-mă, Doamne, că lumea nu e zdravănă !

Emil fugi la biroul său. Se înnoptase. Știa că în dosar este o probă importantă și se ducea pentru ea. O probă care trecuse neobservată.

Urcă treptele tot în fugă, gata să-l răstoarne pe ofițerul de serviciu.

— Ce-i cu dumneavoastră ? rîse el. Vi s-a dat vreo afacere internațională de fugiți așa ?

Intră în biroul său, luă dosarul și-l răsfoi cu gesturi febrile. Scoase din el cele două rețete. Amîndouă aveau semnătura doctorului Lupu. Telefonă unui prieten medic legist.

— Te rog, nu te supăra, am o rugăminte.

— Zi repede, că tocmai plecam.

— Spune-mi, te rog, am o rețetă și vreau să știu pentru ce boală este acest medicament. Îți citesc.

— Mda... este o rețetă pentru insomnie... picături... Asta e tot ? Ai crezut că ai dat de o otravă necunoscută ?

— Nu... Stai că mai am ceva. Tot o rețetă. Citesc din nou !

— Mda... rețeta asta se folosește pentru tratament antimorfinic.

— Mulțumesc ! strigă Emil la receptor și fără să mai aștepte îl puse pe furcă.

Se uită la ceas. Era ora șapte. Mai avea timp ? Sau să lase totul pentru a doua zi ? Nu, nu mai putea să amîne.

Se duse acasă la Ecaterina Nicolau. Îl primi tot menajera.

— Oh, tot dumneata ?

— Tot eu.

— Dar pentru ce, mă rog, ai luat-o la fugă ?

— Păi, mi-am adus aminte de ceva... Am venit să-mi cer scuze.

— Crezi că am timp să te cred ?

— Zău...

— Poftiți, că doamna vă așteaptă.

— Mă așteaptă ? Pe mine ? se miră Emil.

— Păi, pe mine nu mă așteaptă, că eu sînt aici.

— Adică, cum mă așteaptă ?

— Mi-a zis, cînd vine domnul ăla cu ochelari groși, să-l introduci în hol.

— Se simte mai bine astăzi ?

— Da... astăzi este mai liniștită. A venit doctorul Lupu și e mai liniștită.

Emil intră în hol. Ecaterina nu s-a întors să-l privească. Era pe un balansoar și avea genunchii acoperiți cu un șal gros negru, de lînă.

— Puteți să luați loc, îl invită fără să-l privească. Și să mă iertați de cele întîmplate ieri... Nu mă simțeam bine.

Emil nu se așeză. Se gîndea cărui fapt datorează această schimbare bruscă a Ecaterinei Nicolau. Îl aștepta. Pentru ce ? Poate se plînsese doctorului despre vizita lui, iar doctorul la rîndul lui a informat-o că a fost și pe la el. Se născuse vreun plan în mintea bătrînei ? Voia să mai continue cu minciuna ?

— Puteţi să-mi spuneţi pentru ce aţi venit ? îl întrebă şi se întoarse să-l privească pentru prima dată.

O privi şi Emil, insistent. Pentru o clipă crezuse că Ecaterina Nicolau era gata să-i dezvăluie totul. N-a ţinut decît o singură clipă. Sentimentul de frică că va fi implicată într-o nouă anchetă era mai puternic. Renunţă. Emil a simţit.

— M-aţi aşteptat...

— Eu ? Nu... N-aveam pentru ce să vă aştept, îngînă bătrîna.

— Mi-a spus femeia că m-aţi aşteptat !

— Oh... da... Pentru că mă purtasem urît, am vrut să...

Emil scoase din buzunar reţeta.

— Reţeta asta s-a găsit în servieta soţului dumneavoastră.

Ecaterina Nicolau luă reţeta cu mîini tremurătoare.

— Da... se poate... N-o cunosc.... soţul meu se trata cu o grămadă de medicamente...

Emil o privi atent, sever. Bătrîna s-a închis în sine.

Emil se aşeză.

— Să vă spun o poveste... începu el domol. Aţi suferit de nişte tumori dureroase. Aţi făcut operaţie. Din cauza tratamentului cu morfină v-aţi obişnuit cu ea, cu morfina. Fără să vă daţi seama aţi devenit morfinomană. Uneori reuşeaţi să vă procuraţi morfina, alteori nu. Pînă în cele din urmă v-aţi dat seama de primejdie. V-aţi consultat cu un doctor. Doctorul Lupu v-a recomandat un tratament antitoxic, antimorfinic. Aţi urmat tratamentul, însă, din cînd în cînd, nu mai puteaţi răbda. Foloseaţi şi morfină. Poate aţi reuşit să ascundeţi, însă într-o zi căutaţi o fiolă şi n-o găsiţi. Căutaţi peste tot. Aţi în-

trebat-o pe menajeră. V-a spus că a pus-o în noptieră. Nu este nici acolo ! Dacă a luat-o soţul dumneavoastră din greşeală ? Ştiţi că pentru el morfina înseamnă moarte. Dar vă mai e frică, pentru că nu vreţi ca soţul dumneavoastră să afle că aţi devenit morfinomană. La ora şase aţi dat un telefon. Nu vi s-a răspuns. La ora şapte al doilea telefon. Aflaţi că soţul dumneavoastră a murit. Nu mărturisiţi că sînteţi dumneavoastră la aparat. Închideţi telefonul, fără să mai răspundeţi. De emoţie ? De frică ? Mai degrabă de frică. Să nu fiţi acuzată. Să nu se dea în vileag patima morfinei. Astfel, ascundeţi la anchetă al doilea telefon. Ascundeţi şi faptul că în casă a existat morfină.

Ecaterina Nicolau îl privea cu ochii ficşi. Nu scoase nici o vorbă. N-avea pentru ce să mai tăgăduiască. Totul era atît de limpede... Ridică capul. Îl privi lung pe Emil.

— N-am ucis eu.

Emil întîrzia cu răspunsul. Să-i spună că nu-i adevărat că n-a ucis ea ? Că, de fapt, a UCIS. L-a ucis pe Voinea. Prin tăcerea ei. Poate Voinea ar fi fost mai nefericit dacă trăia. Doar apucase să distrugă actele, să ascundă paharul. S-a compromis irevocabil. Poate ajungea la fapta lui nesăbuită şi fără ajutorul doamnei Nicolau. Oricum însă, el rămăsese cu pata. O văzu distrusă în faţa lui. O femeie mai bătrînă decît vîrsta ei, bolnavă. Se îndreptă spre ieşire.

— Mă credeţi că n-am ucis eu ? imploră ea în urma lui.

Emil se opri cîteva clipe gînditor.

— V-am lăsat reţeta... a zis el... să reluaţi tratamentul... Doctorul Lupu este un om şi jumătate... Bună seara.

A doua zi, Emil s-a întîlnit cu Ana. Era bine dispusă.

— Vrei să mergem la Băneasa, la grădina zoologică ?

— O pistă nouă ? rîse ea.

— Aşa ceva.

Luară autobuzul 48 de la piaţa Senatului. Tot drumul n-au vorbit. Emil nu prea avea chef de vorbă. Îl ardea în buzunar scrisoarea lui Voinea. Faptul că trebuia s-o dea Anei îl făcea să se poarte şi mai stîngaci.

— Pe aici, spuse Emil cînd au coborît din autobuz.

— Spre pădure ? se miră fata. Doar voiai să ne ducem în grădina zoologică, nu ?

— Să ne mai plimbăm puţin...

Au intrat în pădure. Mergeau încet. Ana a înţeles că Emil are să-i spună ceva important. Tăcea aşteptînd. El nu avea curaj să-i dea scrisoarea.

— Vrei să ne aşezăm ? întrebă Emil, arătînd o bancă.

Scoase din buzunar scrisoarea şi i-o dădu, fără s-o privească.

Ea o luă tăcută. Înţelese despre ce este vorba. Învîrti plicul în mîini. *„Pentru fiica mea"*. Da, era scrisul tatălui ei. Puţin nesigur, dar era al lui.

Ana începu să plîngă. Emil o lăsă în voia ei, nu făcea nici cea mai mică mişcare, să nu-i aducă aminte de prezenţa lui. Ar fi vrut să se ridice şi să plece, s-o lase singură, pînă cînd fata ar fi terminat citirea scrisorii. N-o făcu, de teamă să n-o tulbure mişcarea lui.

Ana făcu un efort, încercînd să se liniştească. Începu să citească scrisoarea încet, printre sughiţuri.

„Fata mea, Ana mea, soarta m-a lovit din nou. Cînd vei fi chemată, ţi se va spune că sînt vinovat de furt

şi omor. Acum cîteva luni au dispărut din biroul meu niște acte. De atunci am așteptat mereu să fiu acuzat, fiindcă eu, precum știi, aveam „antecedente". N-am cum să dovedesc că sînt nevinovat. N-am cum să dovedesc că nu eu l-am omorît pe Nicolau și că n-am nici o legătură cu actele dispărute, cu lipsa celor două sute de mii de lei. Și, totuși, totul este împotriva mea.

Iată cum s-au petrecut lucrurile cu moartea lui Nicolau. După ce am lucrat cu el aproape toată ziua, dînsul a obosit și a avut o ușoară criză. S-a speriat. Nu s-a putut mișca din pat. M-a rugat să-i sparg o fiolă din cele pe care le avea în servietă și să trag lichidul în seringă. Apoi într-un pahar cu apă i-am turnat cîteva picături dintr-un flacon. După ce și-a făcut injecția, am stins lumina și am plecat. N-am putut dormi toată noaptea. Dimineața m-am dus mai devreme, să văd cum se mai simte, dar și pentru că am vrut să-l mai asigur încă o dată că eram nevinovat și că nu i-am trădat încrederea. Era mort. N-am știut ce să fac. Eram gata să-l anunț pe administrator, cînd am descoperit în scrumieră fiola. Am luat-o ca s-o văd, așa, distrat, fără un gînd anume. Atunci am observat că era o fiolă de morfină. Știam de la Nicolau că pentru el morfina înseamnă moarte. Cum s-a găsit morfină în cutia lui cu fiole pentru inimă? Mi-a venit un gînd îngrozitor. El știa și m-a pus pe mine să-i dau morfină. Oricum, era și el compromis din cauza lipsei banilor. Dar chiar dacă nu era așa, eu aș fi fost primul bănuit. Bănuit pentru omor. Mă înțelegi, fata mea? Am intrat în panică. Am luat dosarul și l-am ars. Am luat paharul și l-am aruncat în curte, erau doar amprentele mele pe el. Nu mai știam ce fac. Apoi am intrat în camera mea și am așteptat să fiu anunțat de moartea prietenului meu. Între timp m-am

calmat. Mi-am dat seama că am făcut o prostie. Că, oricum, cei de la minister trebuie să ştie despre lipsa de bani, precum şi despre venirea lui Nicolau la Sinaia. Acum însă e prea tîrziu. Nu mai pot repara nimic. La ultimul interogatoriu am văzut pacheţelul cu paharul pe masă, în faţa anchetatorului. M-a întrebat de inspecţie şi de scrumul din sobă. N-am altă soluţie, fata mea. Iartă-mă. La un moment dat am vrut să mă destăinuiesc anchetatorului. A fost foarte înţelegător cu mine. Mult prea înţelegător. M-am răzgîndit. Nu mai are nici un rost... Iartă-mă, iartă-mă... Tatăl tău."

O fi trecut mai mult de o jumătate de oră de cînd Ana a terminat de citit scrisoarea. Nu s-a mirat de loc, nu a spus nici un cuvînt. După lacrimile vărsate părea mai liniştită. Aşteptase cu încredere această clipă. Dovada nevinovăţiei tatălui ei. Acum era calmă, împăcată.

Îl privi pe Emil, încercînd un zîmbet care îi schimonosi faţa. El s-a ridicat.

— Să facem cîţiva paşi...

Se opri fără un cuvînt.

— O avea Tereza Spirea, îi explică el. Normal, ar trebui s-o reclami. Deşi adevărul vinovat, vinovatul nr. 1, nu poate fi arestat.

Ea îl privi mirată, întrebător.

— Neîncrederea în oameni... completă el cu o voce înceată. Ecaterina Nicolau n-avea încredere că soţul ei o s-o înţeleagă, a ascuns boala ei. El nu ştia de existenţa morfinei în casă, altfel s-ar fi ferit, ar fi fost mai atent. Soţii Spirea n-au avut încredere în cei din jur. Au ascuns scrisoarea, ca probele să nu fie interpretate împotriva lor. Voinea nu mai avea încredere în nimeni. Şi moartea lui Nicolau şi moartea lui Voinea au fost cauzate de acelaşi vinovat: neîncrederea între oamenii care au fost

implicaţi în această dramă. Ea este vinovatul nr. 1. Fără acest mare vinovat nu s-ar fi întîmplat nimic...

Au luat autobuzul spre Bucureşti. La un telefon public, Ana s-a oprit.

— Dă-mi voie, îi zise.

Formă un număr.

— Doamna Spirea ? Ana Voinea la telefon.

De dincolo nu se auzi nici o voce.

— Mă auziţi ? întrebă Ana.

— Da... se auzi o îngînare din partea cealaltă a firului.

— Aş vrea să vă văd... să vă mai văd... să ne vedem...

— Nu v-a spus domnul acela...

— Da... mi-a spus... Cînd vreţi să ne vedem ?

De dincolo nu se mai auzea nimic. Numai plînsul Terezei.

Emil o lăsă pe Ana în faţa casei.

— Ei, s-a terminat colaborarea noastră... Dacă vrei putem să continuăm... Ţi-aş propune să vii să lucrezi la noi... Mai am multe dosare...

— Nu... nu este pentru mine treaba asta.

— Gîndeşte-te că poate mai există cineva ca tine... că cineva aşteaptă ajutorul tău...

— Am să mă gîndesc...

— Vii mîine la cinci la cofetărie ?

Şi pentru că Ana întîrzia cu răspunsul, Emil schimbă subiectul, încercînd să spună ceva despre toamnă, dar se încurcă. Salută stîngaci cu pălăria lui de mire şi porni călcînd distrat pe covorul de frunze veştede, care i se părea că foşnesc nefiresc de mătăsos.

Lei 4